

GMINA
MSZANA

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY MSZANA

CENTRUM PROFILAKTYKI I REEDUKACJI ATELIER

RAPORT Z BADAŃ PRZEPROWADZONYCH W 2022 ROKU

SPIIS TREŚCI

_Toc121674758WPROWADZENIE	4
METODOLOGIA BADAŃ WŁASNYCH	5
CEL BADANIA.....	5
METODY, TECHNIKI I NARZĘDZIA BADAWCZE	5
DOBÓR PRÓBY	6
PROBLEMATYKA BADANIA.....	7
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW.....	8
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY.....	8
PROBLEM ALKOHOLOWY	9
PROBLEM NIKOTYNOWY	11
PROBLEM NARKOTYKOWY.....	14
PROBLEM PRZEMOCY	18
DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE.....	25
KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH	28
UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOOWYCH	30
ZDROWIE.....	31
ZABURZENIA ODŻYWIANIA	33
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY	35
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY.....	35
PROBLEM ALKOHOLOWY	37
PROBLEM NIKOTYNOWY	40
PROBLEM NARKOTYKOWY.....	41
PROBLEM PRZEMOCY	43
KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH	49
UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH	51
RYNEK PRACY	52
UBÓSTWO I WYKLUCZENIE SPOŁECZNE.....	54
SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI.....	55
BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	58
ZDROWIE.....	59

ZABURZENIA ODŻYWIANIA	60
ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH	62
STRUKTURA BADANEJ PRÓBY.....	62
PROBLEM UZALEŻNIEŃ Z PERSPEKTYWY SPRZEDAWCÓW	63
WNIOSKI Z BADANIA ANKIETOWEGO.....	73
UCZNIOWIE.....	73
DOROŚLI MIESZKAŃCY	77
SPRZEDAWCY NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH	81
REKOMENDACJE	82
BIBLIOGRAFIA	89
SPIS WYKRESÓW.....	90
SPIS TABEL	94
SPIS RYSUNKÓW.....	96

WPROWADZENIE

Uwarunkowania gospodarcze oraz zmiany struktury społeczno-ekonomicznej, które miały miejsce na przestrzeni ostatnich kilku lat mają niebagatelny wpływ na jakość życia i funkcjonowanie społeczności lokalnej. Wynikiem pewnych przeobrażeń jest nawarstwianie się problemów społecznych występujących na poziomie lokalnym.

Problemy społeczne „to ogólne wzory zachowania ludzkiego lub warunków społecznych, które są postrzegane jako zagrożenia dla społeczeństwa przez znaczącą liczbę ludzi, przez silne grupy bądź przez charyzmatyczne jednostki oraz które mogą być rozwiązane czy też którym można jakoś zaradzić”¹. Należy pamiętać, iż skutki problemów społecznych dotyczą nie tylko osób dotkniętych nimi bezpośrednio, ale również często członków ich rodzin. Konsekwencjami problemów społecznych może być pogorszenie standardu życia, prawidłowego rozwoju jednostek, a także brak możliwości zaspokojenia podstawowych potrzeb.

Sposobem na zbadanie i określenie występujących problemów w danej zbiorowości jest **Diagnoza Problemów Społecznych**. Stanowi ona pewnego rodzaju ocenę aktualnego stanu rzeczy, która pozwala na identyfikację i opis zjawisk ograniczających lub stwarzających zagrożenie niezaspokojenia potrzeb danej społeczności.

¹ K. Frysztański, Socjologia problemów społecznych, Warszawa 2009, s. 20.

METODOLOGIA BADAŃ WŁASNYCH

CEL BADANIA

Niniejsza Diagnoza ma na celu ukazanie skali problemów społecznych wśród uczniów oraz mieszkańców na terenie Gminy Mszana.

METODY, TECHNIKI I NARZĘDZIA BADAWCZE

Metoda badawcza – „określony, powtarzalny i wyuczony sposób – schemat lub wzór – postępowania, świadomie skierowanego na realizację pewnego celu poprzez dobór środków odpowiednich do tego celu”².

Rodzaje metod badawczych:

- ✓ jakościowe – uzyskiwane są tutaj przede wszystkim odpowiedzi na pytanie „dlaczego”?
- ✓ ilościowe – uzyskiwane są tutaj przede wszystkim odpowiedzi na pytania „ile”?
- ✓ triangulacja metod badawczych – metoda mieszana wykorzystująca dwie lub więcej metod jakościowych lub/i ilościowych.

Techniki badawcze:

- ✓ PAPI (ang. *Paper and Pencil Interview*) – wywiad osobisty prowadzony przez ankietera z wykorzystaniem papierowego kwestionariusza,
- ✓ CATI (ang. *Computer Assisted Telephone Interview*) – wywiad telefoniczny prowadzony przez ankietera,
- ✓ CAPI (ang. *Computer Assisted Personal Interviewing*) – wspomagany komputerowo wywiad osobisty prowadzony przez ankietera,
- ✓ CAWI (ang. *Computer Assisted Web Interviewing*) – technika, w której respondent samodzielnie wypełnia kwestionariusz ankiety dostępny online.

Poniższe badania wśród **dorosłych mieszkańców, uczniów** oraz **sprzedawców napojów alkoholowych** zostały wykonane za pomocą technik PAPI, CAWI oraz CATI.

² S. Nowak, Metodologia badań społecznych, Warszawa 2007, s. 19.

Rysunek 1. Wykorzystane techniki badawcze.

DOBÓR PRÓBY

Próba badawcza – jest to część populacji, którą chcemy zbadać.

Dobór próby badawczej, czyli zdefiniowanie jaką część danej zbiorowości będziemy badać, może być on losowy albo nielosowy. W przypadku poniższych badań zastosowano dobór losowy, ponieważ badana zbiorowość jest zbyt liczna, aby zbadać wszystkich jej członków. Badania zostały przeprowadzone w okresie od września do grudnia 2022 roku i wzięło w nich udział łącznie 412 osób. Poniższy rysunek przedstawia strukturę próby badawczej.

Rysunek 2. Struktura badanej grupy

PROBLEMATYKA BADANIA

ALKOHOLIZM

NARKOMANIA

NIKOTYZM

PRZEMOC

**UZALEŻNIENIA
BEHAVIORALNE**

BEZROBOCIE

ZDROWIE PSYCHICZNE

**WYKLUCZENIE
SPOŁECZNE**

SENIORZY

**BEZPIECZEŃSTWO
PUBLICZNE**

NIEPEŁNOSPRAWNOŚĆ

ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD UCZNIÓW

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnień i przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety, miały na celu oszacowanie występujących wśród uczniów problemów związanych ze spożywaniem alkoholu, zażywaniem narkotyków, sięganiem po papierosy i e-papierosy, przemocą domową, rówieśniczą, cyberprzemocą oraz uzależnieniami behawioralnymi, a także poznanie oceny młodych mieszkańców na temat swojego zdrowia psychicznego.

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

Uczniowie ze szkół znajdujących się na terenie Gminy Mszana wypełnili 253 kwestionariusze ankiet. Poniższy rysunek przedstawia strukturę badanej próby ze względu na płeć. Można zauważyć, że w badaniu diagnozującym problemy społeczne, niewielką przewagę miały dziewczynki – stanowiły one 52% ogółu. Chłopcy wypełnili 48% kwestionariuszy.

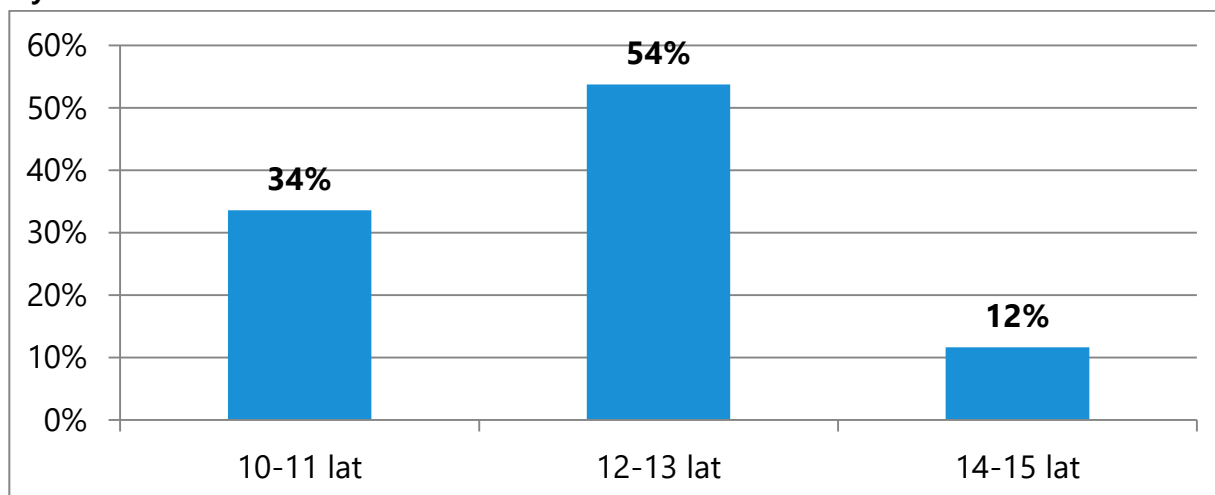
Rysunek 3. Płeć uczniów: N=253³.

Wśród uczniów biorących udział w badaniu, przeważającą większość kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci mający 12-13 lat (54%). Kolejną grupą wiekową pod względem liczby wypełnień byli uczniowie w wieku 10-11 lat (34%), natomiast najmniejszy odsetek stanowili respondenci w przedziale wiekowym 14-15 lat (12%).

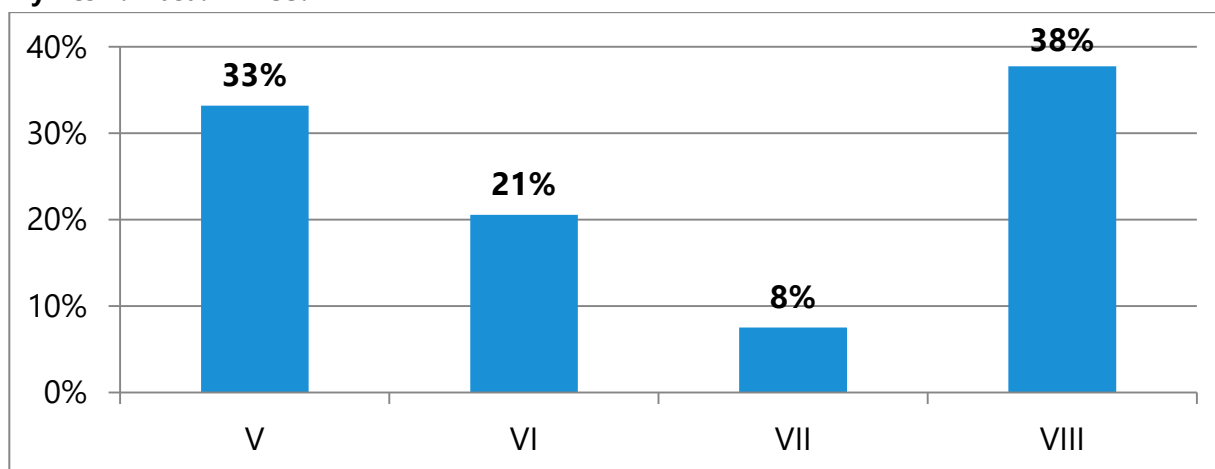
³ W niniejszym opracowaniu „N” oznacza liczebność zbiorowości próbnej, czyli liczbę osób upoważnionych do odpowiedzi na dane pytanie.

Wykres 1. Wiek: N=253.

Poniższy wykres prezentuje strukturę badanej próby w podziale na przynależność do danej klasy. Dostrzegalne jest zróżnicowanie pod tym względem. Najwięcej osób biorących udział w badaniu uczęszcza do VIII klasy szkoły podstawowej (38%). Średnio co trzeci ankietaowany wskazał na klasę V (33%), natomiast co piąty uczeń zaznaczył klasę VI (21%). Zaledwie 8% respondentów uczęszcza do VII klasy szkoły podstawowej.

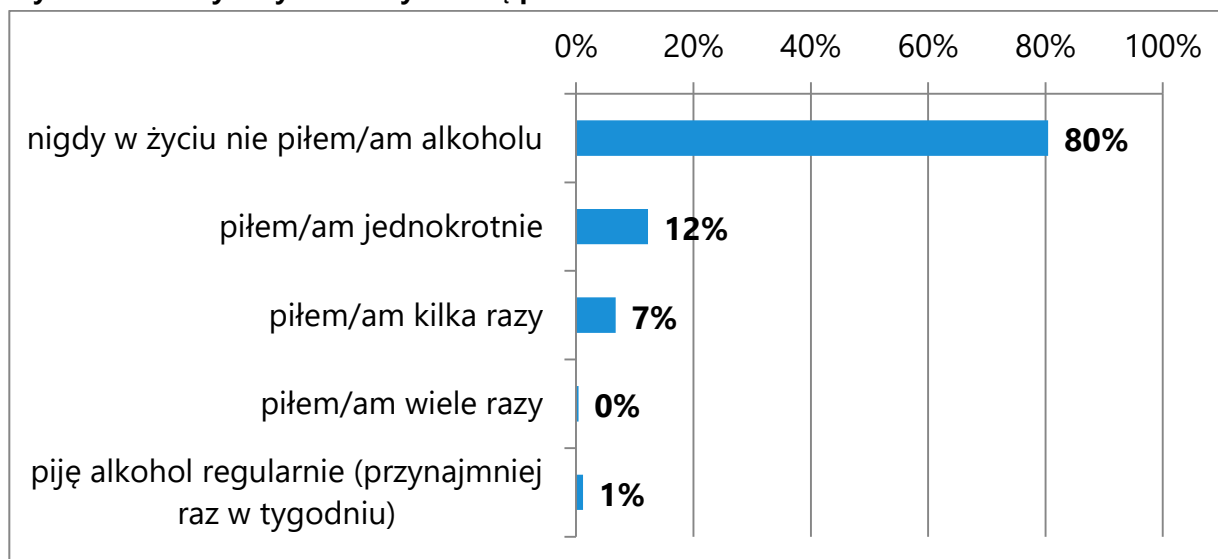
Wykres 2. Klasa: N=253.

PROBLEM ALKOHOLOWY

Pierwsze z pytań skierowanych do uczniów, odnosiło się do częstotliwości spożywania przez nich alkoholu. Zebrany materiał badawczy wykazał, że zdecydowana większość respondentów nigdy nie piła alkoholu (80%), natomiast kontakt z nim miało 20% badanych. Uczniowie, którzy zadeklarowali spożywanie kiedykolwiek alkoholu, pili go jednokrotnie (12%), kilka razy (7%) bądź też spożywają go regularnie (1%).

Wykres 3. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się pić alkohol? N=253.

W ramach badań uzyskano również informacje o sposobie zdobycia alkoholu przez uczniów po raz pierwszy. Duża część badanych, którzy spożywali kiedykolwiek alkohol zadeklarowała, że dostała go od rodziców (17 osób, tj. 35%), Wielu respondentów wskazało na odpowiedź „inne” (9 osób, tj. 18%), gdzie zaznaczano, że było to przez przypadek, najczęściej pomyłono napój alkoholowy z innym, z kolei część badanych nie pamięta w jaki sposób zdobyła alkohol po raz pierwszy (7 osób, tj. 14%). Pozostali ankietowani najczęściej zostali poczęstowani alkoholem przez bliżej niezidentyfikowane osoby bądź podkradli go rodzicom (po 6 osób, tj. 12%). Cztery osoby przyznały, iż dostały go od starszych kolegów (4 osoby, tj. 8%), a pozostali kupili go sobie sami (3 osoby, tj. 6%).

Tabela 1. W jaki sposób otrzymałeś/aś – zdobyłeś/aś alkohol po raz pierwszy? N=52

Odpowiedź	%	Liczba odp.
rodzice dali mi spróbować	35%	17
inne	18%	9
nie pamiętam	14%	7
ktoś mnie poczęstował	12%	6
podkradłem/am rodzicom	12%	6
dostałem/am od starszych kolegów	8%	4
kupiłem/am sobie sam/a	6%	3
poprosiłem/am kogoś o kupno	0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Uczniowie, którzy spożywali alkohol zostali poproszeni o określenie, w jakim wieku pierwszy raz po niego sięgnęli. Odpowiedzi respondentów są następujące: 26 osób wskazało na przedział 10-13 lat (52%), 16 uczniów miało wówczas mniej niż 10 lat (32%), natomiast 8 badanych po raz pierwszy spożywało alkohol mając 14-15 lat (16%). 2 respondentów nie udzieliło odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 2. W jakim wieku pierwszy raz spożyłeś/aś alkohol? N=50.

Odpowiedź	%	Liczba odp.
mniej niż 10 lat	32%	16
10-13 lat	52%	26
14-15 lat	16%	8

Kolejne pytanie zadane uczniom ze szkół znajdujących się na terenie Gminy odnosiło się do częstotliwości spożycia alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Większość uczniów nie piła alkoholu w tym okresie (40 osób, tj. 78%). W grupie osób, które sięgnęły po alkohol, największa część spożywała go 1-2 razy (6 osób, tj. 12%). Jeden respondent zadeklarował, że pił alkohol więcej niż 3-4 razy (2%), z kolei po dwóch badanych zadeklarowało, iż sięgnęło po alkohol 5-7 razy lub więcej niż 7 razy w ciągu ostatnich 30 dni (po 4%). Jedna osoba nie odpowiedziała na to pytanie.

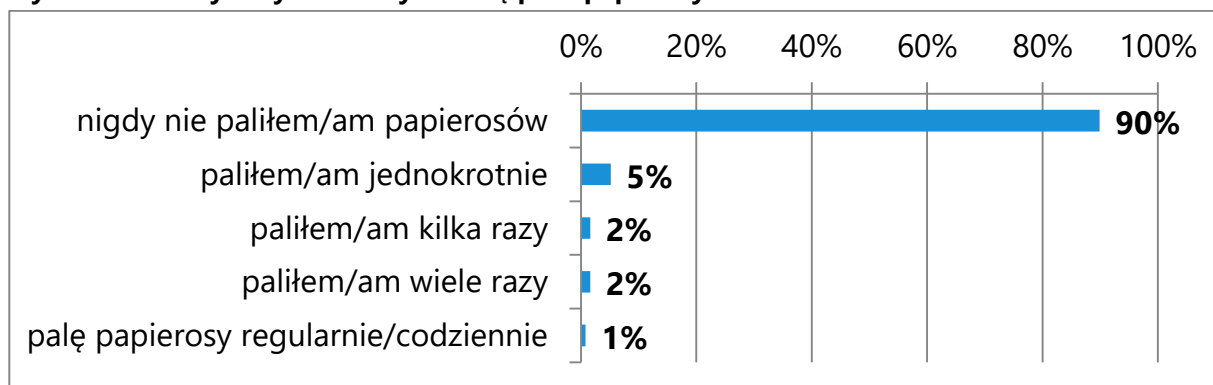
Tabela 3. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=51.

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie piłem/am alkoholu w ciągu ostatnich 30 dni	78%	40
1-2 razy	12%	6
3-4 razy	2%	1
5-7 razy	4%	2
więcej niż 7 razy	4%	2

PROBLEM NIKOTYNOWY

W dalszej kolejności badaniu poddana została częstotliwość sięgania przez uczniów po papierosy. Z deklaracji respondentów wynika, że zdecydowana większość uczniów nie miała kontaktu z papierosami (90%). Pozostali sięgali po nie jednokrotnie (13 osób, tj. 5%) bądź kilka lub wiele razy (po 4 osoby, tj. 2%). Dwóch ankietowanych zadeklarowało, że pali papierosy regularnie (1%).

Wykres 3. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się palić papierosy? N=253.

W kolejnej tabeli przedstawione zostały odpowiedzi uczniów na pytanie dotyczące wieku inicjacji nikotynowej. Można zauważyć, że po papierosy w wieku 10-13 lat sięgnęło 14 badanych (67%), 4 osoby miały wówczas 14-15 lat (19%), natomiast 3 ankietowanych sięgnęło po wyroby tytoniowe przed ukończeniem 10 roku życia (14%). Dwie osoby nie udzieliły odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 4. W jakim wieku pierwszy raz paliłeś/aś papierosy? N=21.

Odpowiedź	%	Liczba odp.
mniej niż 10 lat	14%	3
10-13 lat	67%	14
14-15 lat	19%	4

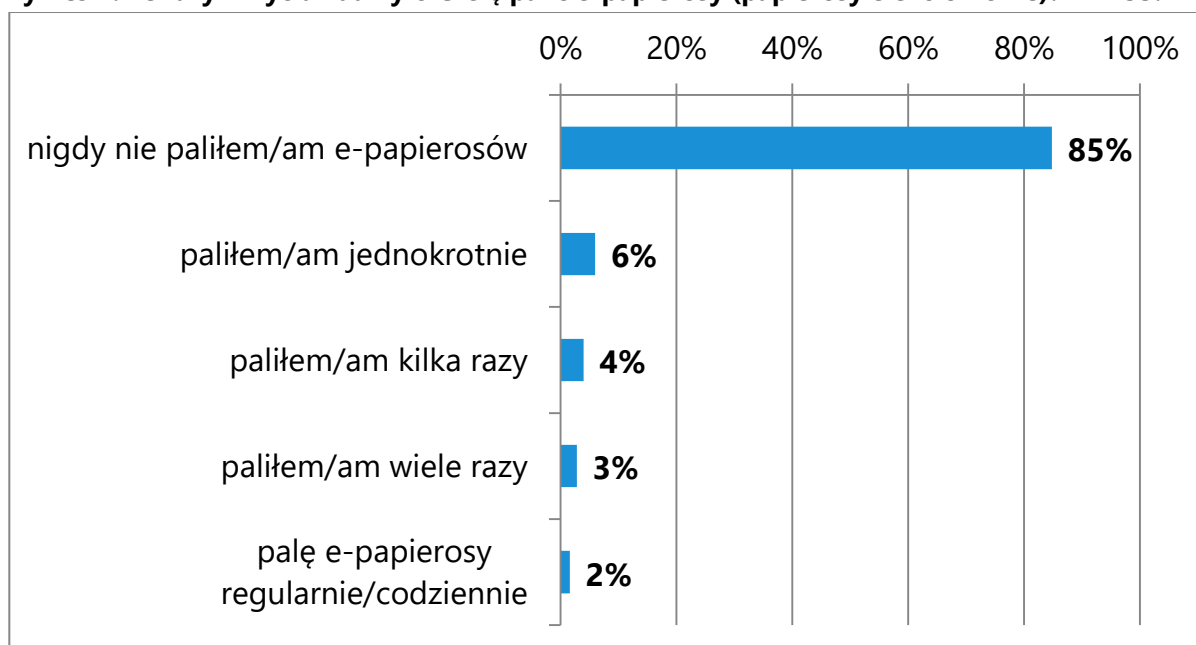
W ramach badań uzyskano również informacje odnośnie częstotliwości palenia papierosów przez uczniów w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Spośród wszystkich respondentów, którzy zadeklarowali, że palili papierosy w tym okresie – po 3 osoby sięgnęły po wyroby nikotynowe 1-2 razy bądź więcej niż 10 razy (po 14%), z kolei po 1 ankietowanym paliło z częstotliwością 3-4 lub 5-10 razy (po 5%). Pozostali uczniowie nie palili papierosów w tym okresie (14 osób, tj. 64%).

Tabela 5. Jak często paliłeś/aś papierosy w ciągu ostatnich 30 dni? N=22.

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie paliłem/am papierosów w ciągu ostatnich 30 dni	64%	14
1-2 razy	14%	3
3-4 razy	5%	1
5-10 razy	5%	1
więcej niż 10 razy	14%	3

Następnie zbadaniu została poddana częstotliwość palenia przez uczniów e-papierosów. Z deklaracji respondentów wynika, że po elektroniczne papierosy sięgnął średnio co szósty badany (15%), w tym 15 uczniów zadeklarowało, iż miało to miejsce jednokrotnie (6%), a 10 stwierdziło, że paliło e-papierosy kilka razy (4%). Pozostali przyznali, że zdarzyło im się to wielokrotnie (7 osób, tj. 3%) bądź też, że palą je regularnie (4 osoby, tj. 2%).

Wykres 4. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się palić e-papierosy (papierosy elektroniczne)? N=253.

W ramach badań uzyskano również informacje na temat wieku, w którym badani uczniowie pierwszy raz zapalili e-papierosa. Większość sięgnęła po nie mając 10-13 lat (24 osoby, tj. 69%). 7 ankietowanych wskazało na przedział wiekowy poniżej 10 lat (20%), natomiast 4 osoby miały wówczas 14-15 lat (11%). Jeden respondent nie udzielił odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 6. W jakim wieku pierwszy raz paliłeś/aś e-papierosy? N=35.

Odpowiedź	%	Liczba odp.
mniej niż 10 lat	20%	7
10-13 lat	69%	24
14-15 lat	11%	4

Częstotliwość palenia e-papierosów w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem przedstawiona została w tabeli poniżej. Z zebranych danych wynika, że w tym okresie po elektroniczne papierosy sięgnęło 20 badanych (57%), wśród których 12 osób miało z nimi bezpośredni kontakt 1-2 razy. Z kolei 7 badanych zadeklarowało, iż miało to miejsce więcej niż 10 razy (20%), natomiast 1 osoba paliła je 5-10 razy (3%). Jeden respondent nie udzielił odpowiedzi na to pytanie.

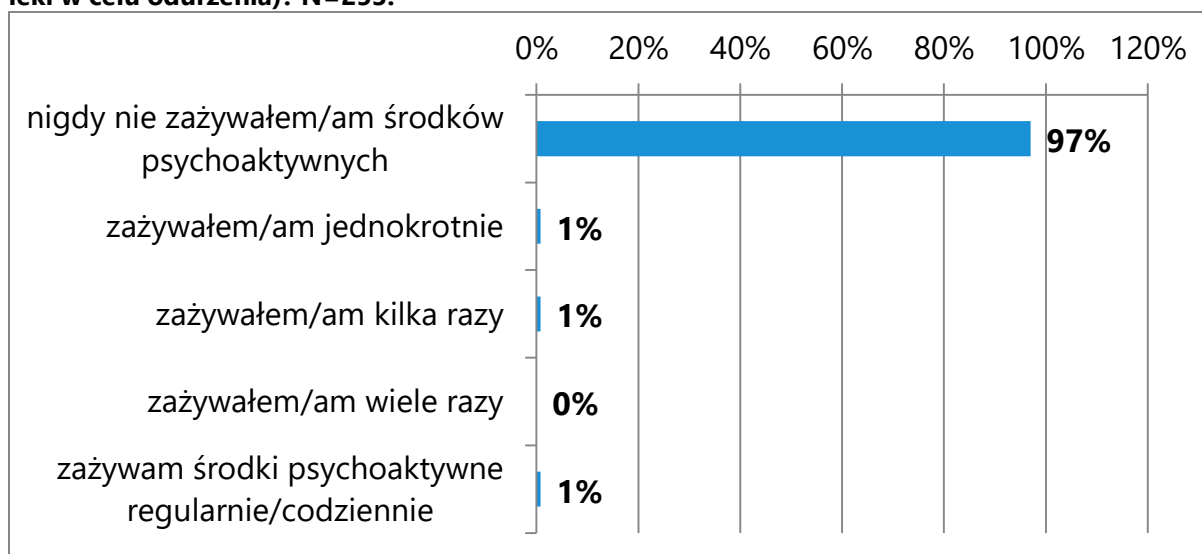
Tabela 7. Jak często paliłeś/aś e-papierosy w ciągu ostatnich 30 dni? N=35.

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie paliłem/am e-papierosów w ciągu ostatnich 30 dni	43%	15
1-2 razy	34%	12
3-4 razy	0%	0
5-10 razy	3%	1
więcej niż 10 razy	20%	7

PROBLEM NARKOTYKOWY

Następny z analizowanych w Diagnozie obszarów dotyczył zażywania narkotyków, dopalaczy i innych środków psychoaktywnych. W celu dogłębnej analizy tego problemu respondentom zadano pytanie o to, ile razy w życiu zdarzyło im się zażywać tego typu substancje. Z odpowiedzi wynika, że przeważająca większość uczniów Gminy Mszana biorących udział w badaniu nigdy nie zażywała środków psychoaktywnych (97%). Pojedyncze osoby sięgały po nie jednokrotnie, kilka razy bądź też zażywają je regularnie (po 2 osoby, tj. 1%).

Wykres 5. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=253.

Podczas realizacji badań, określony został również wiek inicjacji narkotykowej uczniów, którzy mieli kontakt z tego typu substancjami. Po 2 respondentów przyznało, że po narkotyki, dopalacze lub inne środki psychoaktywne sięgnęło po raz pierwszy mając 14-15 lat (50%) oraz przez ukończeniem 10 roku życia (50%). Dwóch respondentów nie odpowiedziało na to pytanie.

Tabela 8. Ile miałeś/aś lat, kiedy po raz pierwszy zażyłeś/aś jakieś narkotyki/ dopalacze/ inne środki psychoaktywne? N=4.

Odpowiedź	%	Liczba odp.
mniej niż 10 lat	50%	2
10-13 lat	0%	0
14-15 lat	50%	2

Poniższa tabela przedstawia częstotliwość zażywania przez uczniów substancji psychoaktywnych, w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie. Można zauważyć, że w tym okresie sięgnęły po nie 3 osoby, które robiły to 1-2 razy, 3-4 razy oraz więcej niż 10 razy (po 1 osobie, tj. 20%). Jedna osoba, która sięgnęła po narkotyki lub dopalacze pominęła to pytanie. Jeden respondent nie odpowiedział na to pytanie.

Tabela 9. Jak często zażywałeś/aś narkotyki/dopalacze w ciągu ostatnich 30 dni? N=5.

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie zażywałem/am narkotyków/dopalaczy w ciągu ostatnich 30 dni	40%	2
1-2 razy	20%	1
3-4 razy	20%	1
5-10 razy	0%	0
więcej niż 10 razy	20%	1

Poniższa tabela przedstawia rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie dotyczące rodzaju zażywanych substancji. Można zauważyć, że dwóch respondentów wskazało na bliżej niezidentyfikowane inne substancje (40%), natomiast pojedyncze odpowiedzi padły na marihuanę lub haszysz, amfetaminę oraz mefedron (20%). Jeden respondent nie odpowiedział na to pytanie.

Tabela 10. Jakie były to substancje? N= 5.

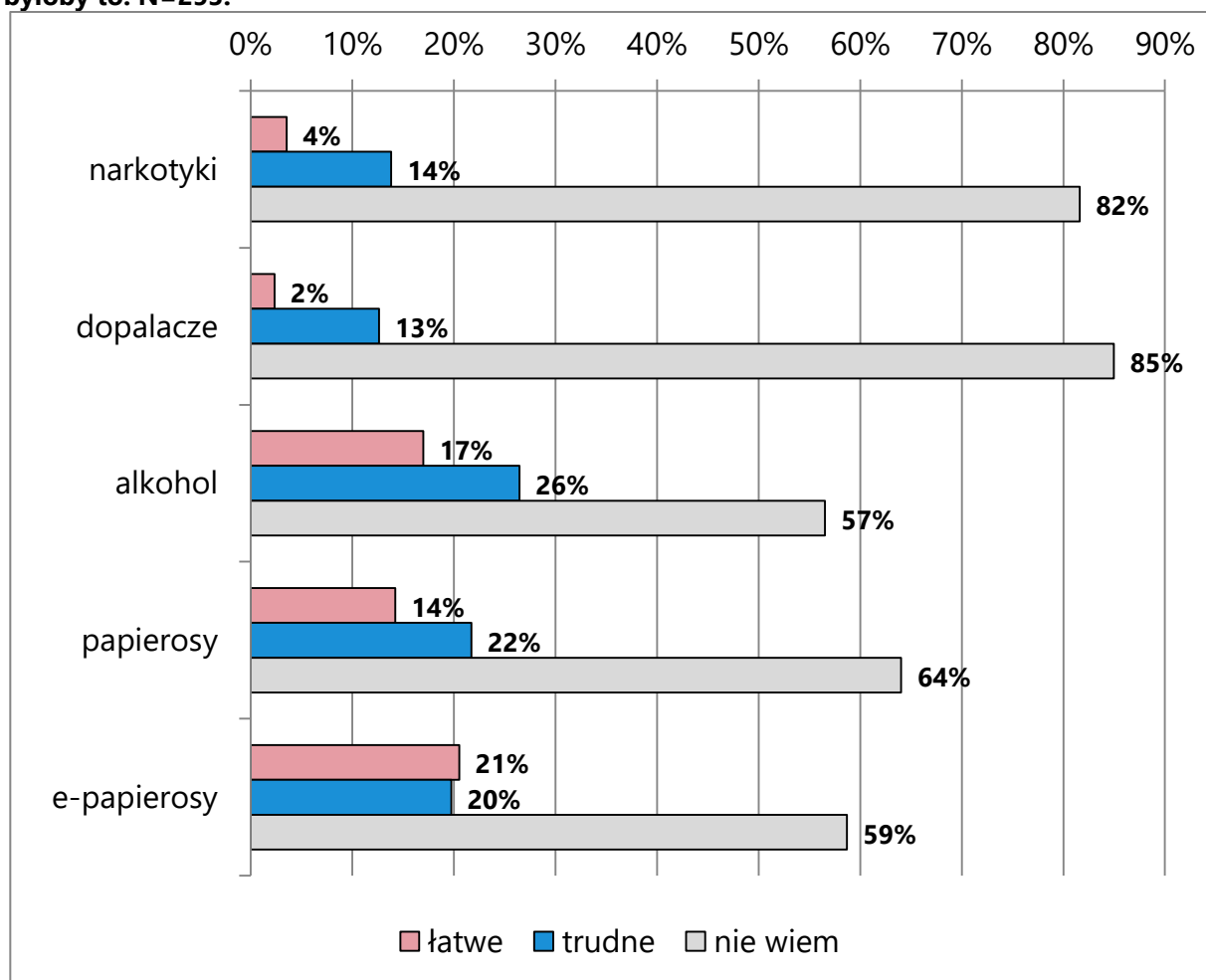
Odpowiedź	%	Liczba odp.
inne	40%	2
marihuana lub haszysz	20%	1
amfetamina	20%	1
mefedron	20%	1
ekstazy	0%	0
dopalacze	0%	0
LSD	0%	0
leki w celu odurzenia	0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

W następnej kolejności uczniowie zostali poproszeni o ocenę dostępności narkotyków, dopalaczy, alkoholu, papierosów i e-papierosów w swojej miejscowości. Zebrany materiał badawczy wykazał, że:

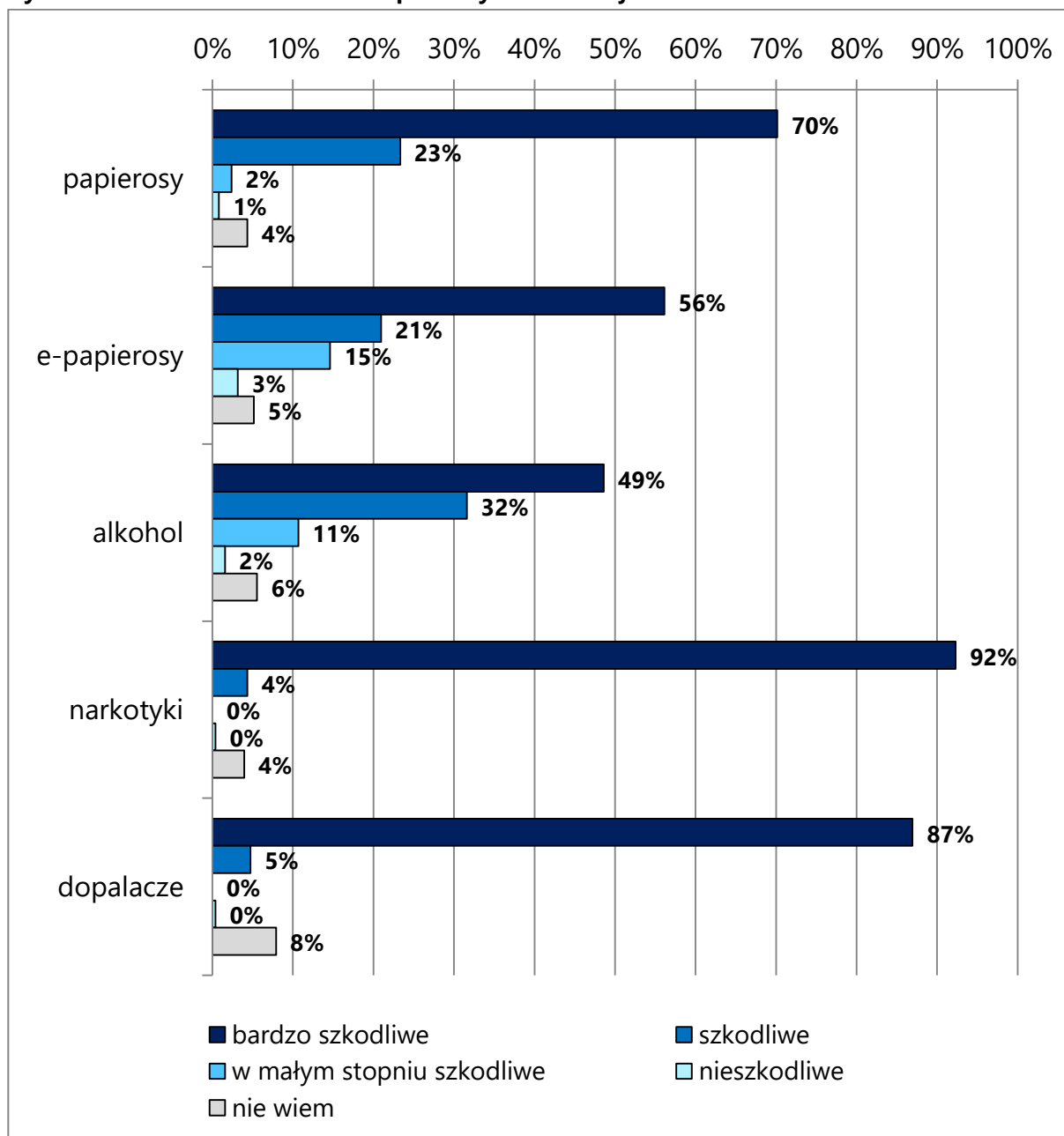
- ✓ narkotyki są łatwe do zdobycia dla 4% ankietowanych, a trudno dostępne dla 14%,
- ✓ dopalacze są łatwe do zdobycia dla 2% uczniów, a trudno dostępne dla 13%,
- ✓ alkohol jest łatwy do zdobycia dla 17% ankietowanych, a trudny dla 26%,
- ✓ papierosy są łatwe do zdobycia dla 14% ankietowanych, a trudne dla 22%,
- ✓ e-papierosy są łatwe do zdobycia dla 21% ankietowanych, a trudne dla 20%.

Wykres 6. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=253.

Następnie uczniowie zostali poproszeni o wyrażenie opinii na temat szkodliwości substancji takich jak alkohol, narkotyki, dopalacze i papierosy. Ocena szkodliwości dokonana przez uczniów przedstawia się następująco: szkodliwość papierosów dostrzega łącznie 93% badanych, e-papierosów – 77%, alkoholu – 81%, narkotyków – 96%, natomiast dopalaczy – 92%. Pozostali badani uważają poszczególne substancje za nieszkodliwe lub w małym stopniu szkodliwe, albo zadeklarowali brak wiedzy w tym zakresie. Szczegółowe dane przedstawia kolejny wykres.

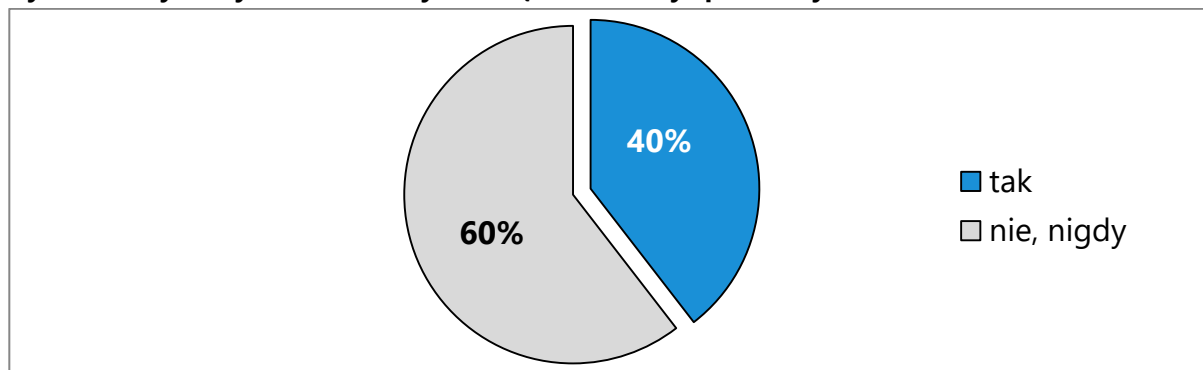
Wykres 7. Jak oceniasz szkodliwość poniższych substancji dla zdrowia? N=253.

PROBLEM PRZEMOCY

Kolejne pytanie zadane respondentom miało na celu oszacowanie skali problemu przemocy wśród dzieci i młodzieży z terenu Gminy. Uczniów zapytano o to, czy zdarzyło im się kiedykolwiek doświadczyć przemocy. Twierdzącej odpowiedzi udzieliło 40% badanych.

Wykres 8. Czy kiedykolwiek zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? N=253.

W celu pogłębionej analizy zapytano również o to, jakie osoby stosowały przemoc wobec uczniów. Jak wskazują wyniki badania największa część uczniów stwierdziła, że doświadczyła przemocy ze strony rówieśników (56 osób, tj. 57%), z kolei niemal co drugi badany wskazał na rodzeństwo (46 osób, tj. 47%). Pozostali respondenci doświadczyli przemocy ze strony innych osób (26 osób tj. 27%), wśród których najczęściej wymieniano kolegów. Pojedyncze osoby doświadczyły przemocy ze strony rodziców, w tym 3 osoby ze strony taty (3%) oraz jedna osoba ze strony mamy (1%).

Tabela 11. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=99.

Odpowiedź	%	Liczba odp.
rówieśnicy	57%	56
rodzeństwo	47%	46
inne osoby	27%	26
tata	3%	3
mama	1%	1

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.*

Kolejna tabela przedstawia odpowiedzi uczniów na pytanie o rodzaje doznawanej przemocy. Można zauważyć, że:

- ✓ przemocy psychicznej zaznało 69 uczniów (72%),
- ✓ przemocy fizycznej doznało 45 uczniów (47%),
- ✓ przemocy seksualnej doświadczyło 17 uczniów (18%),
- ✓ zaniedbania doświadczyło 3 uczniów (3%).

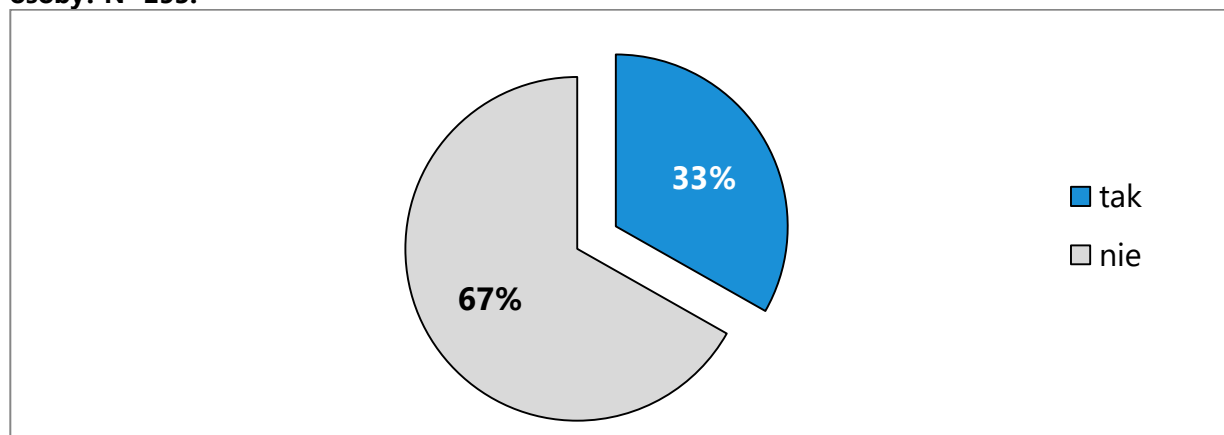
Tabela 12. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=96.

Odpowiedź	%	Liczba odp.
ktoś cię przezywał, groził ci, upokarzał, straszył, wyśmiewał itp.	72%	69
ktoś cię bił, kopał, szarpał, dusił, popychał, spoliczkował itp.	47%	45
ktoś dotykał cię w miejsca, w które sobie tego nie życzyłeś/aś, ktoś mówił o twoim ciele w sposób który cię zawstydział itp.	18%	17
nie miałeś/aś zapewnionej opieki kiedy byłeś/aś chory/a, wsparcia i pomocy od rodziców/opiekunów kiedy miałeś/aś problemy, dostawałeś/aś zbyt mało jedzenia dlatego przez dłuższy czas byłeś/aś głodny/a itp.	3%	3

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.*

W kolejnym pytaniu ankietowani zostali poproszeni o określenie, czy kiedykolwiek w życiu doszło do sytuacji, w której to oni zastosowali przemoc wobec innych osób. Przyznało się do tego 33% badanych uczniów.

Wykres 9. Czy kiedykolwiek doszło do sytuacji w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=253.

W dalszej kolejności respondenci zostali zapytani o rodzaj przemocy, jaką zastosowali. Można zauważyć, iż przemoc psychiczną zastosowało 48 uczniów (60%), natomiast przemocy fizycznej dopuściło się 46 respondentów (58%), z kolei do stosowania przemocy seksualnej przyznało się 6 ankietowanych (8%).

Tabela 13. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=80.

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przeżywałeś/aś kogoś, groziłeś/aś komuś, upokarzałeś/aś kogoś, straszyłeś/aś, wyśmiewałeś/aś itp.	60%	48
biłeś/aś kogoś, kopąłeś/aś, szarpałeś/aś, dusiłeś/aś, popychałeś/aś, spoliczkowałeś/aś itp.	58%	46
dotykałeś/aś kogoś w miejsca, w które ta osoba tego sobie nie życzyła, mówiłeś/aś o czymś ciele w sposób który go zawstydział itp.	8%	6

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.*

Następnie analizie poddane zostały odpowiedzi uczniów na pytanie o to, wobec kogo zdarzyło im się stosować przemoc. 49 osób przyznało się do użycia jej względem rodzeństwa (60%), a średnio co drugi ankietowany wskazał na rówieśników (45 osób, tj. 55%). Stosowanie przemocy wobec rodziców zadeklarowało 2 badanych (2%). Pozostali wskazali na „inne osoby”, wśród których znaleźli się koledzy, nauczyciele i nieznajome osoby (13 osób, tj. 16%).

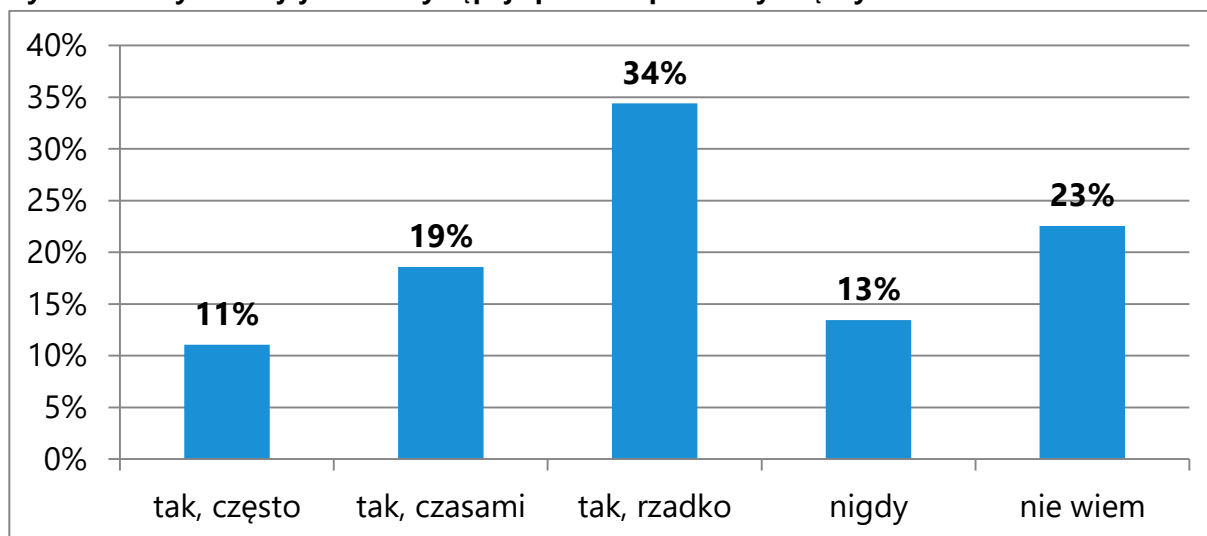
Tabela 14. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=82.

Odpowiedź	%	Liczba odp.
wobec rodzeństwa	60%	49
wobec rówieśników	55%	45
wobec rodziców	2%	2
wobec innych osób	16%	13

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.*

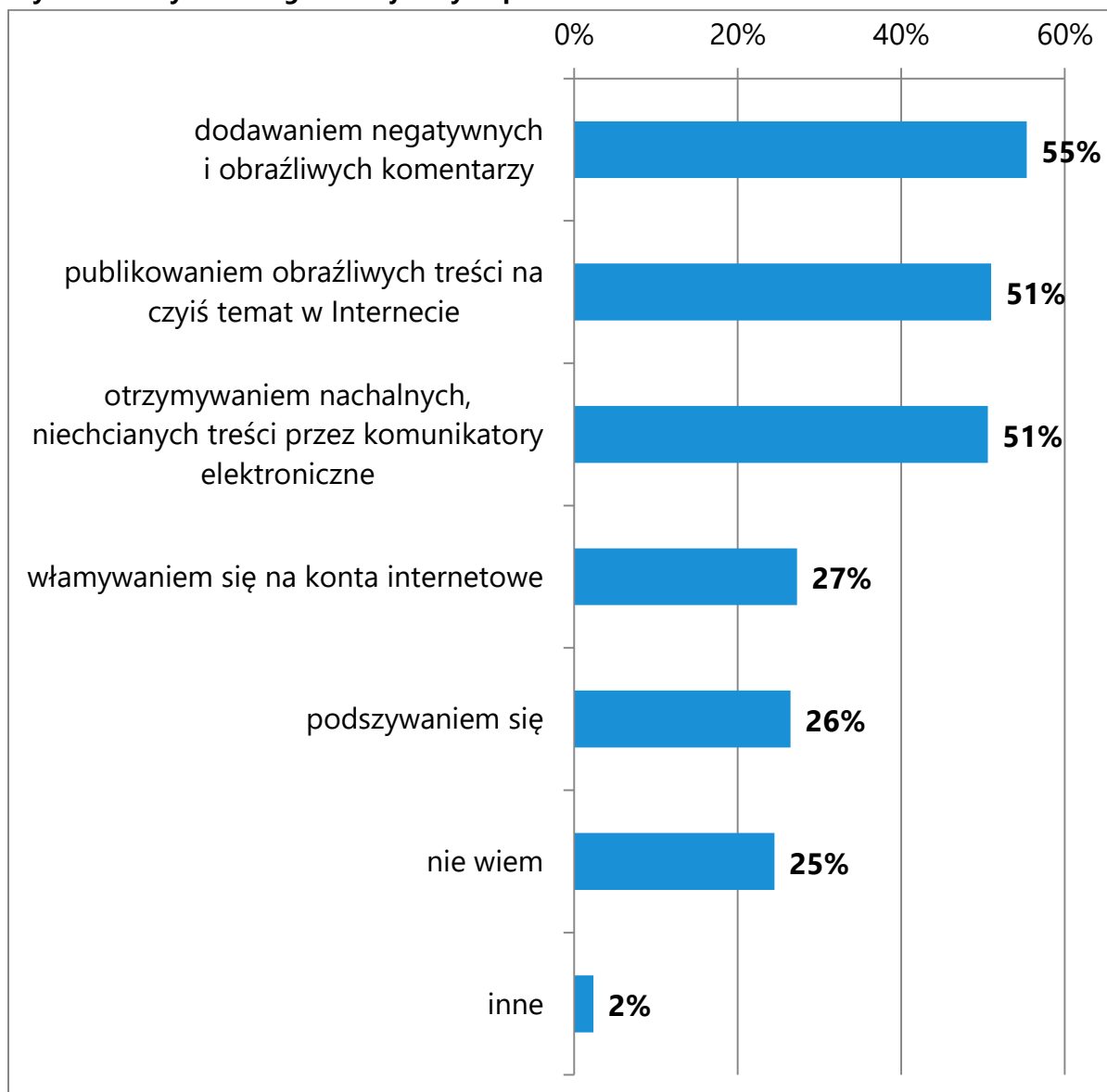
Część uczniów stwierdziło, że w ich szkole występuje problem przemocy między uczniami, przyznało to niemal 2/3 ankietowanych (64%). Z udzielonych przez 34% uczniów odpowiedzi wynika, że zdarzenia takie w ich szkole mają miejsce rzadko, 19% stwierdziło, iż zdarza się to czasami, a zdaniem 11% podobne sytuacje mają miejsce często. 23% respondentów nie potrafi stwierdzić czy problem przemocy jest obecny w ich szkole.

Wykres 10. Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami? N=253.

Następne pytanie zadane uczniom odnosiło się do problemu cyberprzemocy i miało na celu zweryfikowanie, czy uczniowie są świadomi, czym to zjawisko jest. Uzyskany w procesie badawczym materiał pokazał, że największa grupa badanych utożsamia je z dodawaniem negatywnych i obraźliwych komentarzy (55%), z kolei średnio co drugi ankietowany wskazał na otrzymywanie nachalnych, niechcianych treści/wiadomości przez komunikatory elektroniczne oraz publikowanie obraźliwych treści na czyjś temat w Internecie (po 51%). 27% ankietowanych wybrało włamywanie się na konta internetowe, nieco mniejsza grupa wskazała na podszywanie się (26%) oraz brak wiedzy na ten temat (25%). Wśród ankietowanych 2% zaznaczyło odpowiedź „inne”.

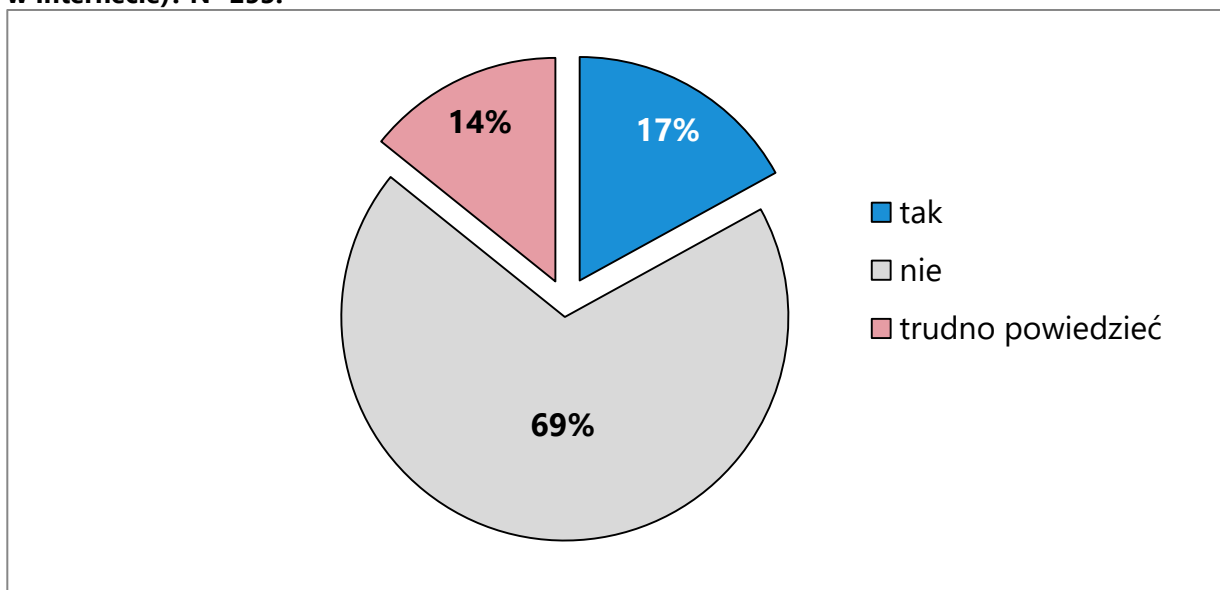
Wykres 11. Czym według Ciebie jest cyberprzemoc? N=253.

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.*

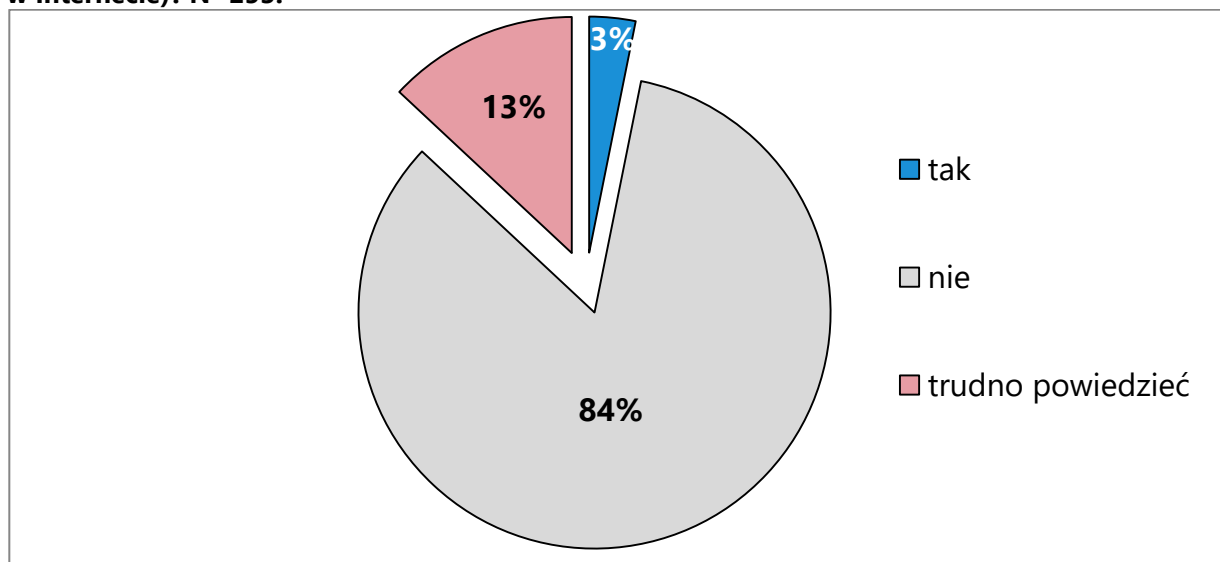
Aby ocenić skalę zjawiska cyberprzemocy wśród dzieci i młodzieży z Gminy Mszana, poprosiliśmy ankietowane osoby o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy zdarzyło im się w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie doświadczyć przemocy w Internecie. Z deklaracji uczniów wynika, że zdecydowana większość z nich nie doznała cyberprzemocy (69%), natomiast dla 14% ankietowanych trudno było to określić. 17% osób doznało cyberprzemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy.

Wykres 12. Czy doznałeś/aś w przeciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)? N=253.

Ostatnie pytanie z obszaru przemocy dotyczyło stosowania przez uczniów cyberprzemocy. Badania wskazują, że 84% badanych deklaruje, że nie stosowało przemocy w Internecie w przeciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie, z kolei 13% zaznaczyło odpowiedź „trudno powiedzieć”, a 3% dopuściło się takiego zachowania.

Wykres 13. Czy stosowałeś/aś w przeciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemoc (czyli przemoc w Internecie)? N=253.

DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE

W dalszej części raportu zaprezentowane zostały odpowiedzi uczniów na pytania dotyczące podejmowanych w szkole działań profilaktycznych, w ciągu ostatnich 2 lat. Interesowało nas w jakich zajęciach badani brali udział oraz jak je oceniają. W tej kwestii wyniki kształtują się następująco:

- ✓ odpowiedź „brałem/am udział, ale zajęcia nic nie wniosły” zaznaczyło 12% uczniów w przypadku zajęć dotyczących zdrowia psychicznego, 11% jeśli chodzi o zdrowe odżywianie, 10% uczniów w przypadku uzależnień, 9% odnośnie przemocy oraz 8% w zakresie zajęć o tematyce bezpiecznego korzystania z Internetu,
- ✓ pozytywnie zajęcia profilaktyczne oceniło 69% uczniów w zakresie bezpiecznego korzystania z urządzeń elektronicznych i Internetu, 62% – zdrowego odżywiania, 55% – przemocy, 53% – zdrowia psychicznego, natomiast 52% w zakresie uzależnień,
- ✓ brak uczestnictwa w zajęciach profilaktycznych zadeklarowało 38% w przypadku tematyki uzależnień, 36% – przemocy, 35% odnośnie zdrowia psychicznego, 27% jeśli chodzi o zdrowe odżywianie, natomiast 23% wskazało na zajęcia dotyczące bezpiecznego korzystania z urządzeń elektronicznych i Internetu.

Z kolejnego wykresu wynika, że ankietowani w ciągu ostatnich 2 lat przed badaniem, najczęściej brali udział w zajęciach dotyczących bezpiecznego korzystania z urządzeń elektronicznych i Internetu (77%) oraz zdrowego odżywiania (73%). Najrzadziej deklarowanymi zajęciami profilaktycznymi, w których uczestniczyli uczniowie były te, które odnosiły się do uzależnień (62%), następnie zajęcia dotyczące przemocy (64%) oraz zdrowia psychicznego (65%). Najciekawsze, zdaniem młodych respondentów, są zajęcia dotyczące bezpiecznego korzystania z urządzeń elektronicznych i Internetu (69%) oraz zdrowego odżywiania (62%).

Wykres 14. Czy w przeciągu ostatnich 2 lat brałeś/aś udział w poniższych zajęciach profilaktycznych? Zaznacz na ile były one dla Ciebie przydatne, N=253.

Następne pytanie skierowane do młodych mieszkańców gminy Mszana miało na celu określenie, w jakich zajęciach profilaktycznych uczniowie najbardziej chcieliby wziąć udział. Z udzielonych przez respondentów odpowiedzi wynika, iż:

- ✓ najwięcej badanych chciałoby wziąć udział w zajęciach dotyczących zdrowego odżywiania (53%) oraz zdrowia psychicznego (48%). W zajęciach z zakresu korzystania z urządzeń elektronicznych i Internetu chętnie uczestniczyłoby 42% ankietowanych, przemocy – 39%, uzależnień – 33%,
- ✓ najmniejszą popularność wśród młodych mieszkańców mają zajęcia dotyczące uzależnień (51%), następnie przemocy (46%). Mniejszy odsetek uczniów wykazał niechęć do zajęć o tematyce korzystania z urządzeń elektronicznych i Internetu (47%) oraz zdrowia psychicznego (39%), a także zdrowego odżywiania (34%).

DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH NA TERENIE GMINY MSZANA

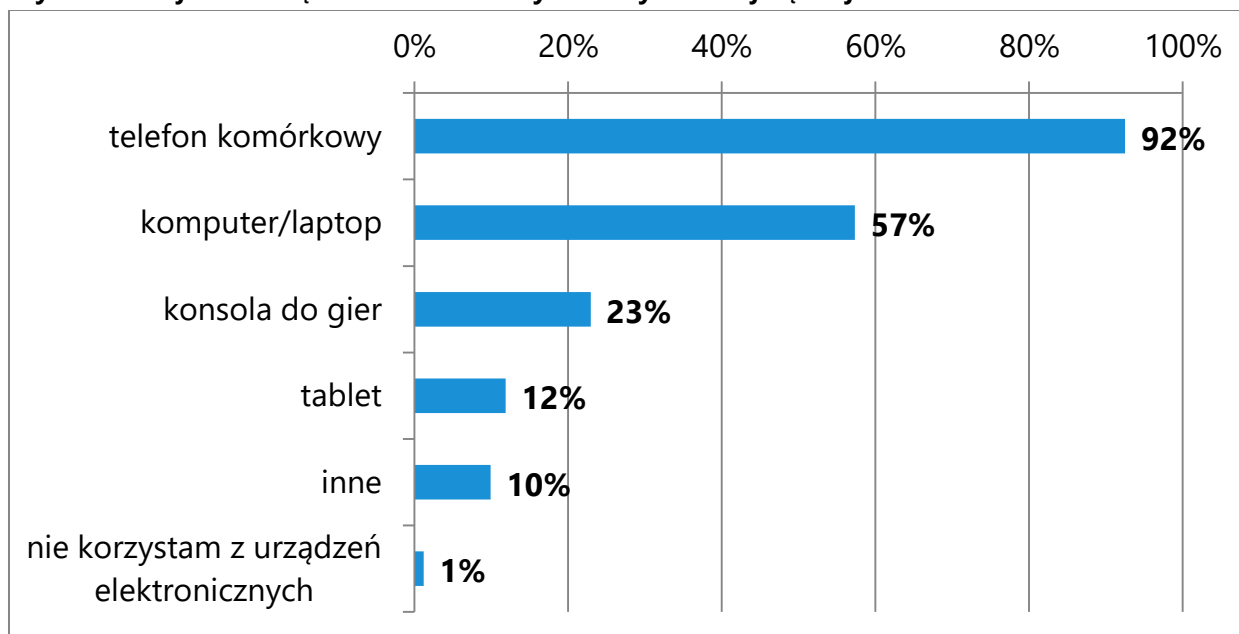
Tabela 15. Czy chciał/abyś brać udział w poniżej wymienionych zajęciach profilaktycznych? N=253.

	zdecydowanie nie	raczej nie	raczej tak	zdecydowanie tak	trudno powiedzieć
zajęcia dotyczące uzależnień (alkohol, papierosy, narkotyki, dopalacze)	25%	26%	26%	7%	16%
zajęcia dotyczące przemocy	24%	22%	31%	8%	15%
zajęcia dotyczące zdrowego odżywiania	15%	19%	32%	21%	13%
zajęcia dotyczące zdrowia psychicznego	18%	21%	31%	17%	13%
zajęcia dotyczące bezpiecznego korzystania z urządzeń elektronicznych i Internetu	18%	29%	29%	13%	11%

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH

Następne pytanie miało na celu zweryfikowanie, z jakich urządzeń elektronicznych korzystają najczęściej uczniowie z Gminy Mszana. Zebrany materiał badawczy wykazał, że niemal wszyscy ankietowani korzystają z tego rodzaju urządzeń, w tym najwięcej zaznaczyło, że sięga najczęściej po telefon komórkowy (92%), ponad połowa ankietowanych wskazała na komputer/laptop (57%), 23% zaznaczyło konsolę do gier, natomiast tablet wybrało 12% osób.

Wykres 15. Z jakich urządzeń elektronicznych korzystasz najczęściej? N=253.

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.*

Kolejna tabela przedstawia czas, który uczniowie przeznaczają na korzystanie z urządzeń elektronicznych. Wśród biorących udział w badaniu 2 osoby deklarują, że nie korzystają z tego typu urządzeń codziennie (1%). Z kolei niemal połowa ankietowanych poświęca na korzystanie z urządzeń elektronicznych powyżej 1 godziny do 3 godzin dziennie (105 osób, tj. 42%), natomiast co czwarty badany przeznacza na to od 3 godzin do 5 godzin (61 osób, tj. 24%). Średnio co dziesiąty uczeń biorący udział w badaniu przyznaje, że na korzystanie z urządzeń elektronicznych przeznaczą do 1 godziny (26 osób, tj. 10%), powyżej 5 do 7 godzin (28 osób, tj. 11%) lub powyżej 7 godzin w ciągu dnia (27 osób, tj. 11%).

Tabela 16. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych? N=249.

Odpowiedź	%	Liczba odp.
do 1 godziny	10%	26
powyżej 1 godziny do 3 godzin	42%	105
powyżej 3 godzin do 5 godzin	24%	61
powyżej 5 godzin do 7 godzin	11%	28
powyżej 7 godzin	11%	27
nie korzystam z urządzeń elektronicznych codziennie	1%	2

Następnie respondenci odpowiedzieli na pytanie z jakich powodów korzystają z urządzeń elektronicznych. Najwięcej odpowiedzi padło na kontakt ze znajomymi (194 osoby, tj. 78%), następnie słuchanie muzyki (166 osób, tj. 66%) oraz granie w gry (153 osoby, tj. 61%). Korzystanie z portali społecznościowych oraz oglądanie filmów i seriali zaznaczyło po 139 osób (po 56%). Na korzystanie z urządzeń elektronicznych w celach edukacyjnych wskazało 131 respondentów (52%). Niemal co drugi badany sięga po nie z nudów (109 osób, tj. 44%), z kolei średnio co piąty ankietowany wskazał na poszukiwanie informacji (64 osoby, tj. 26%), a także robienie zakupów (58 osób, tj. 23%), natomiast na poznawanie nowych osób postawiło 13 respondentów (5%).

Tabela 17. Z jakich powodów najczęściej korzystasz z urządzeń elektronicznych? N=250.

Odpowiedź	%	Liczba odp.
kontakt ze znajomymi	78%	194
słuchanie muzyki	66%	166
granie w gry	61%	153
korzystanie z portali społecznościowych (np. Facebook, Instagram, Snapchat, Tik Tok itp.)	56%	139
oglądanie filmów/seriali	56%	139
nauka	52%	131
z nudów	44%	109
poszukiwanie informacji/wiadomości	26%	64
robienie zakupów	23%	58
poznawanie nowych osób	16%	39
prowadzenie bloga lub własnej strony	5%	13
inne	3%	7

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

W ostatnim pytaniu bloku tematycznego dotyczącego korzystania z urządzeń elektronicznych, uczniowie zostali poproszeni o odpowiedź na pytanie, czy zdarzyło im się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych. Tego typu zachowanie zadeklarowało 145 osób (57%), w tym 20 uczniom zdarzało się to bardzo często (8%), 11 badanych zadeklarowało, iż miało to miejsce często (4%), natomiast w przypadku 88 ankietowanych – czasami (35%). 26 osób przyznało, że skłamało jeden raz (10%).

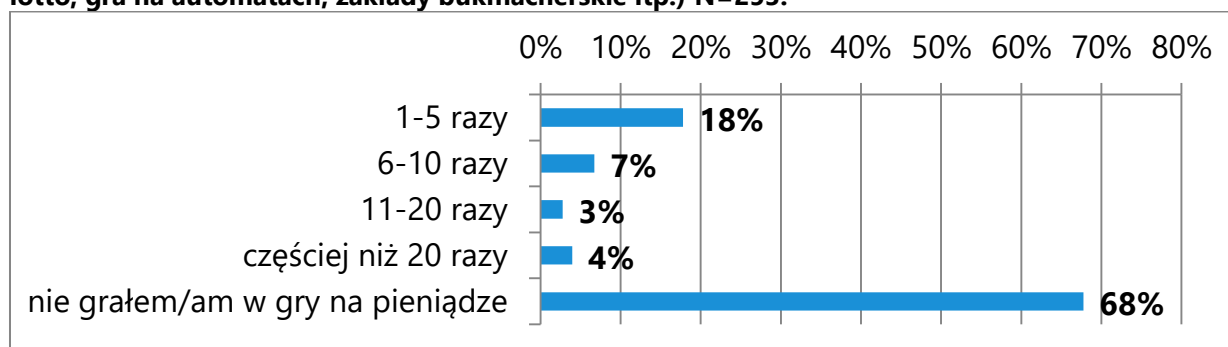
Tabela 18. Czy zdarzyło Ci się kłamać aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych np. przed rodzicami? N=250.

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak, bardzo często	8%	20
tak, często	4%	11
tak, czasami	35%	88
tak, jednokrotnie	10%	26
nie	43%	105

UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOOWYCH

W kolejnej tabeli przedstawione zostały odpowiedzi uczniów na pytanie o częstotliwość grania w gry na pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. W podanym okresie gry na pieniądze podejmowało się 32% badanych. Największy odsetek z nich robił to 1-5 razy (45 osób, tj. 18%), z kolei 7% ankietowanych zadeklarowało, że grało 6-10 razy (17 osób). Pozostali respondenci przyznali, że miało to miejsce 11-20 razy (7 osób, tj. 3%), a w niektórych przypadkach częściej niż 20 razy (10 osób, tj. 4%).

Wykres 16. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry na pieniądze? (np. zdraepki, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.) N=253.

Większość uczniów, którzy zadeklarowali granie w gry na pieniądze najczęściej wybierali zdraпки (47 osób, tj. 59%), niemal co drugi ankietowany wskazał na maszyny do gier hazardowych (34 osoby, tj. 43%), natomiast blisko co piąty badany wybrał odpowiedź „inne” (14 osób, tj. 18%). Pozostałe odpowiedzi zostały przedstawione w tabeli poniżej.

Tabela 19. W jakie gry na pieniądze zdarzyło Ci się grać? N=79.

Odpowiedź	%	Liczba odp.
zdraпки	59%	47
maszyny do gier hazardowych (w tym online)	43%	34
inne	18%	14
lotto	16%	13
gry karciane, np. poker (w tym online)	9%	7
zakłady bukmacherskie	4%	3

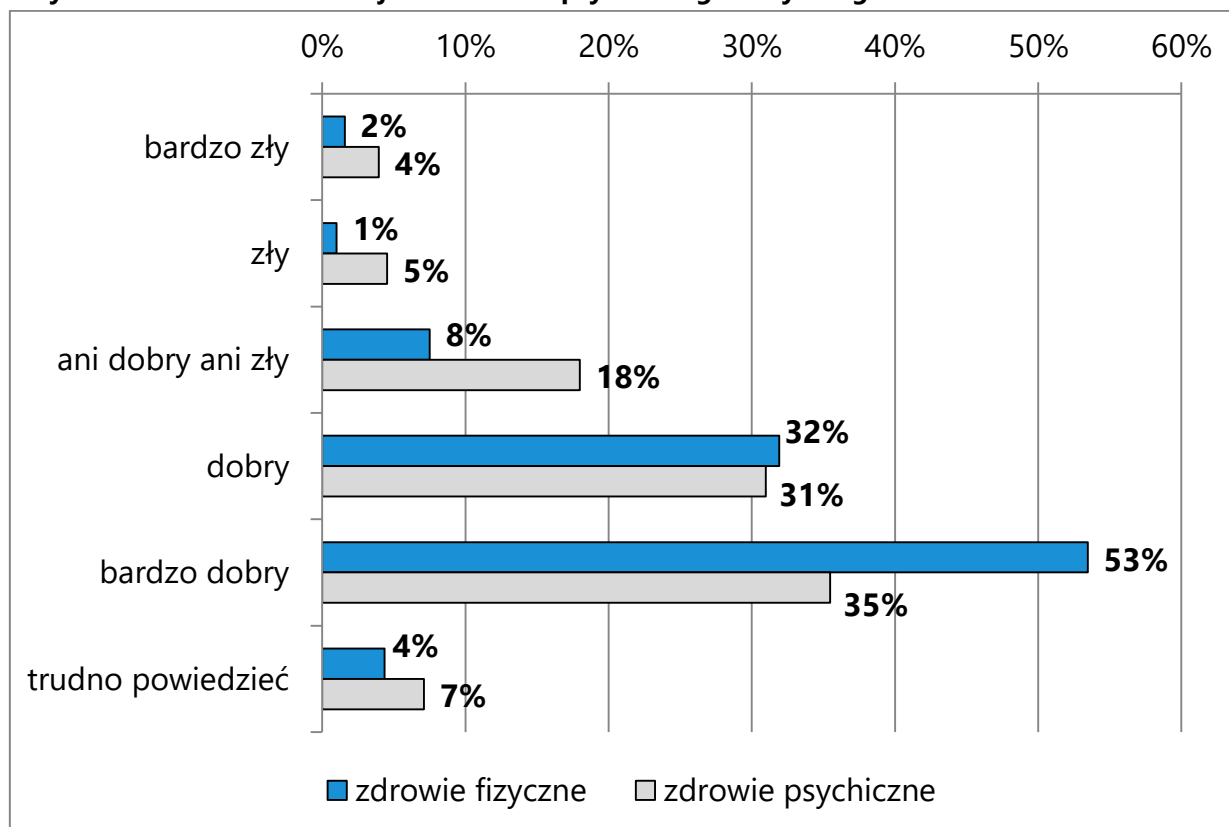
**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.*

ZDROWIE

W dalszej części uczniowie odpowiadali na pytania dotyczące tematyki zdrowotnej. Pierwsze z pytań dotyczyło oceny swojego stanu psychicznego oraz fizycznego. Z zebranych danych wynika, że:

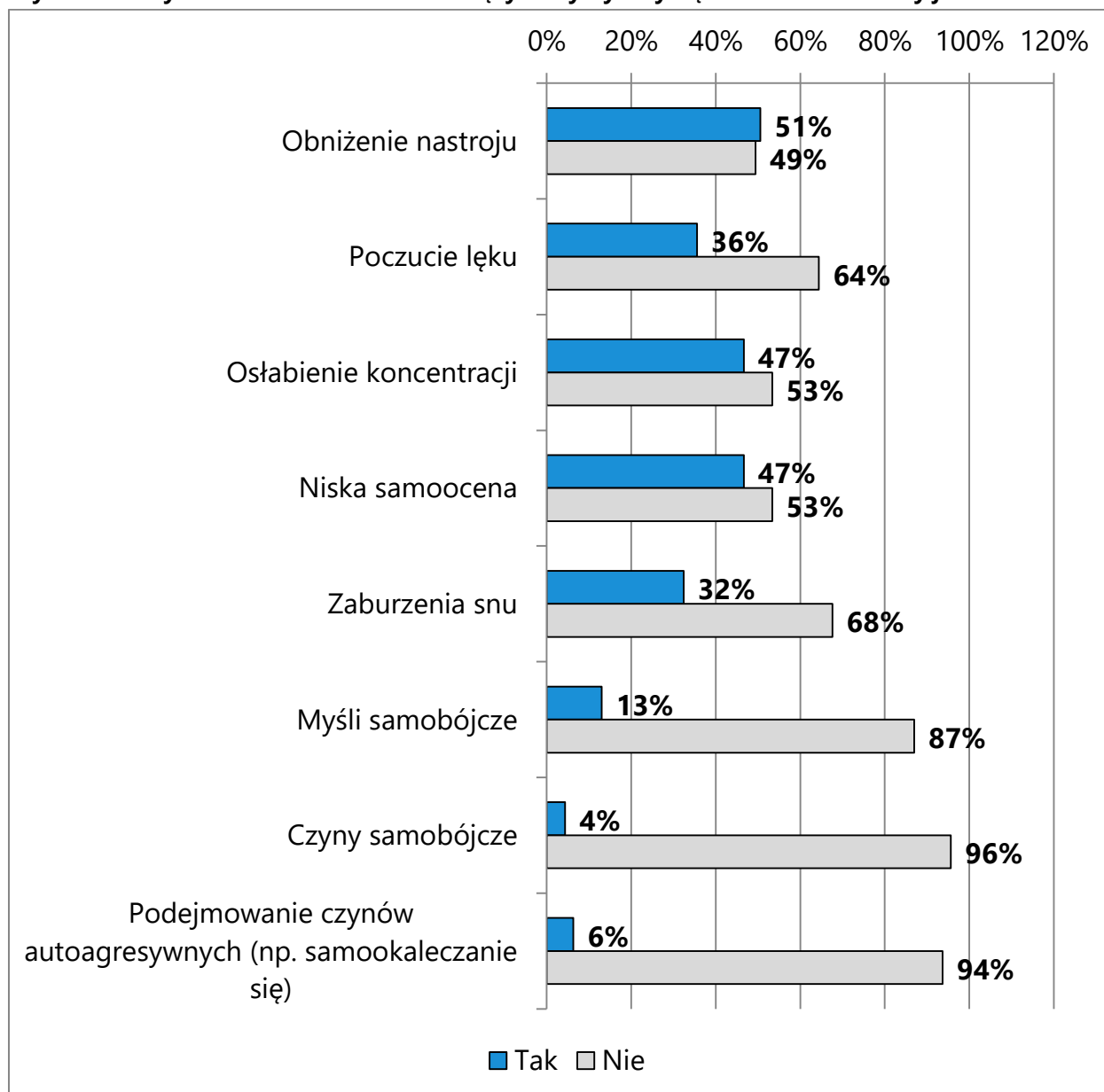
- ✓ 35% respondentów ocenia swój stan psychiczny jako bardzo dobry, 31% – dobry, odpowiedź „ani dobry ani zły” wskazało 18% badanych, natomiast „zły” wybrało 5% uczniów. Z kolei 4% osób oceniło swoje zdrowie psychiczne jako bardzo złe, natomiast 7% badanych miało problemy z odpowiedzią na to pytanie.
- ✓ Ponad połowa badanych ocenia swoje zdrowie fizyczne jako bardzo dobre (53%), 32% stwierdza, że jest dobre, z kolei 8% ankietowanych podało, że nie jest ani dobre ani złe. Pozostali respondenci wskazali na złe – 1%, bardzo złe – 2%, bądź zaznaczyli odpowiedź „trudno powiedzieć” (4%).

Wykres 17. Jak oceniasz swój stan zdrowia psychicznego i fizycznego? N=253.

Kolejne pytanie dotyczyło tego, czy uczniowie w ciągu ostatnich 12 miesięcy odczuwali określone stany, które mogą wskazywać na pogorszenie zdrowia psychicznego. Z otrzymanych odpowiedzi wynika, że 51% uczniów odczuwa obniżenie nastroju, po 47% badanych ma osłabienie koncentracji oraz niską samoocenę, natomiast 36% – poczucie lęku, a 32% respondentów doświadcza zaburzeń snu. 13% badanych spostrzega u siebie myśli samobójcze, 6% podejmowało się czynów autoagresywnych, a 4% czynów samobójczych.

Wykres 18. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Ciebie takie stany jak: N=253.

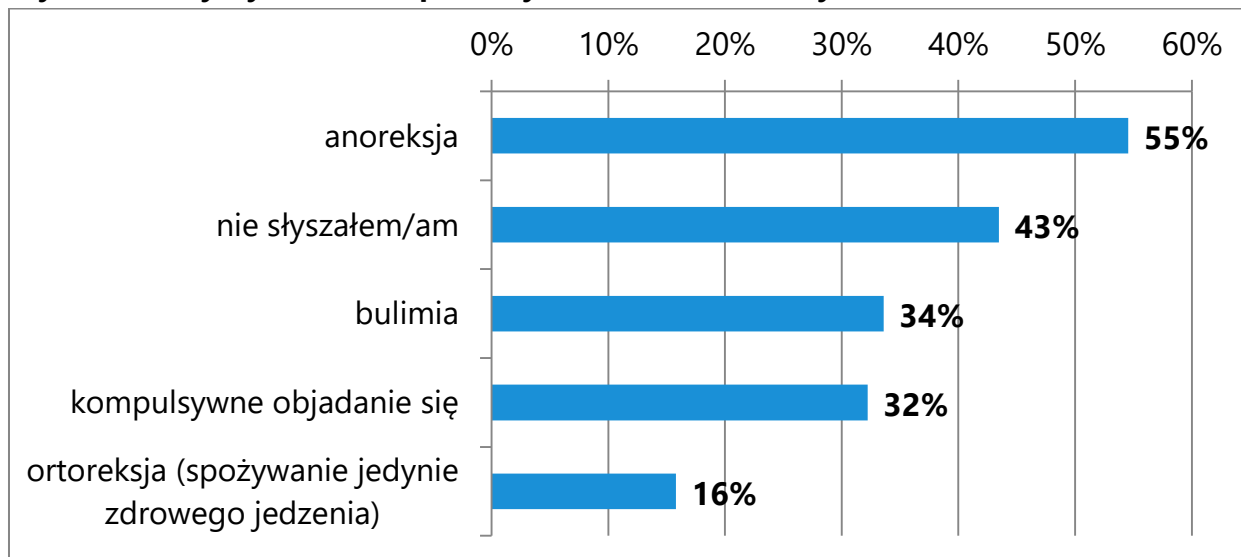

ZABURZENIA ODŻYWIANIA

W ostatniej części badania diagnozującego problemy występujące wśród dzieci i młodzieży analizie poddane zostały zagadnienia w zakresie zaburzeń odżywiania, których poszczególne formy, jak anoreksja, czy bulimia wpisane są do wykazu uzależnień w aspekcie behawioralnym. Pierwsze pytanie zadane młodym respondentom miało na celu zweryfikowanie wiedzy uczniów na temat rodzajów zaburzeń odżywiania. Jak wynika z udzielonych przez nich odpowiedzi, największy odsetek badanych słyszał o tym, czym jest anoreksja (55%). Na kolejnym miejscu pod

względem liczby wskazań znalazła się bulimia (34%), kompulsywne objadanie się (32%) oraz ortoreksja (16%). Ponadto 43% respondentów stwierdziło, że nie słyszało o żadnym z poniższych zaburzeń odżywiania.

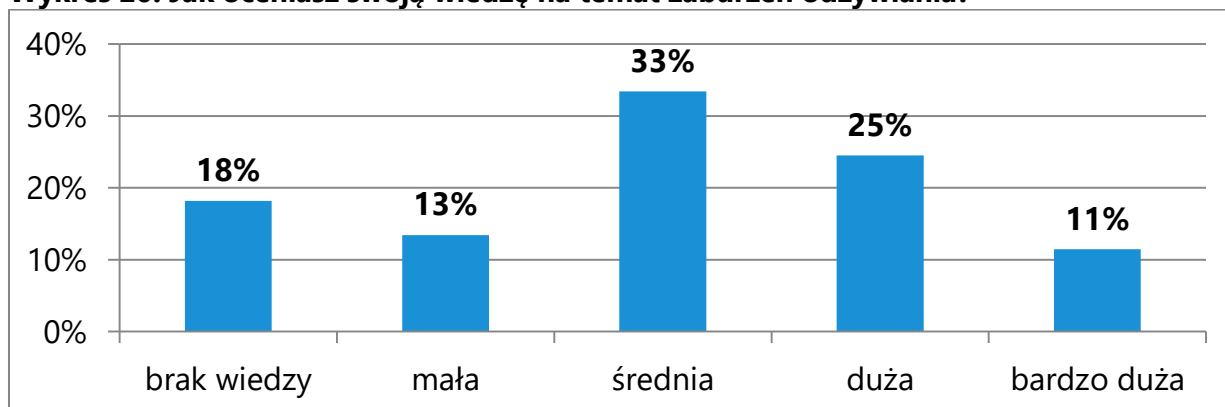
Wykres 19. Czy słyszałeś/aś o poniższych zaburzeniach odżywiania? N=253.

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.*

W kolejnym pytaniu respondenci mieli subiektywnie ocenić poziom swojej wiedzy w zakresie zaburzeń odżywiania. Analiza ich odpowiedzi pozwala stwierdzić, iż 11% z nich posiada bardzo dużą wiedzę w tym obszarze, wiedza co czwartego badanego (25%) jest duża, 33% ankietowanych uznało ją za średnią, natomiast małą wiedzę lub jej brak w aspekcie zaburzeń odżywiania posiada 31% uczniów.

Wykres 20. Jak oceniasz swoją wiedzę na temat zaburzeń odżywiania?

ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW GMINY

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnienia od alkoholu, papierosów, e-papierosów i narkotyków wśród dorosłych mieszkańców Gminy Mszana, a także skala zjawiska przemocy, uzależnień natury behawioralnej, sytuacji materialnej mieszkańców, bezrobocia, wykluczenia społecznego oraz bezpieczeństwa publicznego. Mieszkańcy zostali również zapytani o ocenę sytuacji osób niepełnosprawnych i seniorów a także własnego stanu zdrowia psychicznego i fizycznego.

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

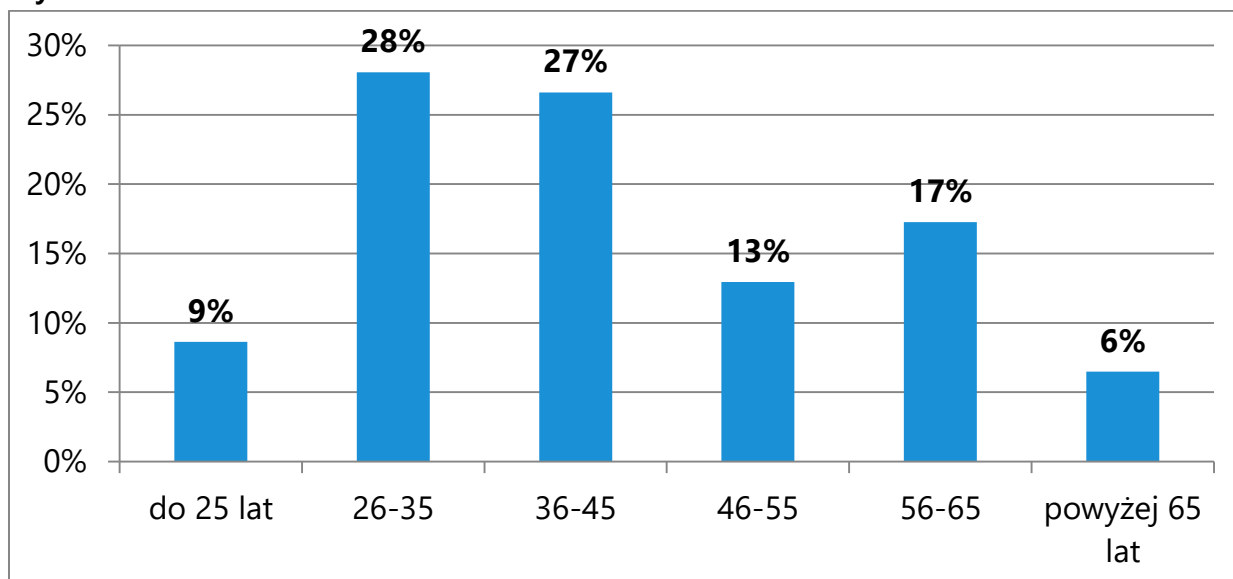
W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie Gminy Mszana wzięło udział 139 mieszkańców mających powyżej 18 lat. Poniżej przedstawiona została struktura badanej próby, ze względu na płeć. Można zauważyć, że pod względem liczby wypełnionych ankiet, w badaniu znaczną przewagę miały kobiety – stanowiły one 71% ogółu, natomiast mężczyźni – 29%.

Rysunek 4. Płeć dorosłych mieszkańców: N=139.

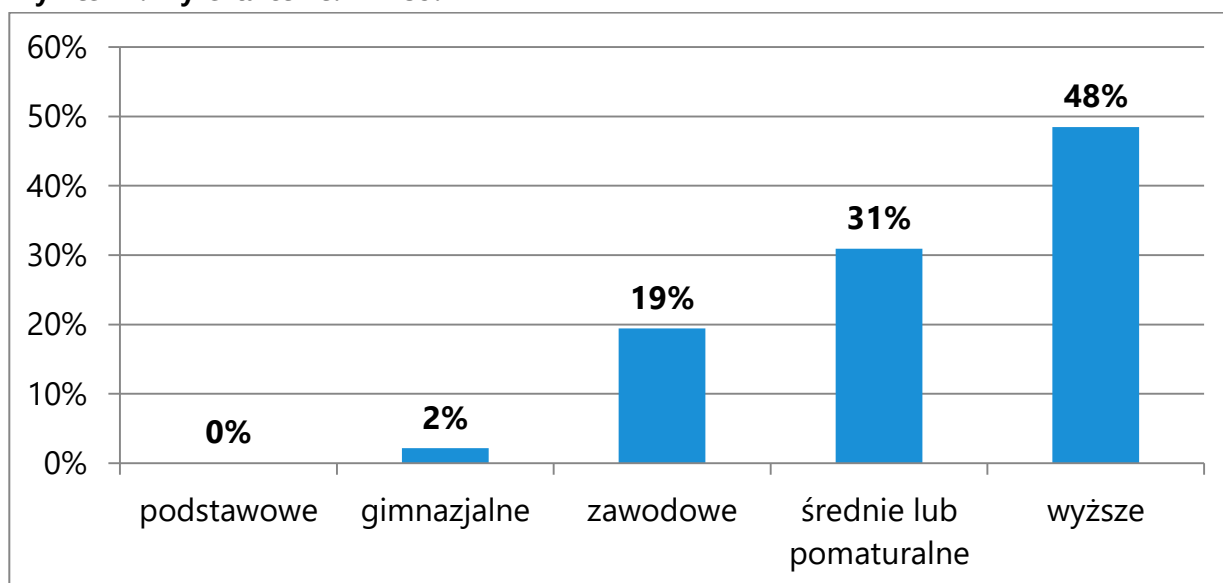
Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż respondenci byli zróżnicowani pod względem wieku. Najliczniejszą grupę stanowili ankietowani mający 26-35 lat (28%), następnie 36-45 lat (27%). W badaniu wzięli udział również mieszkańcy w wieku 56-65 lat (17%), a także 46-55 lat (13%). 9% osób zadeklarowało wiek do 25 roku życia, natomiast najmniejszy odsetek stanowili respondenci w wieku powyżej 65 roku życia (6%).

Wykres 21. Wiek: N=139.

Na poniższym wykresie zaprezentowane zostało wykształcenie respondentów. Największy udział w badaniu mieli dorośli mieszkańcy legitymujący się wykształceniem wyższym (48%), 31% kwestionariuszy ankiet wypełnili respondenci z wykształceniem średnim lub pomaturalnym, 19% stanowili mieszkańcy z wykształceniem zawodowym, natomiast 2% ankietowanych podało wykształcenie gimnazjalne.

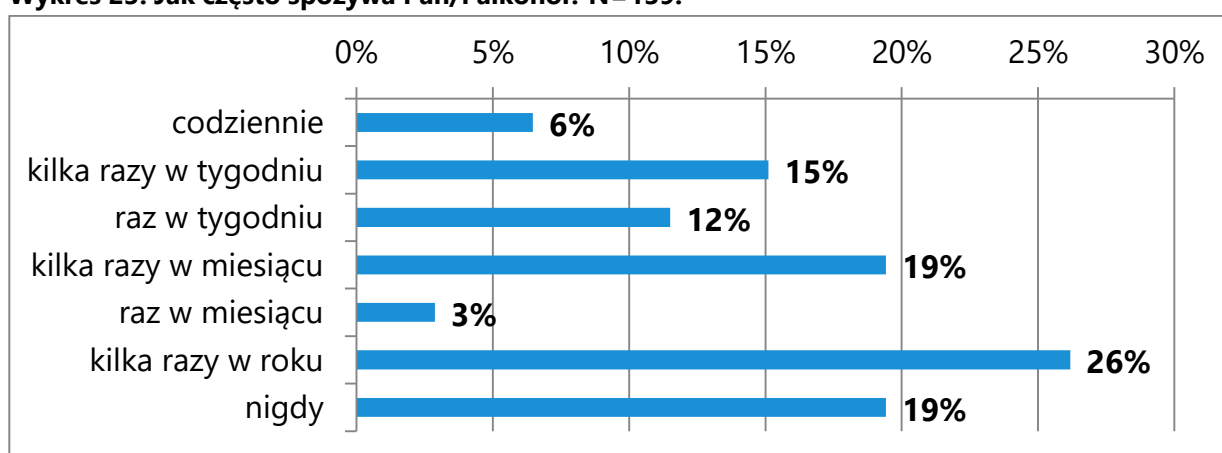
Wykres 22. Wykształcenie: N=139.

PROBLEM ALKOHOLOWY

Pierwsze pytanie dotyczące uzależnienia od alkoholu odnosiło się do częstotliwości jego spożywania. Możemy zauważyć, iż 6% mieszkańców sięga po alkohol codziennie, 15% – kilka razy w tygodniu, natomiast 12% ankietowanych – raz w tygodniu. 19% respondentów deklaruje spożywanie alkoholu nieco rzadziej mianowicie kilka razy w miesiącu, 3% przyznało, iż sięga po niego raz w miesiącu, a średnio co czwarty badany – kilka razy w roku (26%). Abstynencję zadeklarowało 19% mieszkańców.

Wykres 23. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=139.

Kolejna tabela przedstawia ilość porcji alkoholu wypijanych przez ankietowanych w ciągu całego dnia, w którym go spożywają. Większość respondentów deklaruje, że w dniu, w którym pije alkohol wypija 1-2 porcje tego napoju (70 osób, tj. 64%). Mniej mieszkańców wskazało na 3-4 porcje (29 osób, tj. 26%) oraz 5-7 porcji (8 osób, tj. 7%), z kolei trzech respondentów wskazało na 8-10 porcji (3%).

Tabela 20. Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije? Porcja to szklanka piwa (250 ml), lampka wina (100 ml), kieliszek wódki (30 ml), N=110.

Odpowiedź	%	Liczba odp.
1-2	64%	70
3-4	26%	29
5-7	7%	8
8-10	3%	3
11 i więcej	0%	0

W dalszej kolejności respondenci zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy zdarzyło im się wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu. Na podstawie deklaracji badanych można stwierdzić, że zdecydowana większość mieszkańców nigdy nie pracowała w stanie nietrzeźwości (92 osoby, tj. 83%), z kolei 10 badanych zadeklarowało, że obecnie nie pracuje (9%). Dwóch respondentów nie odpowiedziało na to pytanie.

Tabela 21. Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu? N=110.

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nigdy mi się to nie zdarzyło	83%	92
raz mi się to zdarzyło	4%	4
zdarza mi się to sporadycznie	2%	2
zdarza mi się to często	2%	2
nie pracuję	9%	10

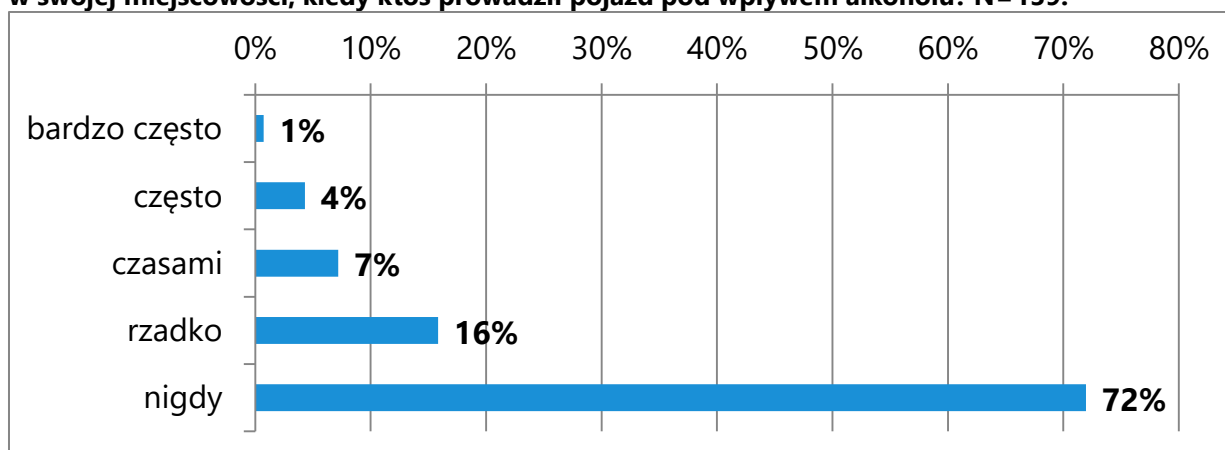
Kolejną analizowaną kwestią było prowadzenie pojazdów przez mieszkańców Gminy pod wpływem alkoholu. Podobnie jak w poprzednim pytaniu, większość respondentów zadeklarowała, że nigdy nie kierowała pojazdem w stanie nietrzeźwości (91 osób, tj. 81%), z kolei 10 osób nie posiada prawa jazdy (9%).

Tabela 22. Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu? N=112.

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nigdy mi się to nie zdarzyło	81%	91
raz mi się to zdarzyło	5%	6
zdarza mi się to sporadycznie	2%	2
zdarza mi się to często	3%	3
nie posiadam prawa jazdy	9%	10

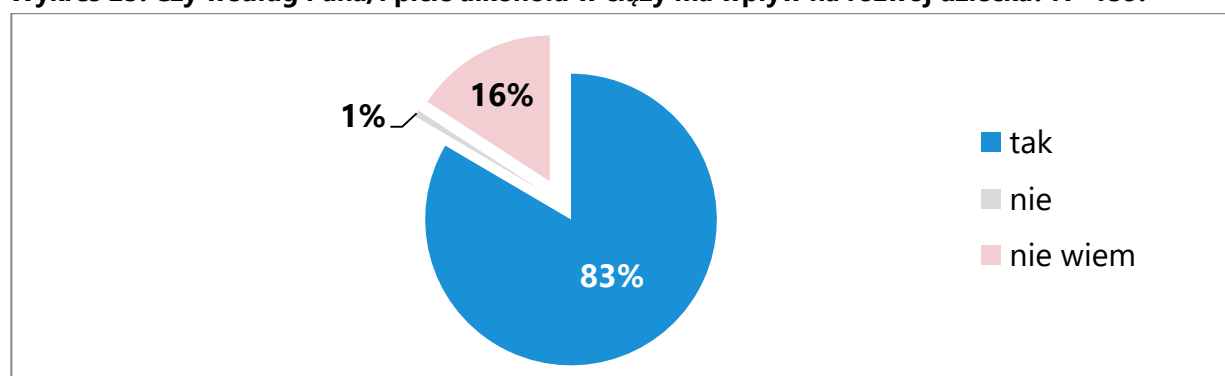
Następnym etapem badania było sprawdzenie skali problemu prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu. Jak wynika z zebranych danych 28% respondentów było świadkiem takiej sytuacji w swojej miejscowości. 16% z nich wskazało na odpowiedź „rzadko”, a 7% stwierdziło, że widywało taką sytuację czasami, z kolei 4% badanych odpowiedziało, że było świadkiem zdarzenia, w którym ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu często, a 1% przyznał, iż miało to miejsce bardzo często.

Wykres 24. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji w swojej miejscowości, kiedy ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu? N=139.

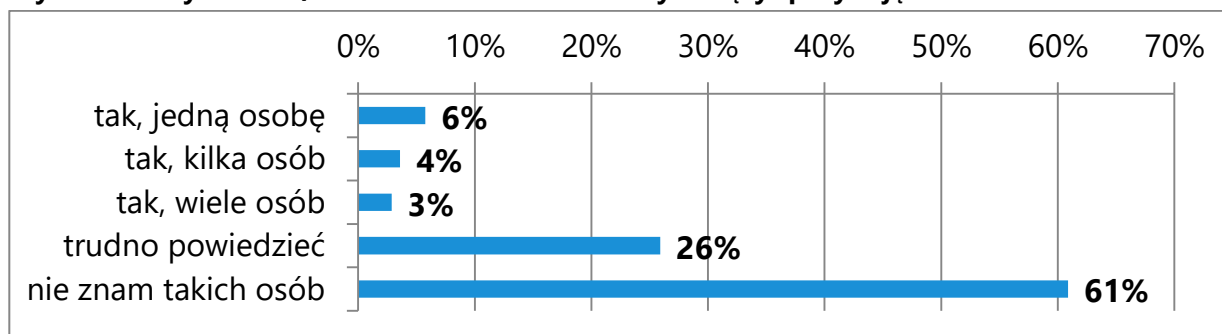
W jednym z pytań poprosiliśmy ankietowanych o wyrażenie swojej opinii na temat wpływu spożywania alkoholu przez kobiety w ciąży na rozwój dziecka. Zdecydowana większość respondentów jest świadoma negatywnego wpływu alkoholu (83%), natomiast 1% badanych stwierdził, że picie alkoholu w ciąży nie ma żadnego wpływu na rozwój dziecka. 16% dorosłych mieszkańców biorących udział w badaniu nie знаło odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 25. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka? N=139.

Mieszkańcy zostali poproszeni o określenie, czy znają w swoim otoczeniu kobiety w ciąży spożywające alkohol. 61% ankietowanych zadeklarowało, że nie zna takich osób. Znajomość kobiet pijących alkohol w ciąży podało 13% respondentów, w tym 6% zna jedną osobę, 4% – kilka osób, natomiast 3% potrafi wskazać kilka kobiet spożywających alkohol w ciąży. 26% badanych miało trudności z odpowiedzią na to pytanie.

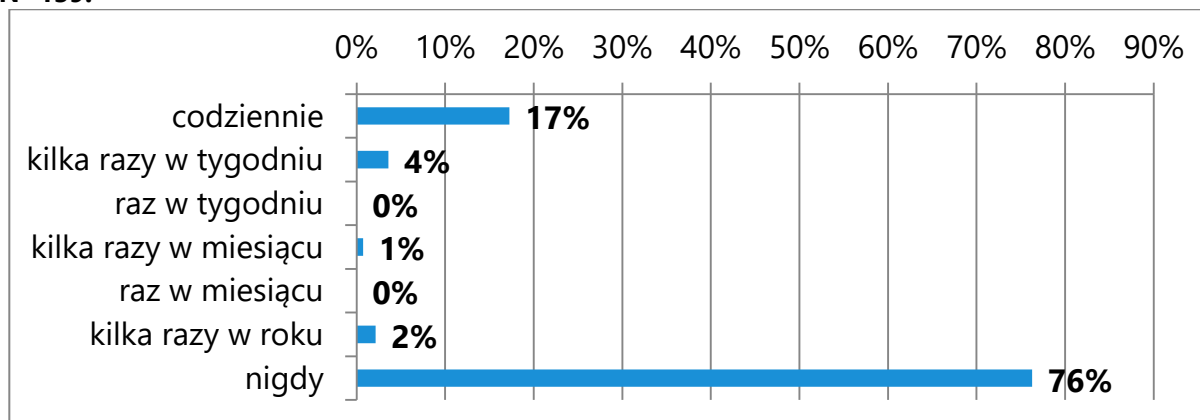
Wykres 26. Czy zna Pan/i w swoim otoczeniu kobiety w ciąży spożywające alkohol? N= 139.

PROBLEM NIKOTYNOWY

Drugi z analizowanych w Diagnozie obszarów, miał na celu zweryfikowanie skali palenia papierosów przez dorosłych mieszkańców Gminy Mszana. Spośród wszystkich badanych osób, papierosy pali 24%, przy czym 2% ankietowanych sięga po nie kilka razy w roku, 1% kilka razy w miesiącu, z kolei 4% kilka razy w tygodniu. Niemal co piąty respondent pali papierosy codziennie (17%).

Wykres 27. Jak często pali Pan/i papierosy (wyroby tytoniowe, z pominięciem e-papierosów)? N=139.

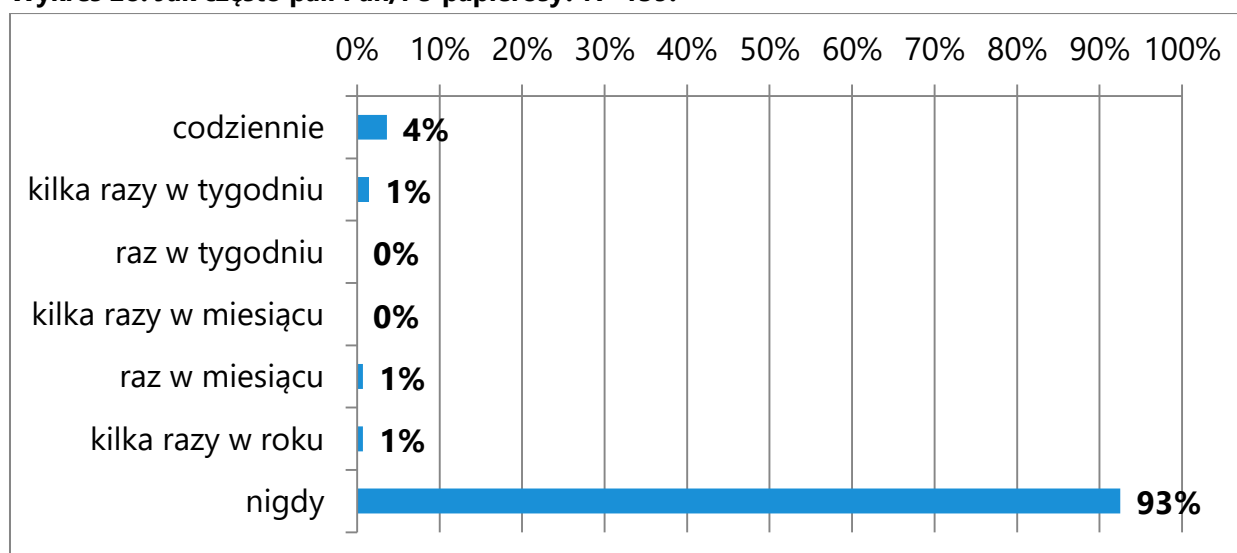
W tabeli poniżej przedstawiona została ilość dziennie wypalanych sztuk papierosów przez dorosłych mieszkańców. Z zebranych danych wynika, że 5 badanych wypala dziennie poniżej 5 sztuk (15%), 14 osób przyznaje, że pali od 6 do 15 sztuk w ciągu dnia (43%), kolejne 2 osoby podają, iż jest to od 16 do 25 sztuk (6%), natomiast jeden badany zadeklarował, że pali więcej niż 25 sztuk papierosów dziennie (3%). 6 respondentów odpowiedziało, że nie wiedzą ile sztuk palą bo nie liczą tego (18%), natomiast 5 ankietowanych stwierdziło, że nie sięga po papierosy codziennie (15%).

Tabela 23. Ile sztuk papierosów dziennie Pan/i wypala? N=33.

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie palę codziennie	15%	5
nie wiem, nie liczę	18%	6
poniżej 5 sztuk	15%	5
6-15 sztuk	43%	14
16-25 sztuk	6%	2
więcej niż 25 sztuk	3%	1

Kolejne pytanie zadane respondentom dotyczyło palenia elektronicznych papierosów. Zebrany materiał badawczy wykazał, że e-papierosy pali 7% respondentów, z czego po 1% badanych sięga po nie kilka razy w roku, raz w miesiącu lub kilka razy w tygodniu, natomiast 4% ankietowanych pali codziennie.

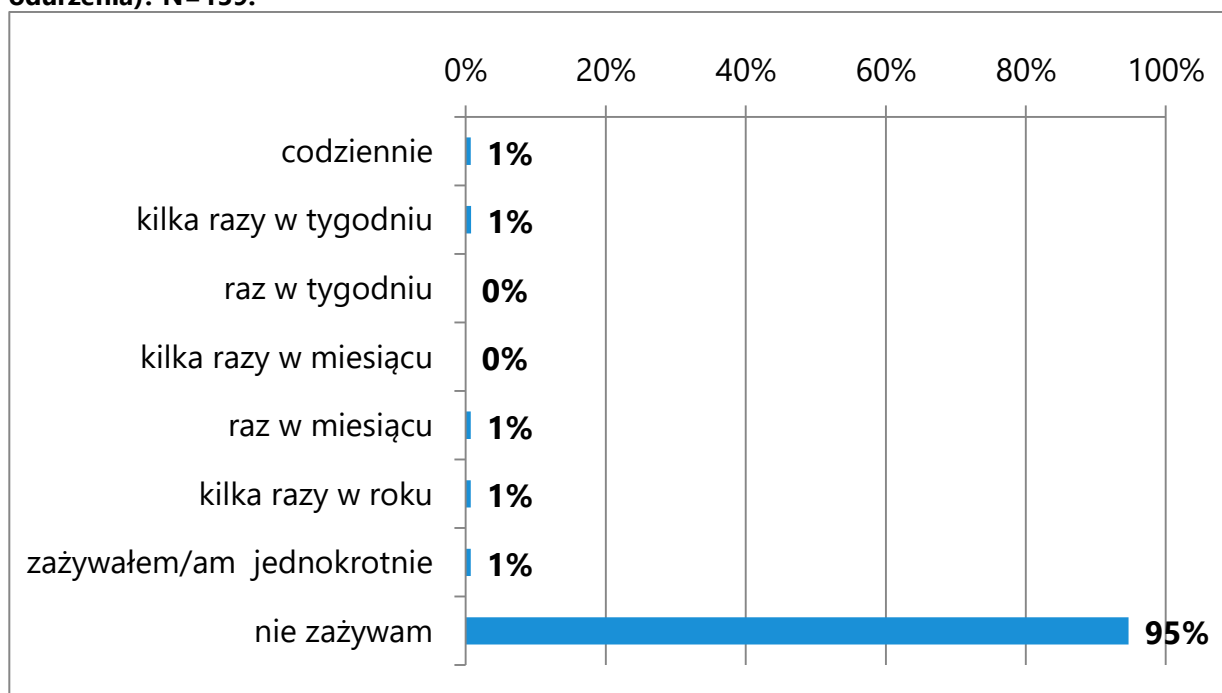
Wykres 28. Jak często pali Pan/i e-papierosy? N=139.

PROBLEM NARKOTYKOWY

Następnym etapem badania było zidentyfikowanie skali zażywania narkotyków, dopalaczy lub innych środków psychoaktywnych przez dorosłych mieszkańców Gminy. Wśród ankietowanych 95% osób nie zażywa środków psychoaktywnych. Natomiast pozostali zadeklarowali sięganie po tego typu środki jednokrotnie, kilka razy w roku, raz w miesiącu, kilka razy w tygodniu lub codziennie (po 1 osobie, tj. 1%).

Wykres 29. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=139.

Na podstawie odpowiedzi respondentów można stwierdzić, że najpopularniejszą substancją spożywaną przez mieszkańców Gminy jest marihuana - sięgnęły po nią 4 osoby (80%), 2 osoby wskazały na amfetaminę (40%), natomiast pojedyncze osoby przyznały się do zażywania dopalaczy, środków nasennych oraz leków w celu odurzania się (po 1 osobie, tj. 20%).

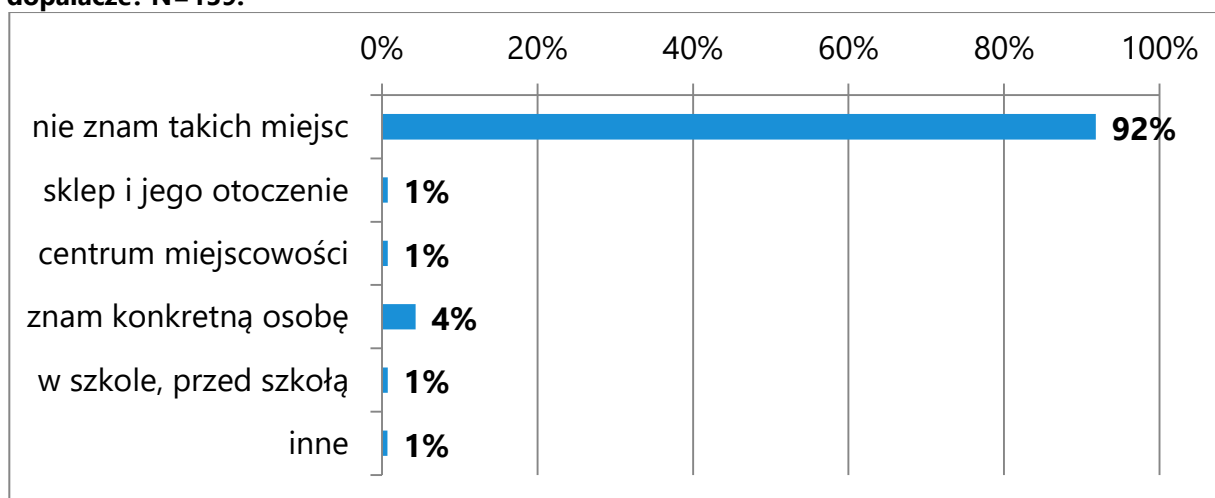
Tabela 24. Proszę zaznaczyć na poniższej liście, które substancje psychoaktywne stosował/a Pan/i? N=5.

Odpowiedź	%	Liczba odp.
marihuana	80%	4
amfetamina	40%	2
środki nasenne	20%	1
dopalacze	20%	1
leki w celu odurzania się	20%	1
LSD	0%	0
ekstazy	0%	0
inne	0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.*

Respondentom zostało również zadane pytanie o znajomość konkretnych miejsc na terenie swojej miejscowości, gdzie można pozyskać narkotyki lub dopalacze. Badania wykazały, że 8% ankietowanych potrafi wskazać miejsce, gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze. 6 respondentów wskazało na znajomość konkretnej osoby (4%), natomiast pojedyncze osoby, uważają, że środki psychoaktywne są łatwo dostępne w centrum miejscowości, w sklepie i jego otoczeniu, w szkole oraz w innych, bliżej nieokreślonych miejscach (po 1 osobie, tj. 1%).

Wykres 30. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze? N=139.

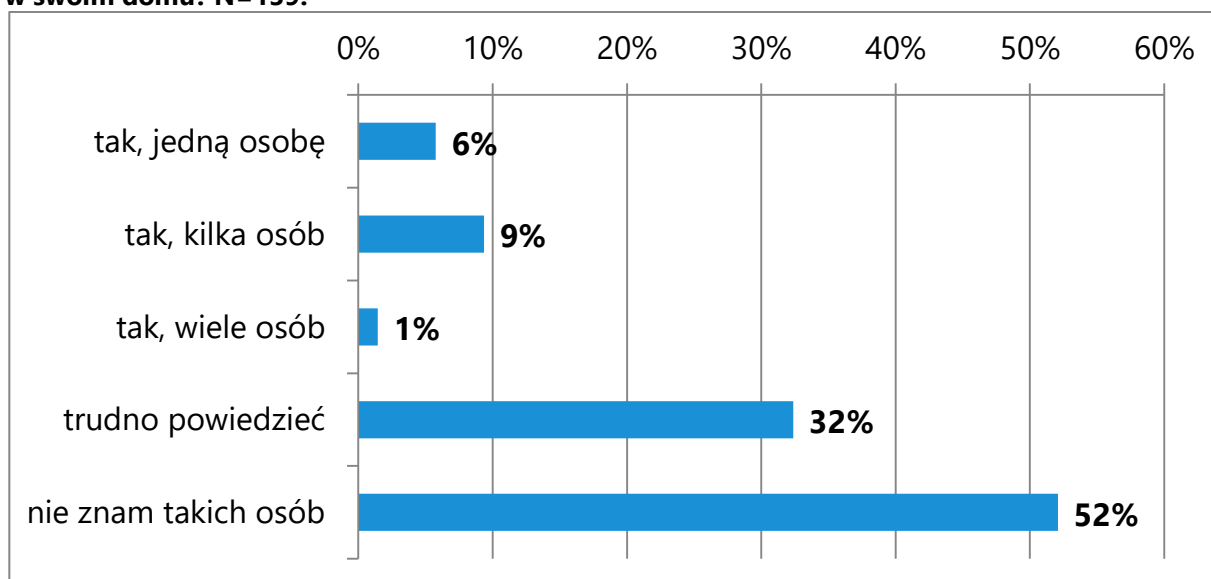

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.*

PROBLEM PRZEMOCY

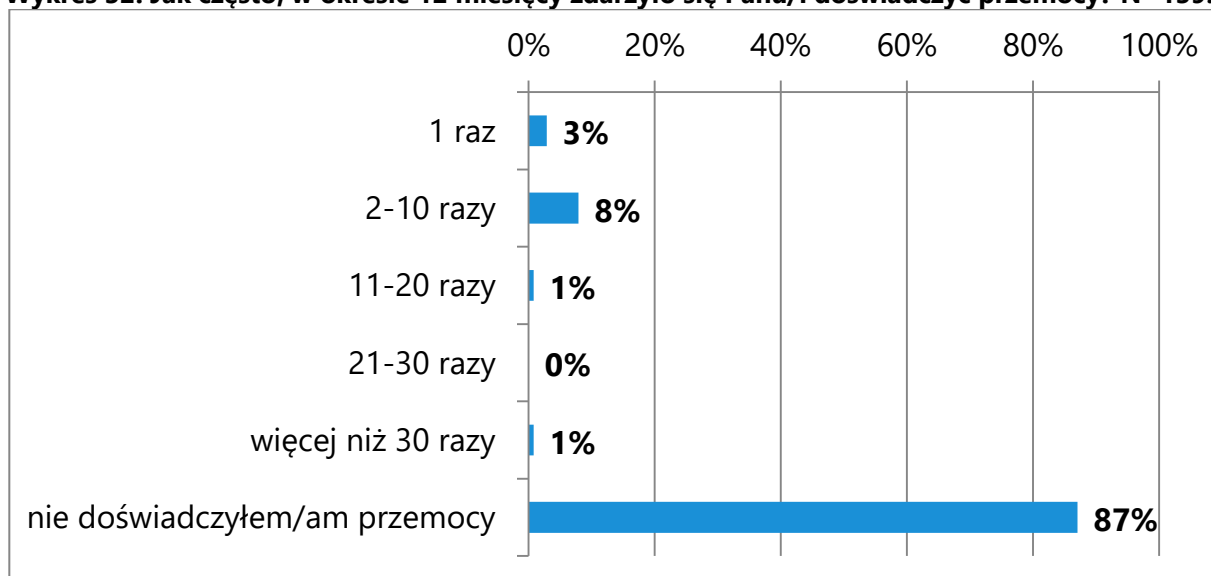
Dalsza część raportu stanowi próbę oszacowania skali problemu przemocy wśród dorosłych mieszkańców Gminy Mszana. Kolejny wykres przedstawia odpowiedzi ankietowanych na pytanie o znajomość kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy domowej. 1% badanych stwierdził, że zna wiele takich osób, 9% – kilka osób, a 6% – jedną osobę. 32% respondentów nie jest pewnych czy zna kogoś kto doświadcza przemocy w swoim domu, natomiast 52% badanych stwierdza, że nie zna takich osób.

Wykres 31. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu? N=139.

Skala problemu przemocy na terenie Gminy została zweryfikowana również dzięki odpowiedziom respondentów na pytanie o to, czy zdarzyło im się doświadczyć tego problemu w ciągu ostatniego roku. Z zebranych danych wynika, że 13% badanych mieszkańców było osobami doświadczającymi przemocy w okresie 12 miesięcy poprzedzających badanie. Wśród nich 3% ankietowanych doświadczyło jej jeden raz, 8% 2-10 razy, natomiast po 1% doznało przemocy 11-20 razy, oraz więcej niż 30 razy.

Wykres 32. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=139.

Mieszkańcy, którzy przyznali, że doznali przemocy, zostali następnie poproszeni o określenie jej rodzaju. Z deklaracji ankietowanych wynika, że najczęściej doznawanym rodzajem przemocy była przemoc psychiczna – wskazało na nią 16 badanych (94%). 4 osoby doświadczyły przemocy fizycznej (24%), z kolei 3 osoby zadeklarowały, iż stosowano wobec nich przemoc ekonomiczną (18%), w przypadku dwóch była to przemoc seksualna (12%), natomiast po 1 ankietowanym było ofiarami mobbingu oraz zaniedbania (po 6%). Jeden respondent nie udzielił odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 25. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N= 17.

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przemoc psychiczna	94%	16
przemoc fizyczna	24%	4
przemoc ekonomiczna	18%	3
przemoc seksualna	12%	2
mobbing	6%	1
zaniedbanie	6%	1
nie wiem	0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.*

Zapytaliśmy respondentów także o to, kto stosował wobec nich przemoc. 6 badanych deklaruje, że doznało przemocy ze strony partnera/partnerki (35%), z kolei po 5 ankietowanych doświadczyło przemocy od męża/żony oraz pracodawcy (po 29%). Z kolei 3 osoby przyznały, że doświadczyły przemocy ze strony nieznajomej osoby (18%), a w przypadku kolejnych trzech badanych takimi osobami byli rodzice, w tym 2 ankietowanych wskazało na mamę (12%), a jeden na tatę (6%). Jeden respondent nie udzielił odpowiedzi na to pytanie.

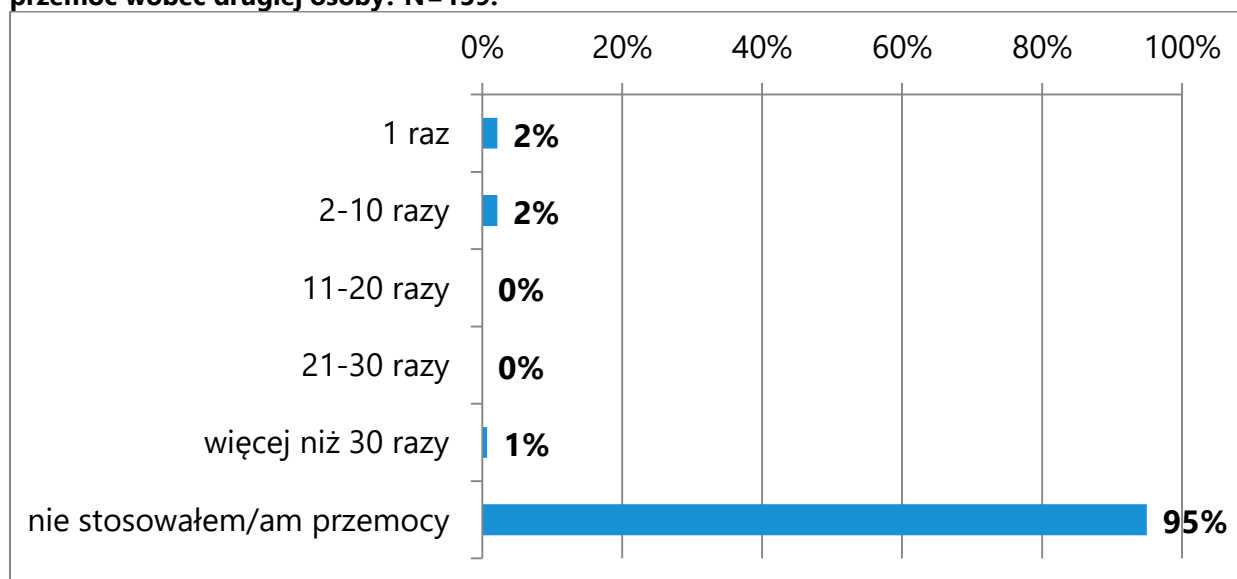
Tabela 26. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N= 17.

Odpowiedź	%	Liczba odp.
partner/partnerka	35%	6
mąż/żona	29%	5
pracodawca	29%	5
nieznajomy/a	18%	3
mama	12%	2
tata	6%	1
rodzeństwo	0%	0
dziadkowie	0%	0
dziecko/dzieci	0%	0
kolega/koleżanka z pracy	0%	0
inne osoby	0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.*

Zebrane w procesie badawczym dane pokazują, iż do stosowania przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie przyznało się 5% badanych mieszkańców, wśród których po 2% zastosowało ją 1 raz oraz 2-10 razy, natomiast 1% stwierdził, że podobna sytuacja miała miejsce więcej niż 30 razy. 95% ankietowanych nie stosowało przemocy we wskazanym okresie.

Wykres 33. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji gdzie zastosował/a Pan/i przemoc wobec drugiej osoby? N=139.

Mieszkańcy odpowiedzieli również na pytanie dotyczące tego, wobec kogo zastosowali zachowanie przemocowe. 4 badanych wskazało na partnera/partnerkę (57%), natomiast po 2 respondentów przyznało, że stosowało przemoc wobec dziecka/dzieci oraz osoby nieznajomej (po 29%). Z kolei pojedyncze osoby zadeklarowały stosowanie przemocy wobec rodziców lub męża/żony (po 1 osobie, tj. 14%).

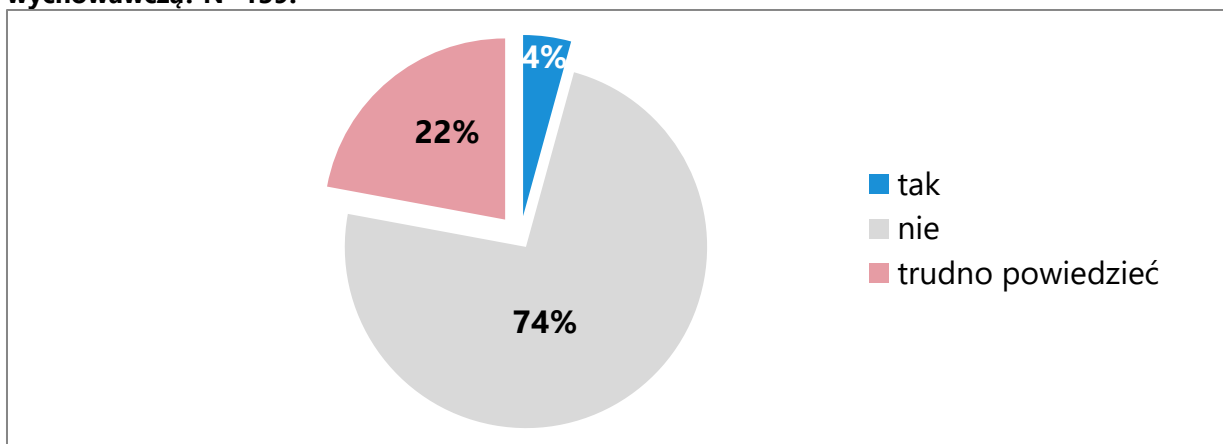
Tabela 27. W stosunku do kogo zastosował/a Pan/i zachowanie przemocowe? N=7.

Odpowiedź	%	Liczba odp.
partner/partnerka	57%	4
dziecko/dzieci	29%	2
nieznajomy/a	29%	2
rodzice	14%	1
mąż/żona	14%	1
rodzeństwo	0%	0
dziadkowie	0%	0
kolega/koleżanka z pracy	0%	0
inne	0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.*

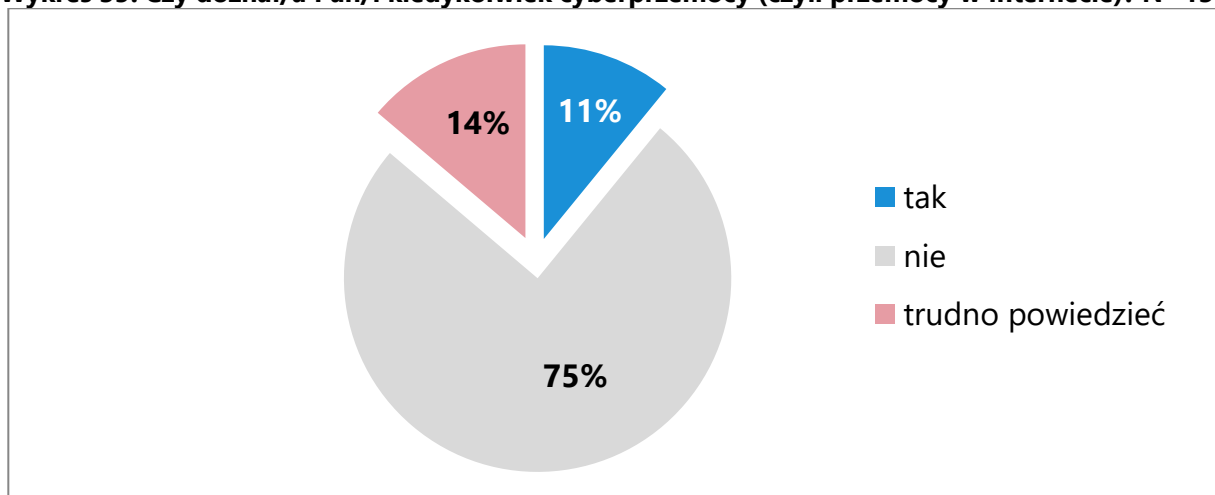
Kolejną analizowaną w Diagnozie kwestią była opinia respondentów na temat stosowania kar fizycznych w stosunku do dzieci. W odniesieniu do prezentowanych danych warto zwrócić uwagę, że wśród prawie jednej czwartej części ankietowanych występuje brak wiedzy w tym zakresie (22%), z kolei 4% badanych odnosi się do nich pozytywnie. Jednoznacznie negatywnie ocenia tego typu zachowanie 74% mieszkańców.

Wykres 34. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą? N=139.

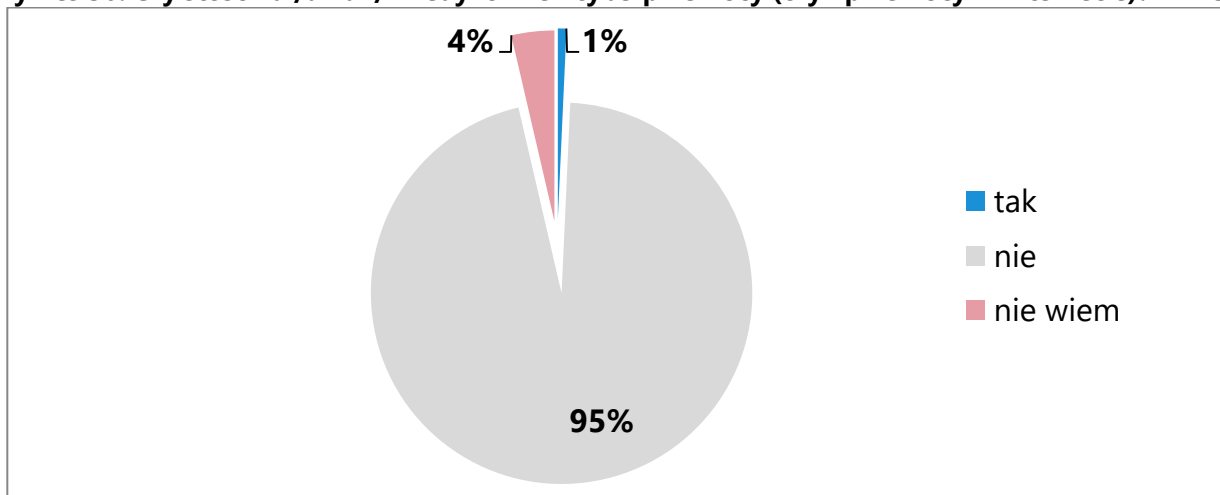
Aby ocenić skalę zjawiska cyberprzemocy wśród mieszkańców Gminy Mszana, poprosiliśmy ankietowane osoby o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy zdarzyło im się doświadczyć przemocy w Internecie. Z deklaracji respondentów wynika, że problemu tego doznało 11% badanych, 14% osób miało problemy z odpowiedzią na to pytanie, natomiast 75% nie doświadczyło nigdy cyberprzemocy.

Wykres 35. Czy doznał/a Pan/i kiedykolwiek cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)? N=139.

Badanym mieszkańcom zostało także zadane pytanie dotyczące tego, czy sami stosowali cyberprzemoc. Do tego typu praktyk przyznał się 1% respondentów, 4% nie umiało określić czy ją stosowało, a 95% zaprzeczyło jakoby stosowało przemoc w Internecie.

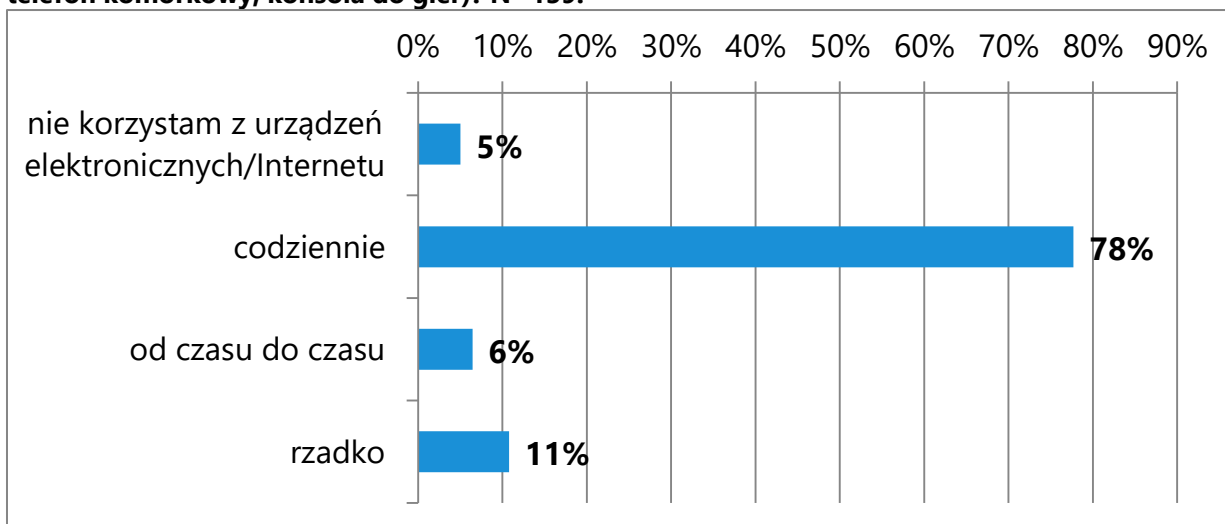
Wykres 36. Czy stosował/a Pan/i kiedykolwiek cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)? N= 139.

KORZYSTANIE Z URZĄDZEŃ ELEKTRONICZNYCH

Kolejny blok pytań miał zweryfikować w jaki sposób oraz jak często mieszkańcy Gminy korzystają z urządzeń elektronicznych. Zebrany materiał badawczy wykazał, iż swój czas poświęcają na to niemal wszyscy badani mieszkańcy (95%). 78% ankietowanych przyznaje, że robi to codziennie, 6% – od czasu do czasu, natomiast 11% – rzadko.

Wykres 37. Jak często korzysta Pan/i z poniższych urządzeń elektronicznych (komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier)? N= 139.

Zadaliśmy respondentom pytanie również o to, ile czasu w ciągu dnia spędzają na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i Internetu. Blisko połowa badanych poświęca na to do 1 godziny dziennie (54 osoby, tj. 41%), natomiast średnio co trzeci ankietowany korzysta z tego typu urządzeń powyżej godziny do 3 godzin (47 osób, tj. 36%). Pozostałe osoby poświęcają większą ilość czasu na korzystanie z urządzeń elektronicznych i Internetu – 17 osób robi to powyżej 3 godzin do 5 godzin (13%), 11 badanych – od 5 godzin do 7 godzin (8%), a 2 ankietowanych – powyżej 7 godzin (2%). Jeden respondent nie udzielił odpowiedzi na to pytanie.

Tabela 28. Jak często korzysta Pan/i z poniższych urządzeń elektronicznych (komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier itp.)? N=131.

Odpowiedź	%	Liczba odp.
do 1 godziny	41%	54
powyżej godziny do 3 godzin	36%	47
powyżej 3 godzin do 5 godzin	13%	17
powyżej 5 godzin do 7 godzin	8%	11
powyżej 7 godzin	2%	2

W dalszej kolejności mieszkańcy zostali zapytani, czy zdarza im się korzystać z urządzeń elektronicznych/Internetu dłużej niż wstępnie zakładali. 19 respondentów odpowiedziało, że zdarza się im to bardzo często (14%), 20 badanych – często (15%), z kolei po 43 ankietowanych stwierdziło, że zdarza się to czasami bądź rzadko (po 33%). Natomiast 7 osób nigdy nie spędza więcej czasu na korzystaniu z urządzeń elektronicznych i Internetu, niż wstępnie zakładało (5%).

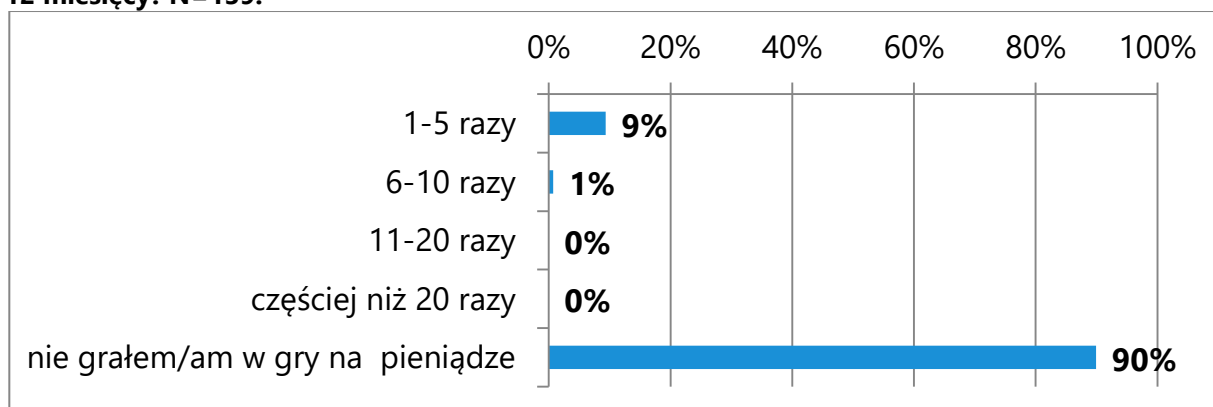
Tabela 29. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych/Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=132.

Odpowiedź	%	Liczba odp.
bardzo często	14%	19
często	15%	20
czasami	33%	43
rzadko	33%	43
nigdy	5%	7

UCZESTNICTWO W GRACH HAZARDOWYCH

W celu określenia skali podejmowania zachowań hazardowych przez dorosłych mieszkańców gminy Mszana, respondenci zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy grali w gry na pieniądze w przeciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie. Zebrany materiał badawczy wykazał, że styczność z takimi grami miało 10% dorosłych mieszkańców Gminy, wśród których 9% wskazało, że grało w nie 1-5 razy, natomiast 1% przyznało, że podejmowało się tego 6-10 razy. 90% respondentów nie grało w gry na pieniądze w ciągu ostatniego roku.

Wykres 38. Jak często Pan/i grał/a lub obstawiał/a gry na pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=139.

Badani deklarujący granie w gry na pieniądze, w dalszej kolejności odpowiedzieli na pytanie dotyczące kwoty, jaką przeznaczają jednorazowo na grę. Wśród ankietowanych po 5 osób wskazało na 6-20 zł lub 21-50 zł (po 36%), natomiast 2 respondentów wskazało na 1-5 zł (14%). Pojedyncze osoby deklarowały przeznaczanie na ten cel jednorazowo po 51-100 zł bądź też powyżej 100 zł (po 1 osobie, tj. 7%).

Tabela 30. Jaką kwotę pieniężną jednorazowo przeznaczają Pan/i na gry na pieniądze? N=14.

Odpowiedź	%	Liczba odp.
1-5 zł	14%	2
6-20 zł	36%	5
21-50 zł	36%	5
51-100 zł	7%	1
powyżej 100 zł	7%	1

Kolejne pytanie zadane respondentem w zakresie uczestnictwa w grach hazardowych było na temat tego, czy przeznaczyli oni kiedykolwiek na hazard większą kwotę niż wstępnie zakładali. 1 osoba potwierdziła takie zachowanie w swoim przypadku (7%), natomiast 7 badanych nie zdarzyło się to (50%).

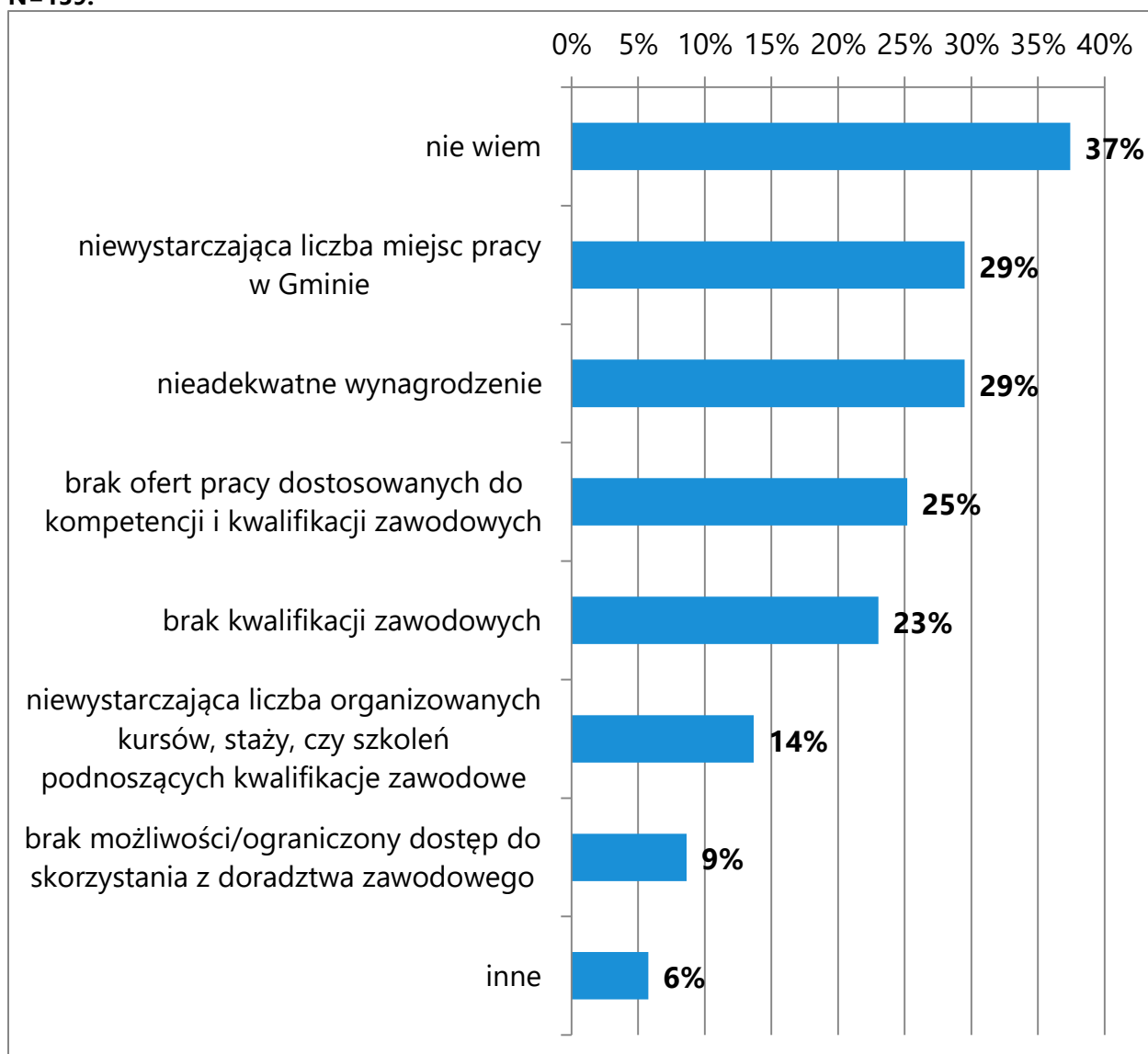
Tabela 31. Czy zdarzyło się Panu/i kiedykolwiek przeznaczyć na gry na pieniądze większą kwotę pieniężną niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N= 14.

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	7%	1
nie	50%	7
nie wiem	29%	4
nie przewiduje określonej kwoty	14%	2

RYNEK PRACY

W poniższym bloku tematycznym poruszono kwestię zatrudnienia wśród mieszkańców gminy Mszana. Badani mieli określić z jakimi trudnościami mogą się borykać osoby poszukujące zatrudnienia na terenie Gminy. Niemal co trzeci mieszkaniec uważa, że problemem w tym zakresie jest niewystarczająca liczba miejsc pracy w Gminie oraz nieadekwatne wynagrodzenie (po 29%), następnie brak ofert pracy dostosowanych do kompetencji i kwalifikacji zawodowych (25%), brak kwalifikacji zawodowych (23%), niska liczba organizowanych kursów, staży, czy szkoleń podnoszących kwalifikacje zawodowe (14%) oraz brak możliwości/ograniczony dostęp do skorzystania z doradztwa zawodowego (9%). 6% badanych podało inne odpowiedzi, np.: brak komunikacji pomiędzy sołectwami i brak uprawnień do prowadzenia pojazdów. Padły też odpowiedzi wskazujące na brak chęci do podejmowania pracy, z kolei 37% osób nie wie co może sprawiać trudności w tym zakresie.

Wykres 39. Jakie trudności napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy?
N=139.

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.*

Z uzyskanych odpowiedzi wynika, że 52% badanych podejmuje się dobrowolnie pracy dodatkowej, 47% osobom zdarza się kupić więcej rzeczy niż początkowo przewidywali, a 43% osób nawet gdy jest w domu, myśli o pracy. Z kolei 27% respondentów zdarza się kupić rzeczy, które przekraczają ich możliwości finansowe. Należy również podkreślić, iż w przypadku 21% ankietowanych sposobem na radzenie sobie ze stresującymi sytuacjami jest objadanie się.

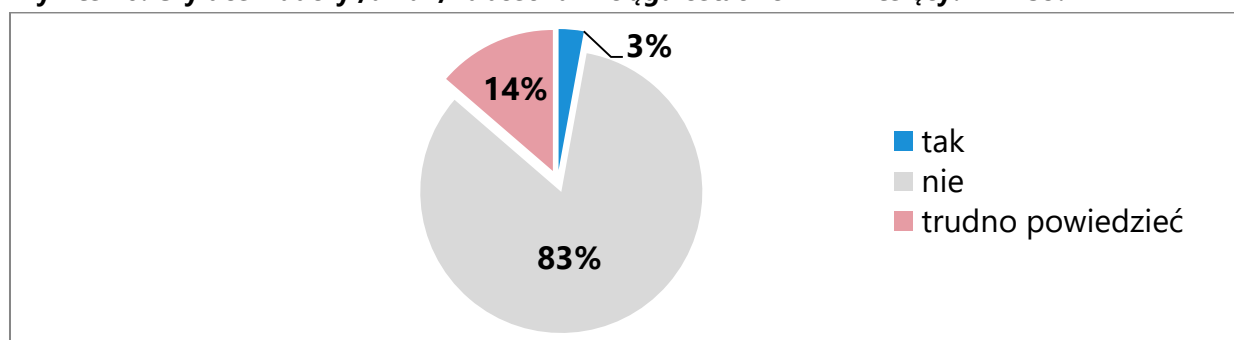
Tabela 32. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń, N=139:

	TAK	NIE
Podejmuje się dobrowolnej pracy dodatkowej (nadgodziny).	52%	48%
Nawet gdy jestem w domu, myślę o pracy.	43%	57%
Zdarza mi się kupić więcej rzeczy niż początkowo przewidywałem/am.	47%	53%
Zdarza mi się kupić rzeczy, które przekraczają moje możliwości finansowe.	27%	73%
„Zajadam” stres i intensywne emocje.	21%	79%
Kontroluję swoją wagę przez intensywne ćwiczenia i restrykcyjną dietę.	18%	82%

UBÓSTWO I WYKLUCZENIE SPOŁECZNE

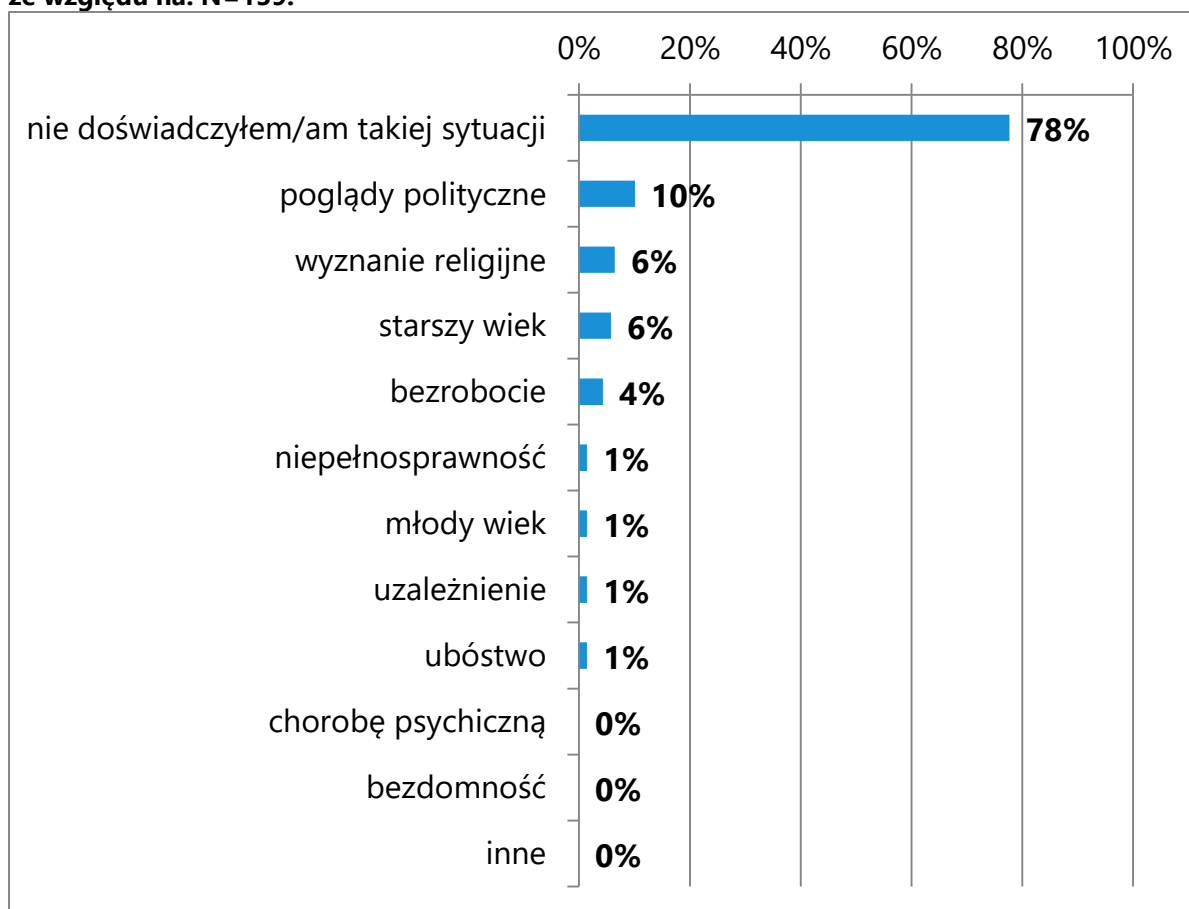
Następne pytanie dotyczyło tego, czy respondenci doświadczyli problemu ubóstwa w ciągu ostatnich 12 miesięcy przed badaniem. Odpowiedzi rozkładały się następująco: 83% osób odpowiedziało przecząco na to pytanie, 3% badanych przyznało, że doznało w okresie ostatniego roku ubóstwa, z kolei 14% respondentów miało trudności w udzieleniu odpowiedzi na to pytanie.

Wykres 40. Czy doświadczył/a Pan/i ubóstwa w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=139.

Z analizy materiału badawczego wynika, że 22% respondentów doświadczyło w ciągu ostatniego roku przed badaniem odrzucenia społecznego. Najwięcej osób doznało go ze względu na poglądy polityczne (10%), z kolei po 6% ankietowanych podało jako przyczynę swoje wyznanie religijne oraz starszy wiek. Niewiele mniejszy odsetek, bo 4% osób odpowiedziało, że doświadczyło odrzucenia ze względu na bezrobocie. Natomiast pojedyncze osoby wskazały na niepełnosprawność, młody wiek, uzależnienie i ubóstwo (po 1 osobie, tj. 1%).

Wykres 41. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczył/a Pan/i osobiście odrzucenia ze względu na: N=139.

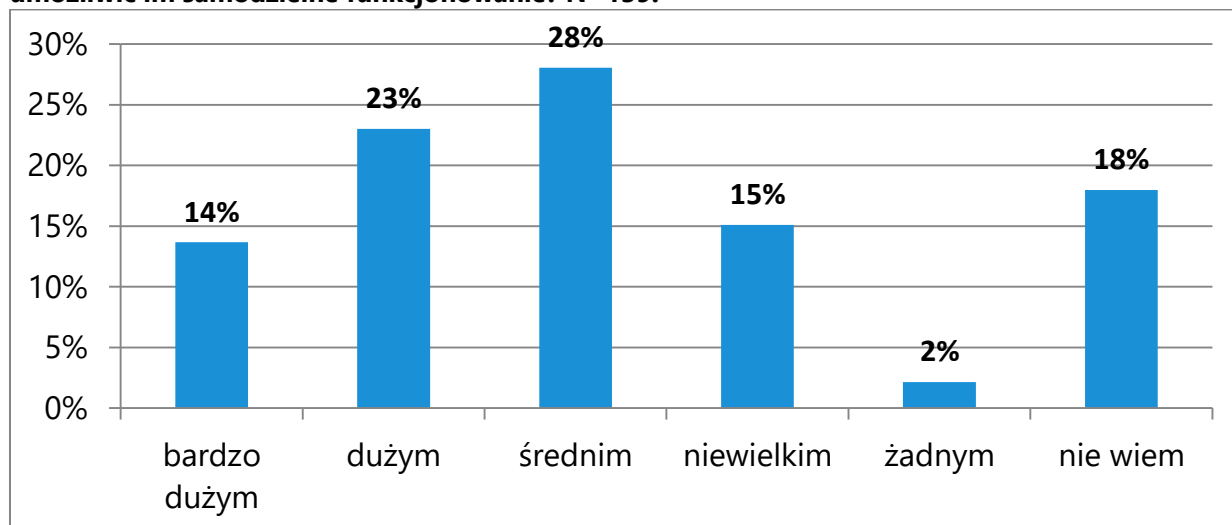

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

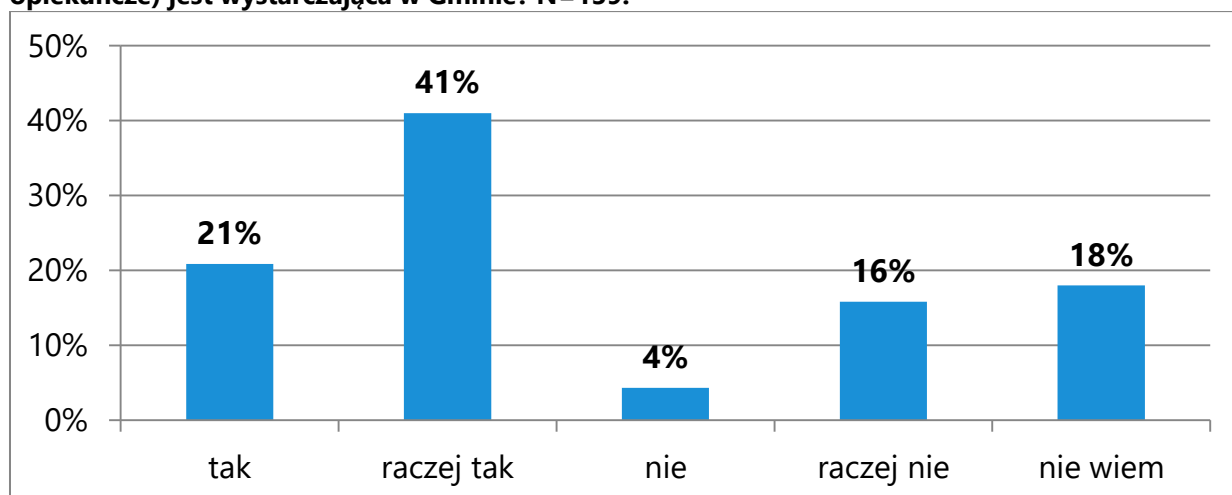
W kolejnym badanym obszarze mieszkańcy zostali poproszeni o ocenę stopnia dostosowania infrastruktury technicznej Gminy do osób z niepełnosprawnościami. Najwięcej ankietowanych uważa, że jest ona dostosowana w średnim stopniu (28%), a średnio co czwarty badany jest zdania, że w stopniu dużym (23%). Według 15% ankietowanych mieszkańców infrastruktura techniczna jest przystosowana do potrzeb mieszkańców z niepełnosprawnościami w niewielkim stopniu, natomiast 14% osób uznaje, że bardzo dużo miejsc w Gminie jest korzystanie przystosowanych do potrzeb tych osób. 18% ankietowanych stwierdziło, że nie zna odpowiedzi na to pytanie, z kolei 2% respondentów określa stopień dostosowania jako „żaden”.

Wykres 42. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? N=139.

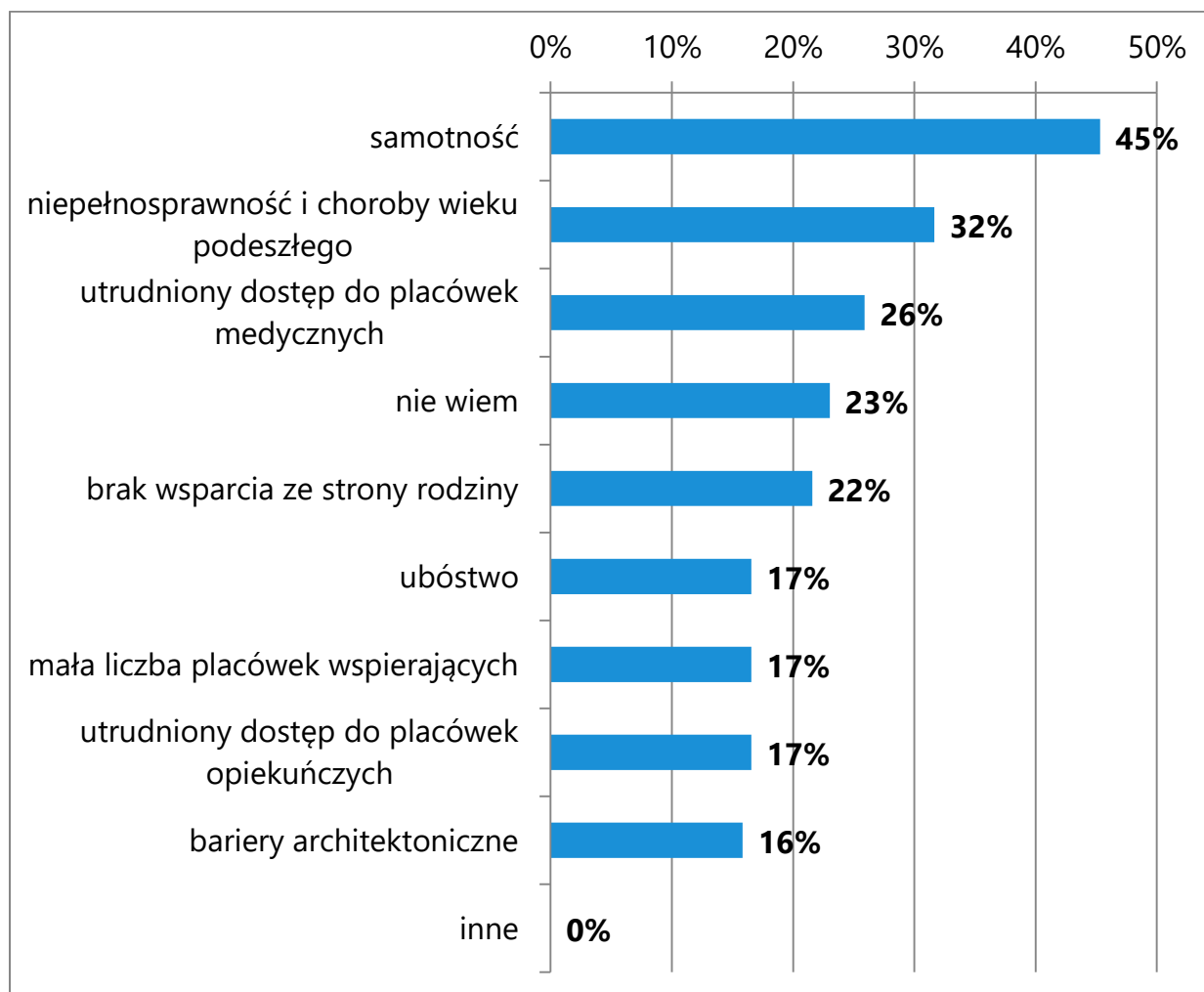
W dalszej kolejności mieszkańcy Gminy Mszana mieli ocenić, czy oferta pomocy osobom starszym, tj. opieka, pomoc, wsparcie oraz usługi opiekuńcze, jest w Gminie wystarczająca. 21% ankietowanych uważa, że oferowana pomoc osobom starszym jest adekwatna do potrzeb, 41% badanych odpowiedziało „raczej tak”, a 4% osób zdecydowanie zaprzeczyło temu stwierdzeniu. 16% respondentów twierdzi, że oferta pomocowa skierowana do najstarszych osób raczej nie wystarcza, natomiast 18% nie potrafiło tego ocenić.

Wykres 43. Czy uważa Pan/i, że oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest wystarczająca w Gminie? N=139.

Zdaniem blisko połowy badanych mieszkańców, najważniejszym problemem osób starszych i osób z niepełnosprawnościami na terenie Gminy jest samotność (45%). Znaczna część wskazała również na niepełnosprawność i choroby wieku podeszłego (32%), utrudniony dostęp do placówek medycznych (26%), czy też brak wsparcia ze strony rodziny (22%). Po 17% ankietowanych wskazało na ubóstwo, małą liczbę placówek wspierających oraz utrudniony dostęp do placówek opiekuńczych. Za jeden z najważniejszych problemów osób starszych oraz osób z niepełnosprawnościami 16% ankietowanych uważa bariery architektoniczne. Natomiast brak wiedzy w tym zakresie zadeklarowało 23% respondentów.

Wykres 44. Jakiego Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób z niepełnosprawnościami oraz osób starszych w Gminie? N=139.

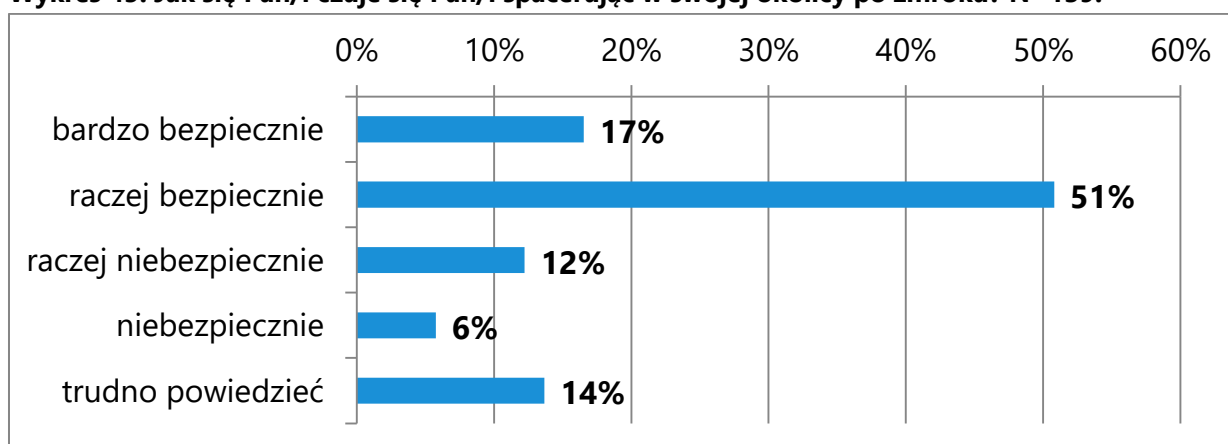

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

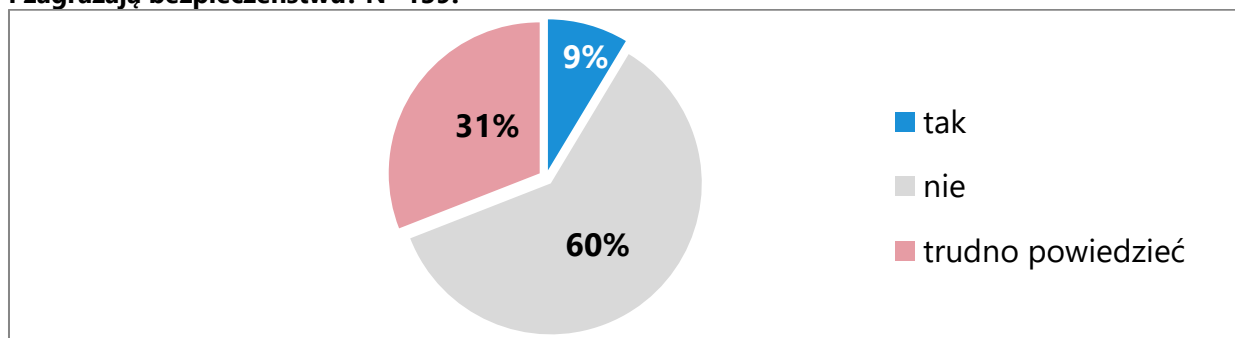
W kolejnym pytaniu mieszkańcy Gminy określili, czy czują się bezpiecznie spacerując po zmroku w swojej okolicy. Materiał badawczy pokazał, że większość osób czuje się raczej bezpiecznie (51%), a 17% badanych uważa, że jest bardzo bezpiecznie. Z kolei 12% ankietowanych przyznało, że po zmroku jest raczej niebezpiecznie, natomiast 6% mieszkańców jednoznacznie stwierdziło, że w ich okolicy jest niebezpiecznie. 14% respondentów stwierdziło, że trudno jednoznacznie odpowiedzieć na to pytanie.

Wykres 45. Jak się Pan/i czuje się Pan/i spacerując w swojej okolicy po zmroku? N=139.

Ankietowani zostali również zapytani o to, czy często dochodzi do sytuacji, które wzbudzają ich niepokój i zagrażają bezpieczeństwu. 9% respondentów odpowiedziało twierdząco na to pytanie, z kolei 60% badanych jest przeciwnego zdania. Co trzeci ankietowany miał trudności w udzieleniu jednoznacznej odpowiedzi na to pytanie (31%).

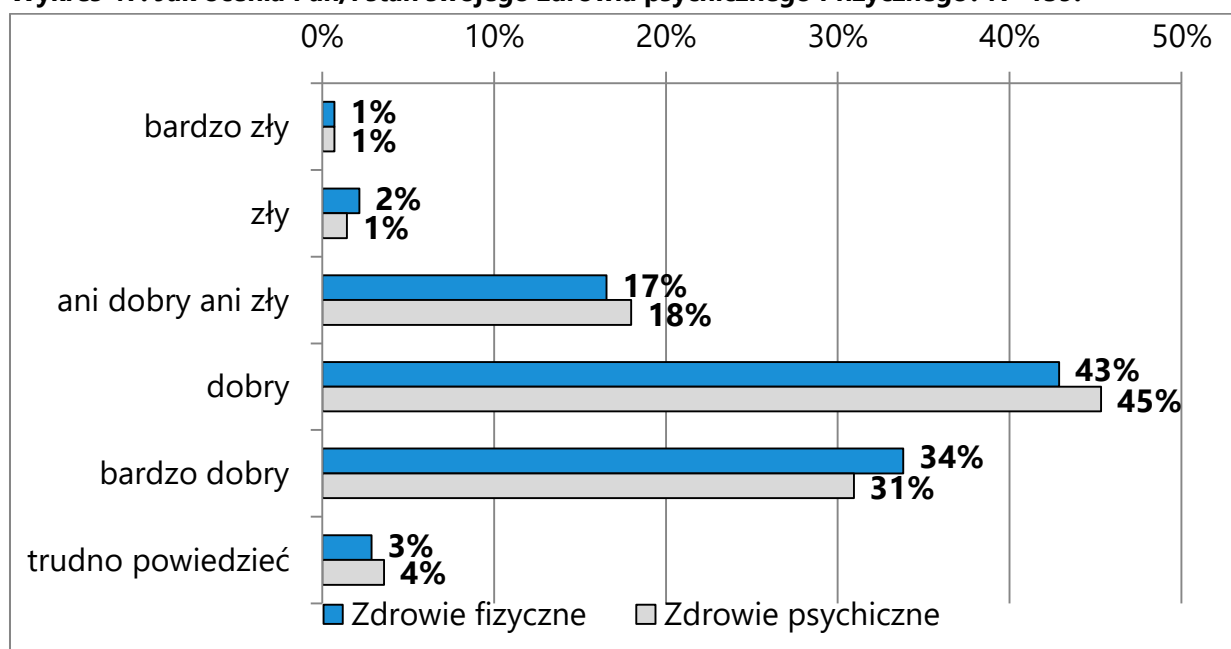
Wykres 46. Czy często dochodzi na terenie Gminy do sytuacji, które wzbudzają Pana/i niepokój i zagrażają bezpieczeństwu? N=139.

ZDROWIE

W kolejnym badanym obszarze, w pierwszej kolejności badani mieli ocenić swój stan zdrowia fizycznego i psychicznego. Większość mieszkańców ocenia je jako dobre (43% – zdrowie fizyczne, 45% – zdrowie psychiczne) lub bardzo dobre (34% – zdrowie fizyczne, 31% – zdrowie psychiczne). Po 1% respondentów określiło stan swojego zdrowia psychicznego oraz fizycznego jako bardzo zły, podobny odsetek badanych stwierdził, że jest on zły (2% - zdrowie fizyczne, 1% - zdrowie psychiczne). 17% osób stwierdziło, że ich zdrowie fizyczne nie jest ani dobre ani złe, to samo przyznało 18% badanych o swoim zdrowiu psychicznym.

Wykres 47. Jak ocenia Pan/i stan swojego zdrowia psychicznego i fizycznego? N=139.

W ostatnim pytaniu badani mieszkańcy mieli określić, czy w okresie 12 miesięcy utrzymywały się u nich wymienione stany. Z poniższej tabeli wynika, że:

- ✓ Ponad połowa respondentów doświadczyła obniżenia nastroju (60%) i osłabienia koncentracji (53%),
- ✓ 39% miało zaburzenia snu,
- ✓ Średnio co trzeci badany miał niską samoocenę (35%) lub odczuwał lęk (30%),
- ✓ 3% miało myśli samobójcze, z kolei 2% przyznało się do podejmowania czynów samobójczych.

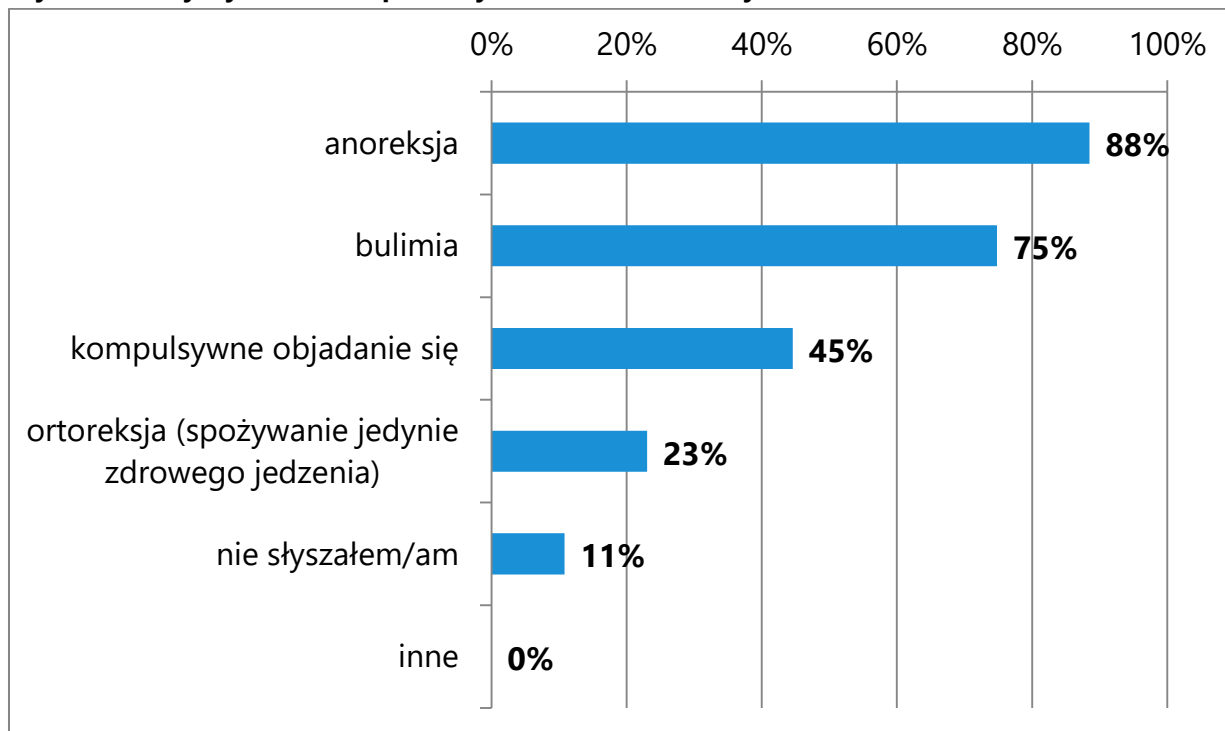
Tabela 33. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak: N=139.

Odpowiedź	TAK		NIE	
	% odp.	Liczba odp.	% odp.	Liczba odp.
Obniżenie nastroju	60%	84	40%	55
Poczucie lęku	30%	42	70%	97
Osłabienie koncentracji	53%	73	47%	66
Niska samoocena	35%	49	65%	90
Zaburzenia snu	39%	54	61%	85
Myśli samobójcze	3%	4	97%	135
Czyny samobójcze	2%	3	98%	136

ZABURZENIA ODŻYWIANIA

W ostatniej części badania diagnozującego problemy występujące wśród dorosłych mieszkańców Gminy analizie poddane zostały zagadnienia w zakresie zaburzeń odżywiania, których poszczególne formy, jak anoreksja, czy bulimia wpisane są do wykazu uzależnień w aspekcie behawioralnym. Pytanie zadane mieszkańcom miało na celu zweryfikowanie ich wiedzy na temat rodzajów zaburzeń odżywiania. Jak wynika z udzielonych przez nich odpowiedzi, największy odsetek badanych słyszał o tym, czym jest anoreksja (88%). Na kolejnym miejscu pod względem liczby wskazań znalazła się bulimia (75%) oraz kompulsywne objadanie się (45%). Ponadto 23% respondentów stwierdziło, że wie czym jest ortoreksja, czyli sięganie jedynie po zdrowe i nieprzetworzone produkty. Należy zauważyć, iż o żadnym z powyższych zaburzeń odżywiania nie słyszał średnio co dziesiąty badany (11%).

Wykres 48. Czy słyszałeś/aś o poniższych zaburzeniach odżywiania? N=139.

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.*

ANALIZA WYNIKÓW BADANIA PRZEPROWADZONEGO WŚRÓD SPRZEDAWCÓW NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

W badaniu diagnozującym problemy społeczne wzięły udział także osoby pracujące w punktach sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie gminy Mszana. Ich udział w badaniu miał na celu sprawdzenie dostępności alkoholu dla mieszkańców niepełnoletnich oraz będących w stanie nietrzeźwości, a także zweryfikowanie wiedzy sprzedawców na temat ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącej się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu. Ich opinia była ważna również dla oceny skali uzależnienia od alkoholu w Gminie.

STRUKTURA BADANEJ PRÓBY

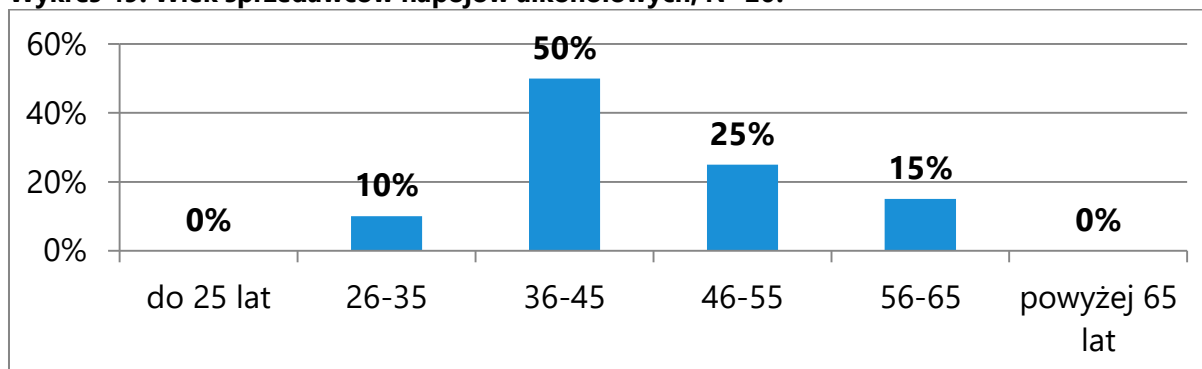
Kwestionariusze ankiet wypełniło łącznie 20 sprzedawców napojów alkoholowych. Większą część badanych stanowili mężczyźni (11 osób, tj. 55%), z kolei niemal co drugi ankietowany to kobieta (9 osób, tj. 45%).

Rysunek 5. Płeć sprzedawców napojów alkoholowych, N=20.

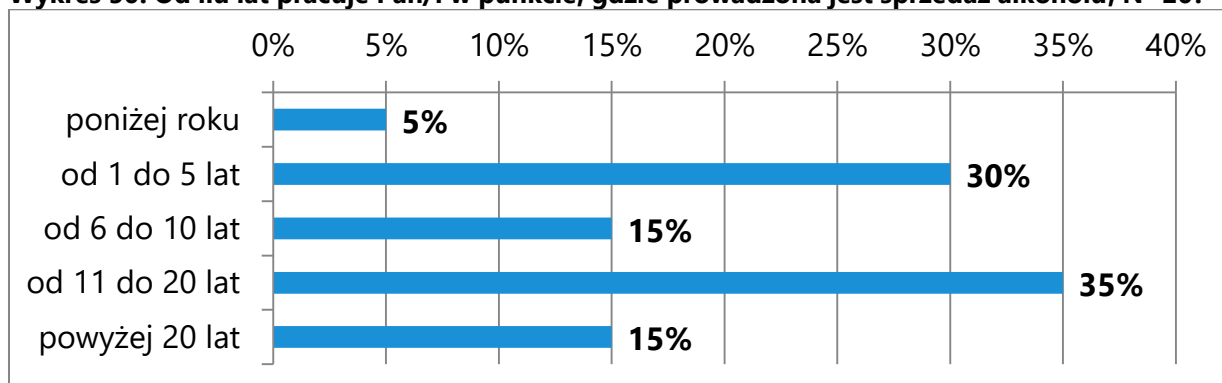
W badaniu ankietowym największy udział miały osoby w wieku 36-45 lat (10 osób, tj. 50%) oraz 45-55 lat (5 osób, tj. 25%). Pojedyncze osoby zadeklarowały wiek mieszczący się w przedziale 56-65 lat (3 osoby, tj. 15%) oraz 26-35 lat (2 osoby, tj. 10%). Nikt spośród ankietowanych nie zadeklarował wieku mieszczącego się w przedziale poniżej 25 lat oraz powyżej 65 lat.

Wykres 49. Wiek sprzedawców napojów alkoholowych, N=20:

Sprzedawcy napojów alkoholowych zostali poproszeni o określenie, od ilu lat pracują w punkcie, gdzie prowadzona jest sprzedaż alkoholu. Zebrany materiał badawczy wykazał, że największa część ankietowanych pracuje w takim miejscu od 11 do 20 lat (7 osób, tj. 35%) lub od 1 do 5 lat (6 osób, tj. 30%). Po 3 osoby zadeklarowały staż pracy na 6 do 10 lat oraz powyżej 20 lat (po 15%). Tylko jeden ankietowany przyznał, iż pracuje poniżej jednego roku (5%).

Wykres 50. Od ilu lat pracuje Pan/i w punkcie, gdzie prowadzona jest sprzedaż alkoholu, N=20?

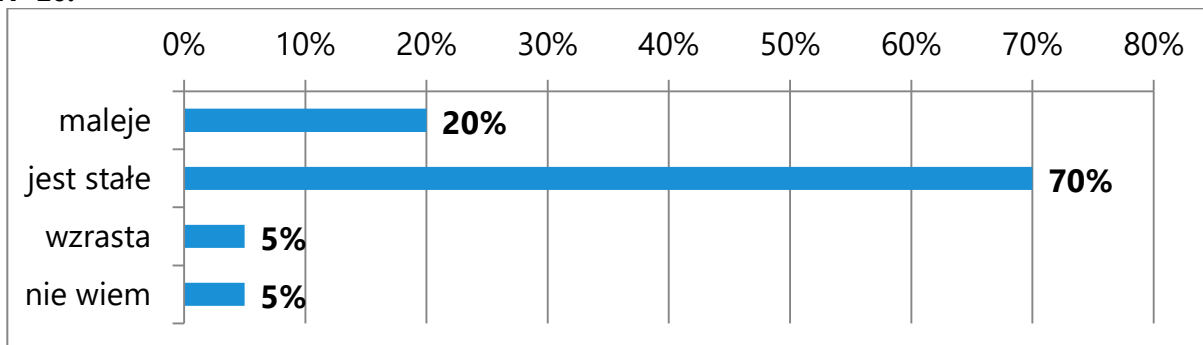

PROBLEM UZALEŻNIEŃ Z PERSPEKTYWY SPRZEDAWCÓW

Pytania skierowane do osób pracujących w sklepach na terenie gminy Mszana, miały na celu sprawdzenie ich opinii względem skali spożywania napojów alkoholowych przez mieszkańców, dostępności alkoholu dla osób niepełnoletnich oraz znajomości *Ustawy z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*.

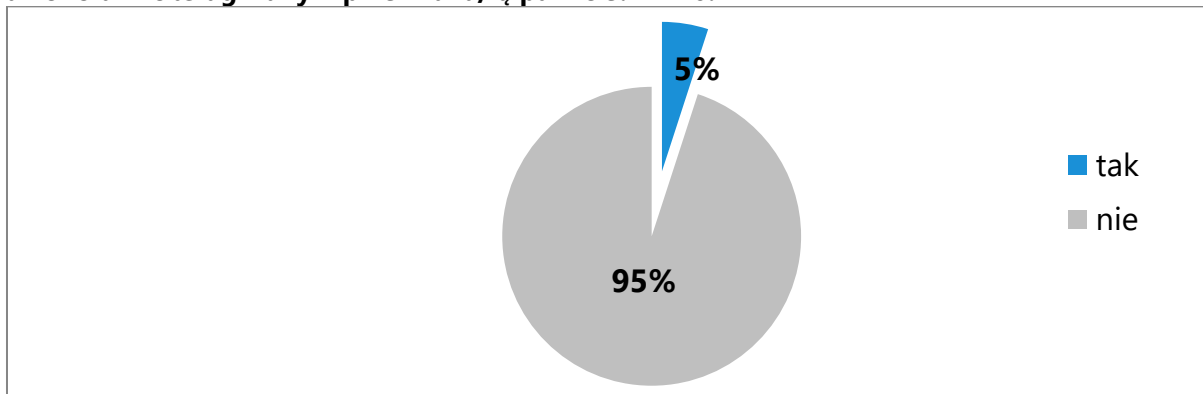
W pierwszej kolejności respondentów poproszono o ocenę poziomu spożycia alkoholu na przestrzeni kilku lat. Uzyskane wyniki badań wskazują na to, że w opinii zdecydowanej większości ankietowanych jest ono stałe (14 osób, tj. 70%), 4 badanych jest zdania, iż spożycie alkoholu maleje (20%), z kolei pojedyncze osoby wskazały na jego wzrost bądź odpowiedź „nie wiem” (po 5%).

Wykres 51. Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i miejscowości, N=20:

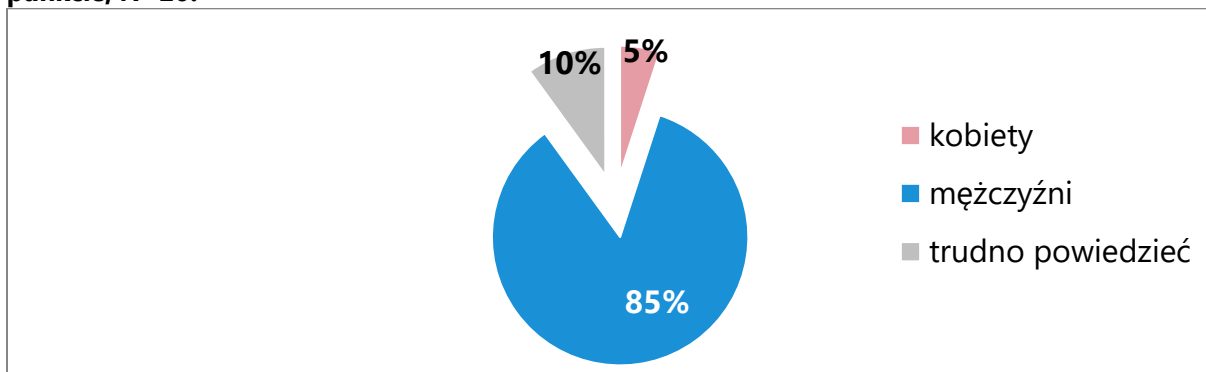
Kolejne pytanie skierowane do sprzedawców napojów alkoholowych w punktach znajdujących się na terenie gminy Mszana dotyczyło wpływu pandemii COVID-19 na skalę sięgania po alkohol przez mieszkańców. Jak wynika z analizy materiału badawczego, 1 respondent (5%) w okresie trwania pandemii zaobserwował wzrost ilości sprzedanego alkoholu w swoim lokalu/sklepie, a pozostałych 19 badanych zaprzeczyło, aby w czasie izolacji mieszkańcy Gminy częściej niż zwykle dokonywali zakupu alkoholu (95%). Nikt spośród ankietowanych nie zaznaczył odpowiedzi „nie wiem”.

Wykres 52. Czy w okresie pandemii COVID-19 zaobserwował/a Pan/i wzrost ilości sprzedanego alkoholu w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie? N=20.

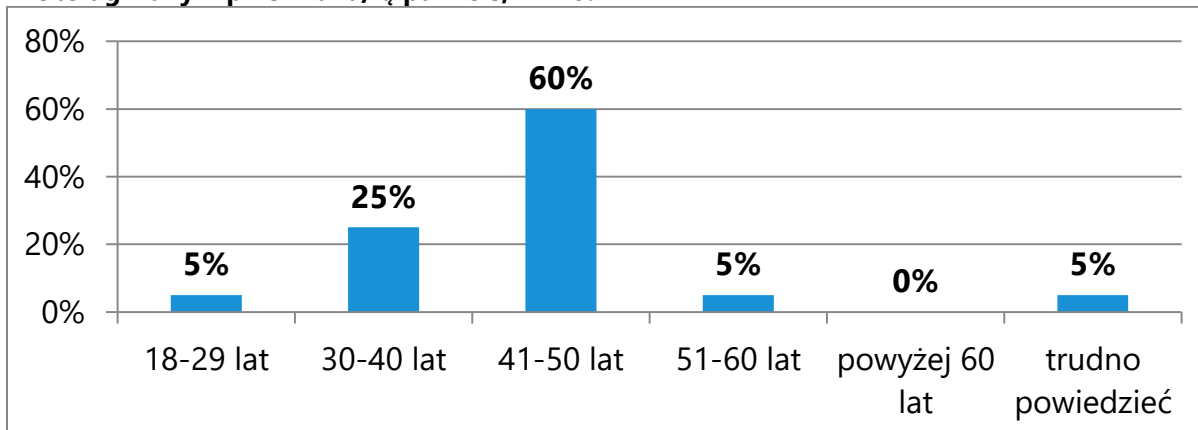
Respondenci zostali również poproszeni o wskazanie profilu osób dokonujących zakupu alkoholu w ich punkcie. Jak wynika z ich deklaracji, klientami najczęściej są mężczyźni, gdyż padło na nich 17 odpowiedzi (85%). Należy zauważyć, że 2 badanych miało trudność w jednoznacznym scharakteryzowaniu osób dokonujących zakupu alkoholu (10%).

Wykres 53. Proszę wskazać kto najczęściej kupuje alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie, N=20:

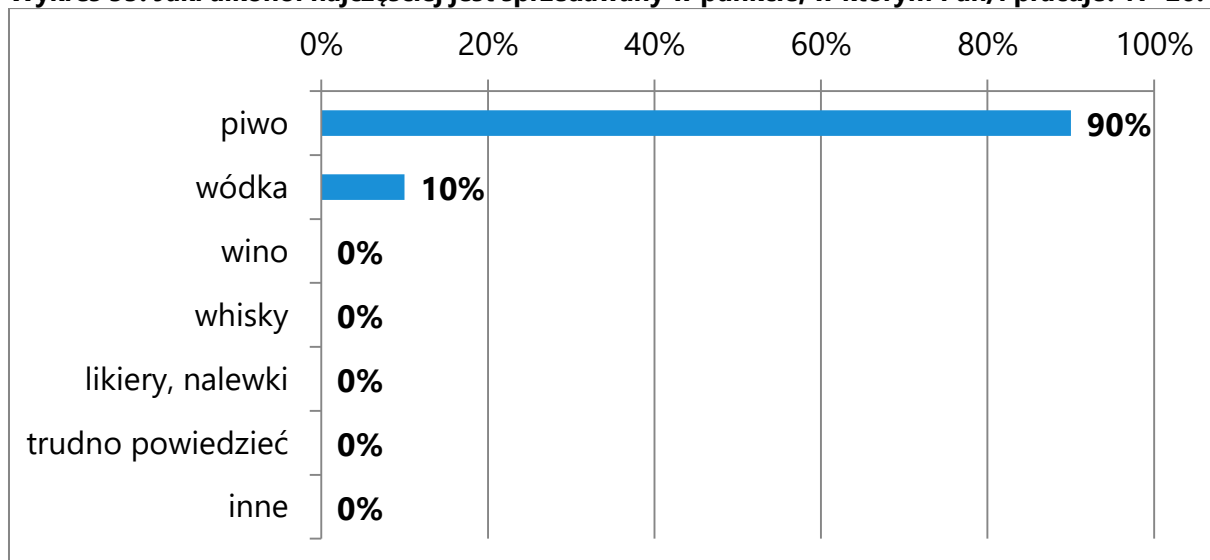
Sprzedawcy napojów alkoholowych przybliżyli w badaniu również wiek osób dokonujących zakupu alkoholu na terenie gminy Mszana. W opinii większości badanych, klientami są osoby między 41 a 50 rokiem życia (12 osób), z kolei 5 respondentów wskazało na przedział pomiędzy 30-40 rokiem życia. Na wiek 51-60 oraz 18-29 lat padło po 1 odpowiedzi. Jeden respondent miał trudność w określeniu wieku klientów zakupujących alkohol. Należy zauważyć, że żaden z badanych nie wskazał, aby alkohol najczęściej kupowały osoby powyżej 60 roku życia.

Wykres 54. Proszę wskazać w jakim przedziale wiekowym są najczęściej klienci kupujący alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie, N=20:

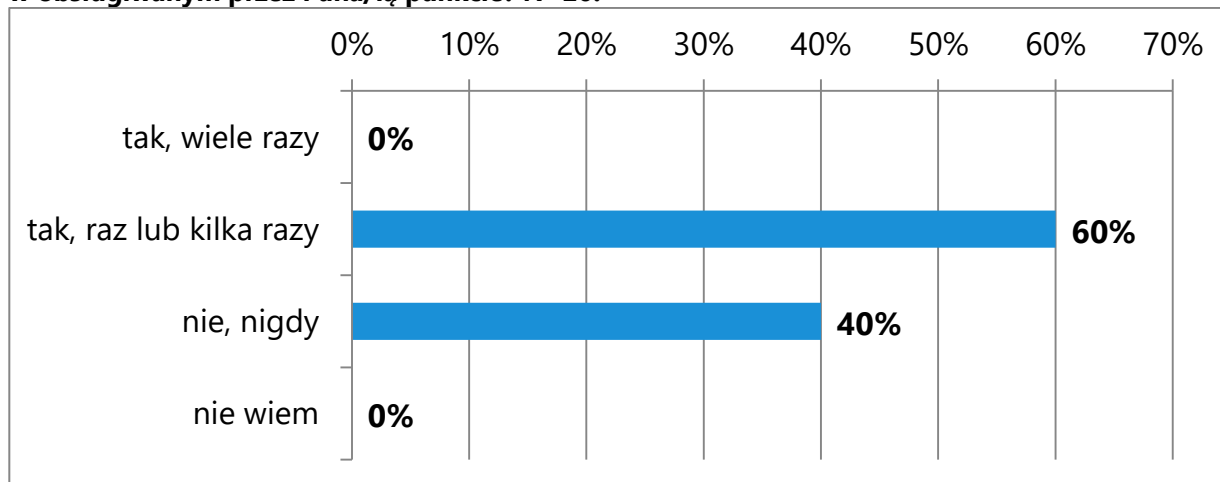
W opinii zdecydowanej większości respondentów, najczęściej sprzedawanym rodzajem alkoholu w ich punkcie jest piwo (18 osób, tj. 90%). Na drugim miejscu znalazła się wódka (2 osoby, tj. 10%).

Wykres 55. Jaki alkohol najczęściej jest sprzedawany w punkcie, w którym Pan/i pracuje? N=20.

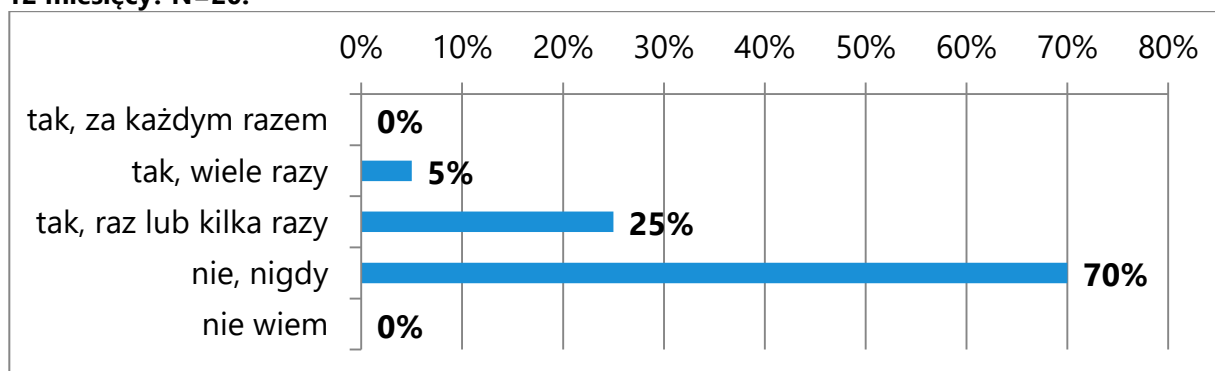
Interesowało nas również to, jak często zdarzają się sytuacje, kiedy osoby niepełnoletnie podejmują próby zakupu alkoholu w obsługiwanych przez badanych punktach. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, większość ankietowanych doświadczyła tego raz lub kilka razy (12 osób, tj. 60%), z kolei pozostali nie spotkali się dotychczas z taką sytuacją (8 osób, tj. 40%).

Wykres 56. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwany przez Pana/ią punkcie? N=20.

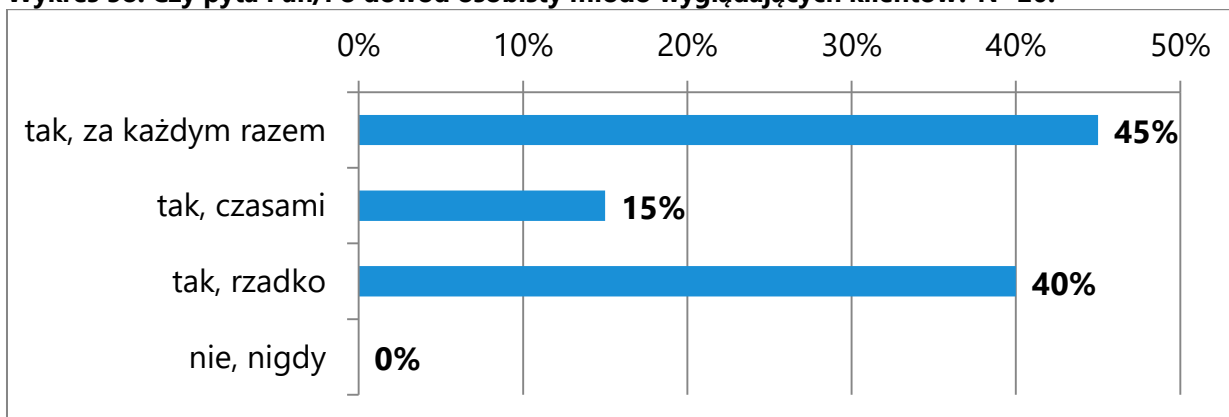
W dalszej kolejności sprzedawcy zostali zapytani o to, czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie zdarzyło im się sprzedać alkohol osobie niepełnoletniej. Zdecydowana większość respondentów zaprzeczyła, aby w tym okresie umożliwili osobie poniżej 18 roku życia zakup alkoholu (14 osób, tj. 70%), z kolei pozostali sprzedawcy przyznali, że zdarzyło im się to raz lub kilka razy (5 osób, tj. 25%) bądź też wiele razy (1 osoba, tj. 5%).

Wykres 57. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie niepełnoletniej w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=20.

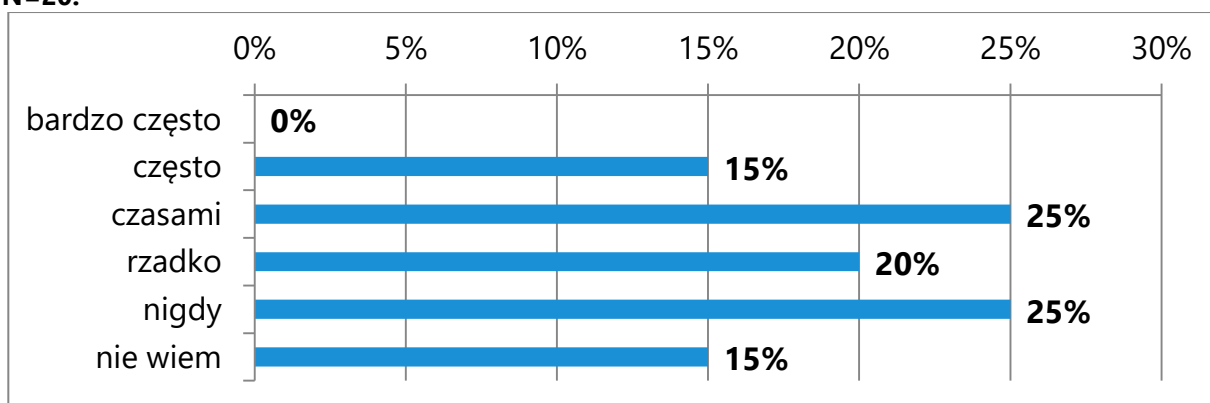
Zgodnie z *Ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*, sprzedawcy napojów alkoholowych, mają obowiązek kontrolować dokumenty tożsamości klientów, w celu weryfikacji ich pełnoletności. Na podstawie zebranych danych można zauważyć, że niemal co drugi sprzedawca napojów alkoholowych w gminie Mszana każdorazowo weryfikuje wiek osoby wyglądającej na nieletnią (9 sprzedawców, tj. 45%), z kolei 3 osoby robią to czasami (15%), a 8 badanych przyznało, że rzadko (40%).

Wykres 58. Czy pyta Pan/i o dowód osobisty młodo wyglądających klientów? N=20.

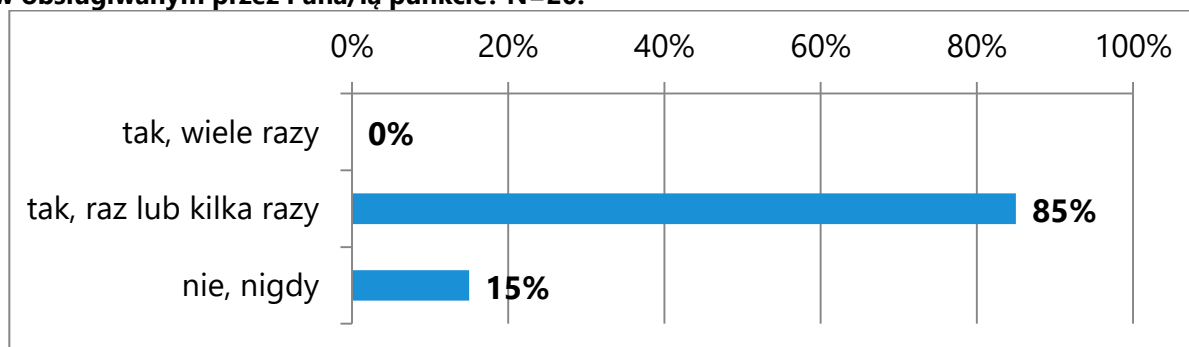
Respondenci zostali zapytani również o to, czy osoby nieletnie proszą o kupno alkoholu dorosłych klientów. Co czwarty ankietowany zadeklarował, że nigdy nie był świadkiem takiej sytuacji (5 osób, tj. 25%), z kolei 15% badanych wskazało na odpowiedź „nie wiem” (3 osoby). Pozostali przyznali, że byli świadkami podobnej sytuacji, z czego 5 respondentów stwierdziło, że zdarza się to czasami (25%), co piąty badany doświadcza tego rzadko (20%), natomiast zdaniem trzech osób takie sytuacje mają miejsce często (15%).

Wykres 59. Czy często zdarza się, że nieletnie osoby proszą o kupno alkoholu dorosłych klientów? N=20.

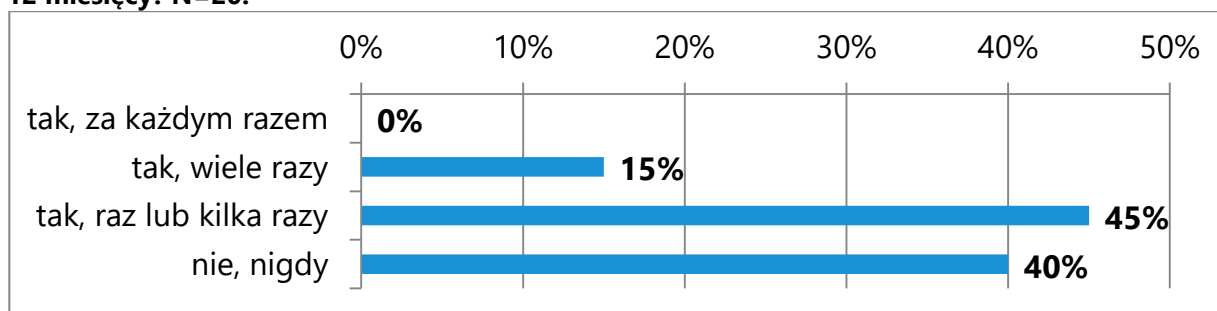
Na podstawie analizy zebranych danych możemy zauważyć, iż sytuacja, w której osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez badanych punkcie, miała miejsce w przypadku zdecydowanej większości osób uczestniczących w badaniu (17 osób, tj. 85%), natomiast 3 ankietowanych stwierdziło, że nie byli świadkami podobnej sytuacji (15%).

Wykres 60. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie? N=20.

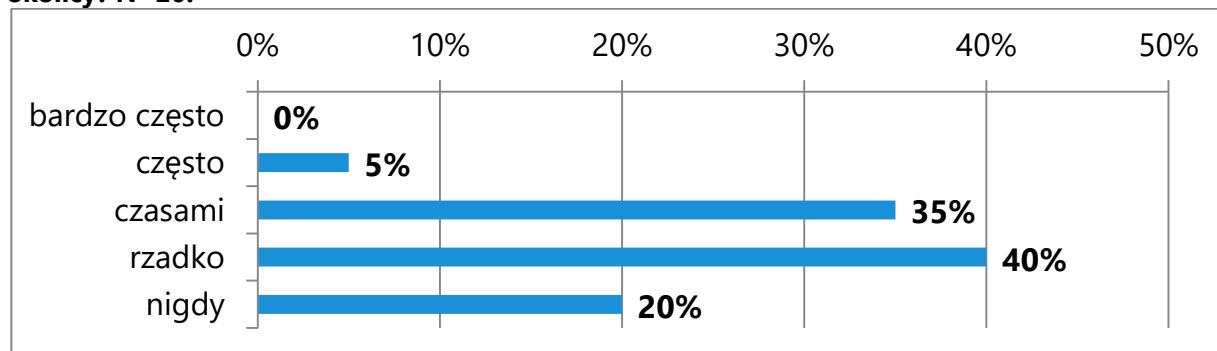
Udzielone przez badanych odpowiedzi wykazały, że większość respondentów sprzedawało alkohol osobom nietrzeźwym w ciągu ostatnich 12 miesięcy poprzedzających badanie, w tym 9 ankietowanych stwierdziło, że podobna sytuacja miała miejsce raz lub kilka razy (45%), natomiast 3 badanych przyznało, iż dopuściło się sprzedaży alkoholu osobie nietrzeźwej wiele razy (15%). Pozostali respondenci zaprzeczyli temu, aby sprzedawali alkohol osobom nietrzeźwym (8 osób, tj. 40%).

Wykres 61. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie nietrzeźwej w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=20.

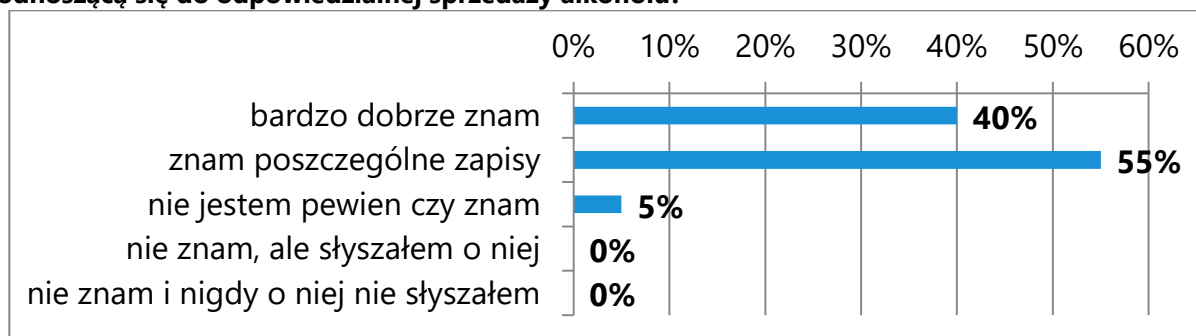
Następnie sprzedawcom napojów alkoholowych zadaliśmy pytanie o to, jak często zdarza im się wzywać Policję z powodu zakłócenia porządku przez osobę znajdującą się pod wpływem alkoholu, na terenie punktów sprzedaży alkoholu lub w jego najbliższej okolicy. 16 respondentów przyznało, że byli świadkami takich sytuacji, z czego w przypadku 8 ankietowanych miały one miejsce rzadko (40%), 7 osób było stwierdziło, iż zdarzało się to czasami (35%), natomiast zdaniem jednej osoby biorącej udział w badaniu dochodzi do tego często (5%). Co piąty sprzedawca zadeklarował, że na terenie punktu, w którym pracuje nigdy się to nie zdarzyło (20%).

Wykres 62. Jak często zdarza się Panu/i wzywać Policję z powodu zakłócenia porządku przez osobę pod wpływem alkoholu na terenie punktu sprzedaży alkoholu lub w jego najbliższej okolicy? N=20.

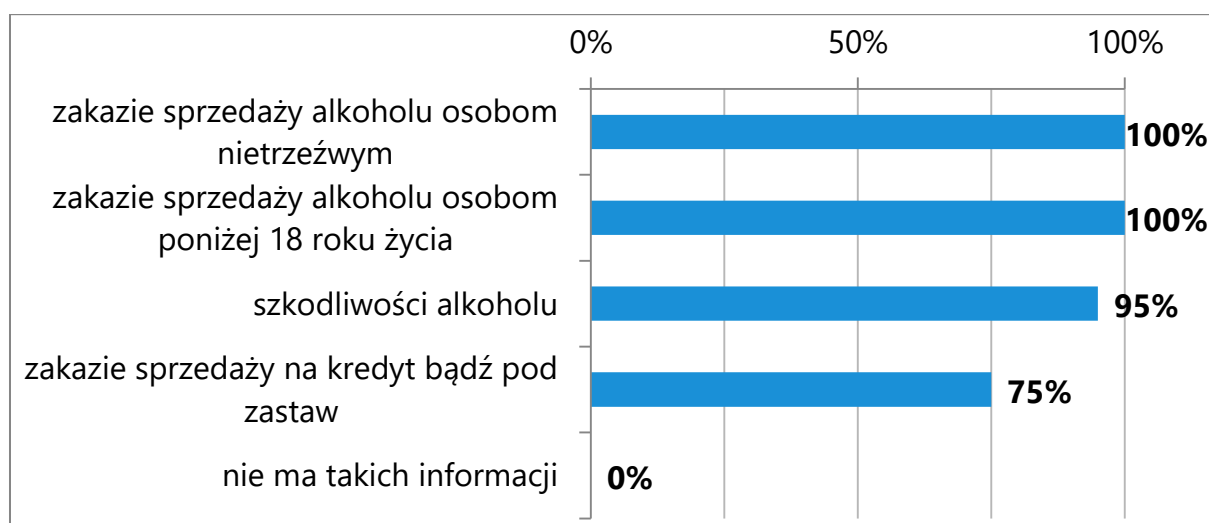
Analizując odpowiedzi respondentów na pytanie dotyczące znajomości ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącej się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu można zauważyć, że 8 badanych zna ją bardzo dobrze (40%), z kolei 11 osób zna tylko jej poszczególne zapisy (55%). Jeden respondent przyznaje, że nie jest pewny czy zna ustawę, o której mowa (5%).

Wykres 63. Czy zna Pan/i ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącą się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?

Właściciele punktów sprzedających napoje alkoholowe, mają ustawowy obowiązek zamieszczenia w widocznym miejscu w swoim sklepie informacji o szkodliwości alkoholu. Badanie ankietowe pokazało, że taka wiadomość widnieje w 19 sklepach (95%), z kolei informacja na temat zakazu sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym i nieletnim znajduje się w każdym punkcie (po 100%). Informacja o zakazie sprzedaży alkoholu na kredyt lub pod zastaw widnieje w 15 punktach (75%).

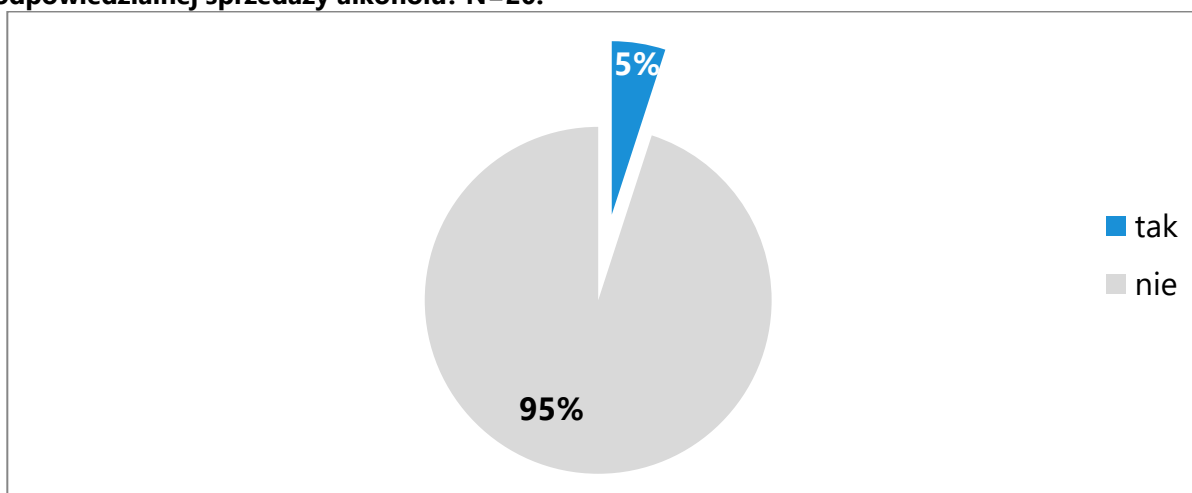
Wykres 64. Czy w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie znajdują się informacje na temat, N=20:

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%.

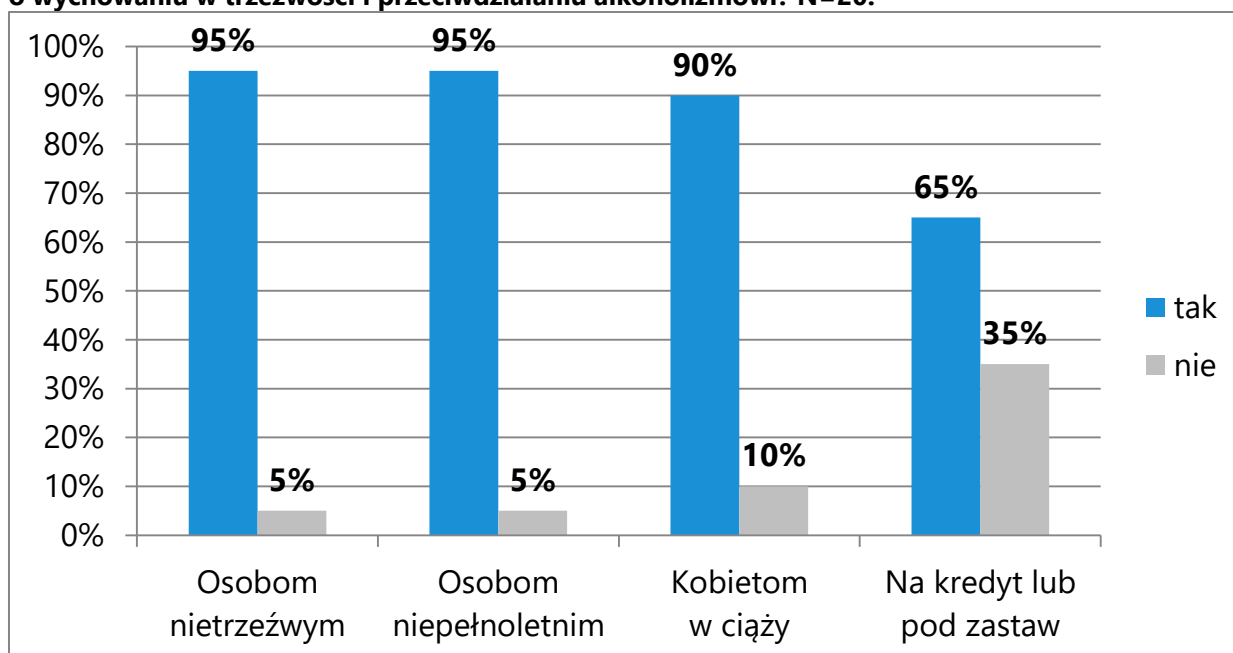
Poniższy wykres przedstawia odpowiedzi respondentów na pytanie o ich uczestnictwo w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu w okresie ostatnich 2 lat poprzedzających badanie. Można zauważyć, iż zaledwie jeden sprzedawca brał udział w takim szkoleniu (5%).

Wykres 65. Czy w ciągu ostatnich 2 lat brał/a Pan/i udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu? N=20.

Ostatnie pytanie skierowane do sprzedawców napojów alkoholowych na terenie gminy Mszana miało na celu zweryfikowanie wiedzy respondentów w zakresie ustawowych zakazów sprzedaży alkoholu. Na podstawie zebranych odpowiedzi można zauważyć, że większość osób uczestniczących w badaniu ma prawidłową wiedzę na temat zakazu sprzedaży go osobom niepełnoletnim oraz nietrzeźwym (po 19 osób, tj. 95%). Duża część respondentów (18 osób, tj. 90%) błędnie twierdzi, iż akt ten reguluje kwestie sprzedaży napojów alkoholowych kobietom w ciąży, z kolei 7 osób wykazało brak wiedzy wskazując, iż ustawa nie zabrania sprzedaży alkoholu na kredyt lub pod zastaw (35%).

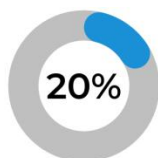
Wykres 66. Komu zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych według ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi? N=20.

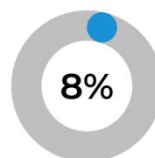
WNIOSKI Z BADANIA ANKIETOWEGO

UCZNIOWIE

PROBLEM ALKOHOLOWY

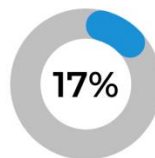
Odsetek uczniów, którzy sięgnęli po alkohol.

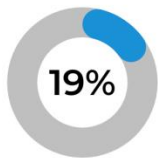
Odsetek uczniów, którzy pili alkohol więcej niż jednokrotnie.

Odsetek uczniów, którzy pili alkohol w ciągu ostatnich 30 dni poprzedzających badanie.

Odsetek uczniów uznających alkohol za łatwy do zdobycia w swojej miejscowości.

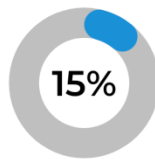

Odsetek uczniów oceniających alkohol za nieszkodliwy, w małym stopniu szkodliwy lub niemających w tym zakresie wiedzy.

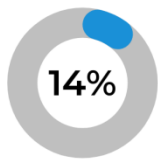
PROBLEM NIKOTYNOWY

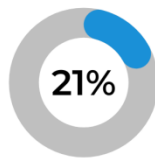
Odsetek uczniów, którzy palili papierosy.

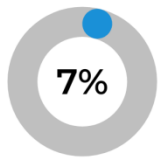
Odsetek uczniów, którzy palili e-papierosy.

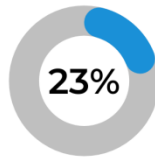
Odsetek uczniów oceniających papierosy za łatwo dostępne na terenie swojej miejscowości.

Odsetek uczniów oceniających e-papierosy za łatwo dostępne na terenie swojej miejscowości.

Odsetek uczniów oceniających papierosy jako mało szkodliwe, nieszkodliwe lub deklarujących brak wiedzy w tym zakresie.

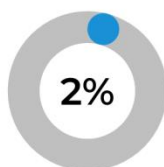
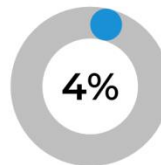
Odsetek uczniów oceniających e-papierosy jako mało szkodliwe, nieszkodliwe lub deklarujących brak wiedzy w tym zakresie.

PROBLEM NARKOTYKOWY

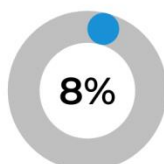
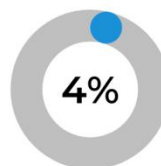
Odsetek uczniów, którzy sięgnęli po narkotyki lub dopalacze.

Odsetek uczniów oceniających narkotyki jako łatwe do zdobycia na terenie swojej miejscowości.

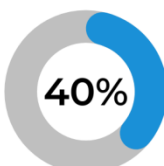
Odsetek uczniów oceniających dopalacze jako łatwe do zdobycia na terenie swojej miejscowości

Odsetek uczniów oceniających narkotyki jako mało szkodliwe, nieszkodliwe lub deklarujących brak wiedzy w tym zakresie.

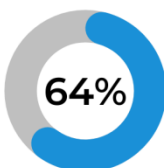
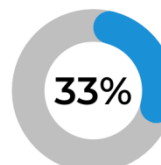
Odsetek uczniów oceniających dopalacze jako mało szkodliwe, nieszkodliwe lub deklarujących brak wiedzy w tym zakresie.

PROBLEM PRZEMOCY

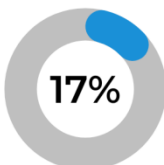
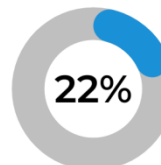
Odsetek uczniów deklarujących doświadczenie przemocy.

Odsetek uczniów deklarujących stosowanie przemocy.

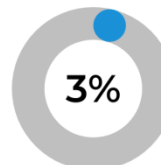
Odsetek uczniów deklarujących występowanie w swojej szkole przemocy między uczniami.

Odsetek uczniów, którzy doświadczyli przemocy ze strony swoich rówieśników.

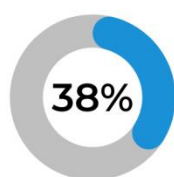

Odsetek uczniów deklarujących doznanie cyberprzemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy.

Odsetek uczniów deklarujących stosowanie cyberprzemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy.

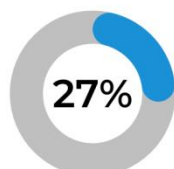
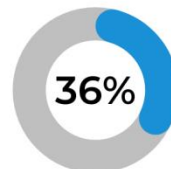

PROFILAKTYKA

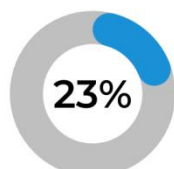
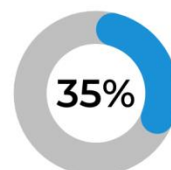
Odsetek uczniów, którzy w przeciągu ostatnich 2 lat nie brali udziału w zajęciach profilaktycznych dotyczących uzależnień.

Odsetek uczniów, którzy w przeciągu ostatnich 2 lat nie brali udziału w zajęciach profilaktycznych dotyczących przemocy.

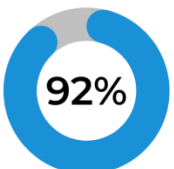
Odsetek uczniów, którzy w przeciągu ostatnich 2 lat nie brali udziału w zajęciach profilaktycznych dotyczących zdrowego odżywiania.

Odsetek uczniów, którzy w przeciągu ostatnich 2 lat nie brali udziału w zajęciach profilaktycznych dotyczących zdrowia psychicznego.

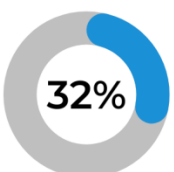
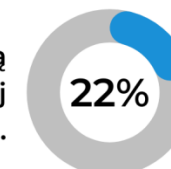
Odsetek uczniów, którzy w przeciągu ostatnich 2 lat nie brali udziału w zajęciach profilaktycznych dotyczących bezpiecznego korzystania z urządzeń elektronicznych i Internetu.

UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE

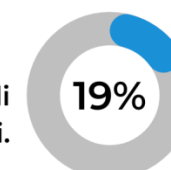
Odsetek uczniów, którzy najczęściej korzystają z telefonu komórkowego.

Odsetek uczniów, którzy w ciągu dnia poświęcają na korzystanie z urządzeń elektronicznych powyżej 5 godzin.

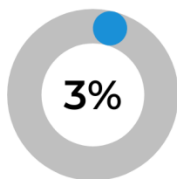

Odsetek uczniów, którzy w ciągu ostatnich 12 miesięcy grali w gry na pieniądze.

Odsetek uczniów, którzy najczęściej grali w zdraпки.

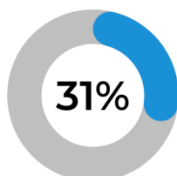
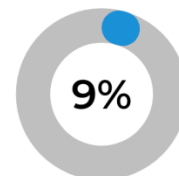

ZDROWIE I ZABURZENIA ODŻYWIANIA

Odsetek uczniów, którzy negatywnie oceniają stan swojego zdrowia fizycznego.

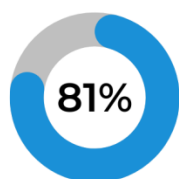
Odsetek uczniów, którzy negatywnie oceniają stan swojego zdrowia psychicznego.

Odsetek uczniów, którzy deklarują posiadanie niewielkiej wiedzy na temat zaburzeń odżywiania lub jej brak.

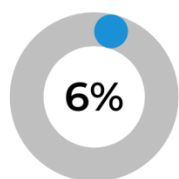
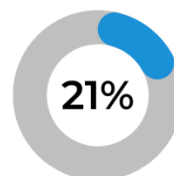
DOROŚLI MIESZKAŃCY

PROBLEM ALKOHOLOWY

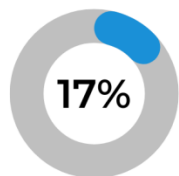
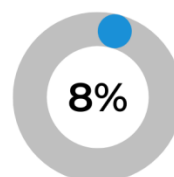
Odsetek dorosłych mieszkańców spożywających alkohol.

Odsetek dorosłych mieszkańców spożywających alkohol z dużą częstotliwością (codziennie i kilka razy w tygodniu)

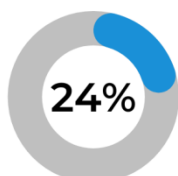
Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy wykonywali obowiązki służbowe pod wpływem alkoholu.

Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy prowadzili pojazd pod wpływem alkoholu.

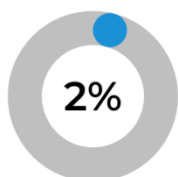
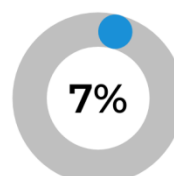
Odsetek dorosłych mieszkańców twierdzących, że picie alkoholu w ciąży nie ma wpływu na rozwój dziecka lub deklarujących brak wiedzy w tym zakresie.

PROBLEM NIKOTYNOWY I NARKOTYKOWY

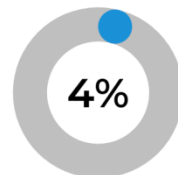
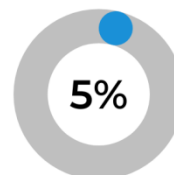
Odsetek dorosłych mieszkańców palących papierosy.

Odsetek dorosłych mieszkańców palących e-papierosy .

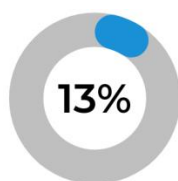
Odsetek dorosłych mieszkańców wypalających dziennie powyżej 16 sztuk papierosów.

Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy sięgnęli po narkotyki lub dopalacze.

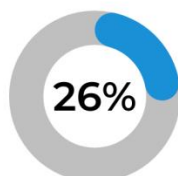
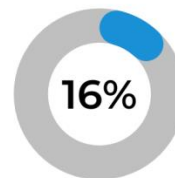
Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy sięgnęli po narkotyki lub dopalacze więcej niż jednokrotnie.

PROBLEM PRZEMOCY

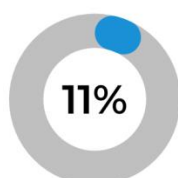
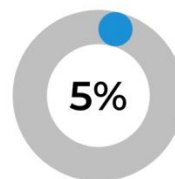
Odsetek dorosłych mieszkańców deklarujących doświadczenie przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy.

**Odsetek dorosłych mieszkańców deklarujących
znajomość kogoś w swoim otoczeniu, kto
doświadcza przemocy domowej.**

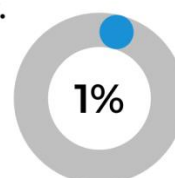
Odsetek dorosłych mieszkańców oceniających pozytywnie stosowanie kar fizycznych wobec dzieci lub wykazujących brak wiedzy w tym zakresie.

Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy przyznali się do stosowania przemocy w ciągu ostatnich 12 miesięcy.

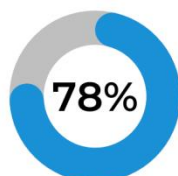

Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczyli cyberprzemocy.

Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy przyznali się do stosowania cyberprzemocy.

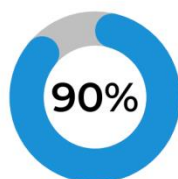
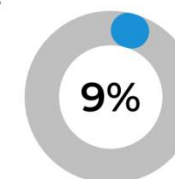

UZALEŻNIENIA BEHAWIORALNE

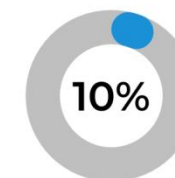
Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy codziennie korzystają z urządzeń elektronicznych i Internetu.

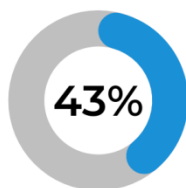
Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy
w ciągu dnia poświęcają na korzystanie
z urządzeń elektronicznych powyżej 5 godzin.

Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy korzystają z urządzeń elektronicznych dłużej niż wstępnie zakładali.

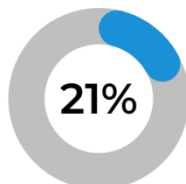
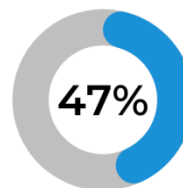
Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy w ciągu ostatnich 12 miesięcy obstawiali gry na pieniądze.

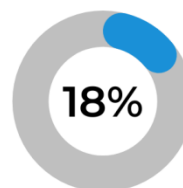
Odsetek dorosłych mieszkańców deklarujących, że nawet przebywając w domu, myślą o pracy.

Odsetek dorosłych mieszkańców przyznających, że zdarza im się kupić więcej rzeczy niż początkowo przewidywali.

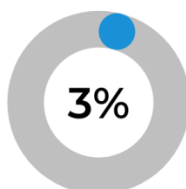

Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy przyznają, że "zajadają" stres i intensywne emocje.

Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy kontrolują swoją wagę przez intensywne ćwiczenia i restrykcyjną dietę.

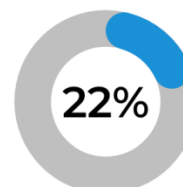

UBÓSTWO I WYKLUCZENIE SPOŁECZNE

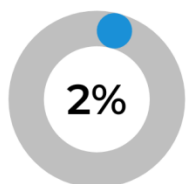

Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczyli ubóstwa.

Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczyli odrzucenia.

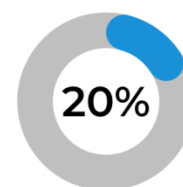

SYTUACJA OSÓB STARSZYCH I OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ

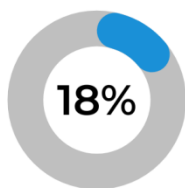

Odsetek dorosłych mieszkańców deklarujących, że infrastruktura techniczna na terenie Gminy nie jest dostosowana do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.

Odsetek dorosłych mieszkańców przyznających, że oferta pomocy dla osobom starszym na terenie Gminy nie jest wystarczająca.

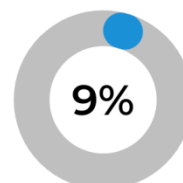

BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

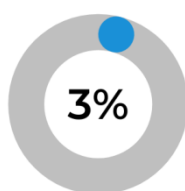

Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy przyznają, że nie czują się bezpiecznie w swojej okolicy po zmroku.

Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy twierdzą, że na terenie Gminy często dochodzi do sytuacji, które zagrażają bezpieczeństwu.

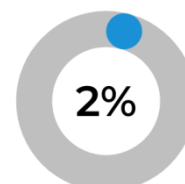

ZDROWIE

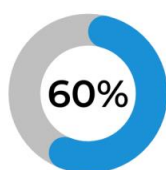

Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy negatywnie oceniają stan swojego zdrowia fizycznego.

Odsetek dorosłych mieszkańców, którzy negatywnie oceniają stan swojego zdrowia psychicznego.

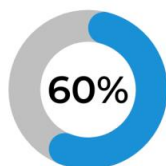

SPRZEDAWCY NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH

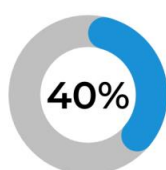
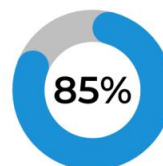
Odsetek sprzedawców stwierdzający próby zakupu alkoholu przez osoby niepełnoletnie.

Odsetek sprzedawców sprawdzających dowód osobisty klienta za każdym razem kiedy wygląda on młodo.

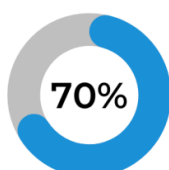
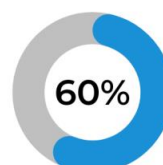
Odsetek sprzedawców przyznających, że osobom małoletnim zdarza się prosić dorosłych klientów o kupno alkoholu.

Odsetek sprzedawców stwierdzających próby zakupu alkoholu przez osoby nietrzeźwe.

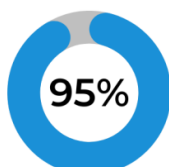
Odsetek sprzedawców deklarujących, że posiadają wiedzę na temat ustawowych zakazów sprzedaży alkoholu.

Odsetek sprzedawców, którzy nie sprzedali alkoholu osobie nietrzeźwej w ciągu ostatnich 12 miesięcy.

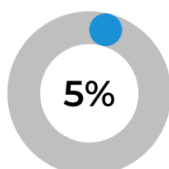
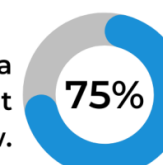
Odsetek sprzedawców, którzy nie sprzedali alkoholu osobie nieletniej w ciągu ostatnich 12 miesięcy.

Odsetek sprzedawców przyznających, że w obsługiwanym przez nich punkcie znajdują się informacje o zakazie sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym i poniżej 18 roku życia.

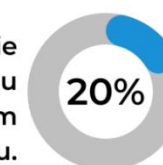
Odsetek sprzedawców deklarujących, że posiada w obsługiwanym przez siebie punkcie informację na temat szkodliwości alkoholu.

Odsetek sprzedawców deklarujących, że posiada w obsługiwanym przez siebie punkcie informację na temat zakazu sprzedaży alkoholu na kredyt lub pod zastaw.

Odsetek sprzedawców, którzy w ciągu ostatnich 2 lat brali udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.

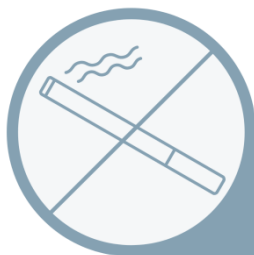
Odsetek sprzedawców twierdzących, że nigdy nie zdarzyło im się wzywać Policji z powodu zakłócenia porządku przez osobę pod wpływem alkoholu na terenie punktu sprzedaży alkoholu.

REKOMENDACJE

- **Ograniczanie dostępności** napojów alkoholowych na terenie Gminy, zwłaszcza w przypadku dzieci i młodzieży (redukowanie liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych i maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, regularne kontrole punktów przez członków GKRPA),
- włączanie się w lokalne oraz ponadlokalne **kampanie profilaktyczne**, a także tworzenie autorskich akcji,
- realizowanie **programów profilaktycznych**, ze szczególnym uwzględnieniem tych o udowodnionej skuteczności, rekomendowanych przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom,
- rozwój i stałe zwiększanie dostępności do **poradnictwa, terapii i rehabilitacji społeczno-zawodowej** osób zmagających się z problemem uzależnienia od alkoholu, osób współuzależnionych oraz osób z syndromem dorosłych dzieci alkoholików (DDA),
- podnoszenie **kompetencji** osób i instytucji działających w obszarze uzależnienia od alkoholu, poprzez organizowanie szkoleń i kursów,
- prowadzenie **działalności edukacyjnej i szkoleniowej** dla sprzedawców z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.

- Promowanie wśród społeczności lokalnej **zdrowego trybu życia**, ze szczególnym uwzględnieniem dzieci i młodzieży,
 - **ograniczanie dostępności** do papierosów dla dzieci i młodzieży na terenie Gminy,
 - rozpowszechnianie **materiałów profilaktycznych**, dotyczących szkodliwości nikotyny,
 - wdrażanie do placówek ochrony zdrowia **Programów Profilaktyki Chorób Odotytoniowych**, skierowanych do osób mających więcej niż 18 lat i palących papierosy lub inne wyroby tytoniowe, będących w średnim wieku (między 40 a 65 lat),
 - zachęcanie placówek oświatowych do wprowadzania **szkolnych programów zapobiegania palenia tytoniu** oraz wzmocnienie egzekwowania zakazu palenia tytoniu oraz papierosów elektronicznych na terenie szkół oraz w ich pobliżu.
-

- **Wyeliminowanie dystrybucji** nielegalnych substancji na terenie Gminy, poprzez zwiększenie działań Policji i innych służb w zakresie przeciwdziałania handlu narkotykami,
- przeprowadzanie **szkoleń/warsztatów dla rodziców oraz wychowawców**, na temat rozpoznawania i reagowania w przypadku zażywania przez dzieci i młodzież środków psychoaktywnych,
- prowadzenie szerokiej **działalności edukacyjnej**, informującej o konsekwencjach społecznych, zdrowotnych i prawnych zażywania narkotyków i dopalaczy,

- poprawa funkcjonowania osób uzależnionych od narkotyków lub zażywających je w sposób szkodliwy, poprzez **rehabilitację, ograniczanie szkód zdrowotnych oraz reintegrację społeczną**,
 - inicjowanie poszerzania oferty placówek ochrony zdrowia o programy wychodzenia z narkomanii.
-

- Prowadzenie **akcji informacyjnych** mających na celu podniesienie świadomości społeczności lokalnej w zakresie przemocy w rodzinie, a także motywowanie do przełamywania tzw. „zmowy milczenia” w środowisku rodzinnym i sąsiedzkim,
 - promowanie w placówkach oświatowych, opiekuńczo-wychowawczych oraz wsparcia dziennego **postaw wolnych od przemocy rówieśniczej**,
 - upowszechnienie informacji o dostępnych miejscach w środowisku lokalnym, w których **świadczona jest pomoc medyczna, psychologiczna, prawna, socjalna oraz zawodowa** osobom dotkniętym przemocą,
 - zacieśnianie współpracy z przedstawicielami służb realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy i wymiaru sprawiedliwości, poprzez prowadzenie **interdyscyplinarnych spotkań, konferencji lub szkoleń**,
 - realizowanie **procedury „Niebieskie Karty”** oraz organizowanie i finansowanie szkoleń dla podmiotów biorących w niej udział, dotyczących obowiązujących procedur i zasad podejmowania interwencji.
-

- Prowadzenie strategii profilaktycznych w zakresie uzależnień behawioralnych, poprzez rozwijanie **umiejętności psychospołecznych** dzieci oraz **kompetencji wychowawczych** rodziców i opiekunów,
 - tworzenie i rozwój **alternatywnych form spędzania czasu wolnego** dla osób dorosłych oraz dzieci i młodzieży na terenie Gminy,
 - zwiększanie kompetencji zawodowych w szczególności **pedagogów oraz psychologów** szkolnych, w zakresie rozpoznawania i udzielania wsparcia w przypadku wystąpienia problemu uzależnień behawioralnych,
 - poszerzenie istniejącej oferty miejsc udzielających pomocy i wsparcia o **poradnictwo w zakresie uzależnień behawioralnych**, a także proponowanie **terapii w placówkach specjalistycznych**,
 - uwrażliwianie społeczności lokalnej na temat ryzyka jakie niosą za sobą uzależnienia behawioralne, poprzez **dostarczanie i udostępnianie rzetelnych informacji**.
-

- W projektowaniu wsparcia dla seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami na poziomie lokalnym niezbędne jest uwzględnienie zasobów danej społeczności. Należy stawiać na **integrację społeczną osób z niepełnosprawnościami** poprzez tworzenie m.in. grup wsparcia oraz organizowanie i promowanie wolontariatu międzypokoleniowego,
- zapoczątkowanie **powstawania inicjatyw społecznych** na rzecz seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami,

- inicjowanie utworzenia na terenie Gminy **placówki wspierającej** osoby z niepełnosprawnościami, np. Warsztaty Terapii Zajęciowej oraz wspieranie i popularyzowanie działalności podmiotów ekonomii społecznej,
 - zwiększenie **infrastruktury wsparcia dziennego** dla osób zależnych przez tworzenie świetlic, Dziennych Domów Pomocy, Klubów Seniora oraz organizowanie w nich zajęć dziennych,
 - **włączanie osób z niepełnosprawnościami oraz seniorów do życia społeczności lokalnej** poprzez współpracę międzysektorową,
 - organizowanie kampanii społecznych/warsztatów dla dzieci i młodzieży oraz dorosłych mieszkańców **podnoszących świadomość w zakresie funkcjonowania osób z niepełnosprawnościami**,
 - tworzenie warunków do rozwoju zawodowego osób z niepełnosprawnościami, poprzez **prowadzenie szkoleń /kursów zawodowych** dostosowanych do ich potrzeb oraz możliwości.
-

- Prowadzenie **nieodpłatnych szkoleń oraz kursów zawodowych** podnoszących kwalifikacje oraz kompetencje zawodowe osób pozostających bez zatrudnienia we wszystkich kategoriach wiekowych,
- tworzenie i promowanie narzędzi zapewniających łatwiejsze **wejście młodym osobom na rynek pracy**,

- realizowanie wielowymiarowej **współpracy z pracodawcami**, w celu skutecznej aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych,
 - organizowanie **poradnictwa edukacyjno-zawodowego** dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy,
 - promowanie **wolontariatu** jako elementu motywującego do włączenia się w aktywność społeczną osób bezrobotnych poniżej 30 roku życia,
 - prowadzenie **zajęć z doradztwa zawodowego** dla osób bezrobotnych, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet powracających na rynek pracy po przerwie związanej z wychowaniem dziecka,
 - **informowanie** mieszkańców o możliwych formach aktywizacji zawodowej oraz nowych ofertach pracy, proponowanych przez Powiatowy Urząd Pracy oraz w ramach systemu międzynarodowego pośrednictwa pracy EURES.
-

- **monitorowanie oraz stałe doskonalenie** lokalnych **działań** pomocowych włączających do życia społecznego osoby wykluczone społecznie oraz zagrożone ubóstwem,
- **eliminowanie nierówności w kształceniu**, promowanie równego dostępu do wiedzy dla wszystkich mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb osób zagrożonych ubóstwem,
- organizowanie **alternatywnych form spędzania czasu wolnego** dla mieszkańców w wieku senioralnym, osób

z niepełnosprawnościami oraz pozostałych, zagrożonych wykluczeniem społecznym,

- prowadzenie **poradnictwa psychologiczno-terapeutycznego** jako elementu integracji osób wykluczonych społecznie.
-

- Inicjowanie poszerzenia **monitoringu wizyjnego** na terenie Gminy,
 - **częstsze kontrole** funkcjonariuszy Policji, szczególnie w miejscach, w których gromadzą się dzieci i młodzież,
 - przeprowadzenie **badania i/lub konsultacji społecznych**, dotyczących poziomu bezpieczeństwa na terenie Gminy. Warto podczas nich podjąć próbę zdiagnozowania **czynników przyczyniających** się do spadku bezpieczeństwa publicznego, które pozwolą na zaplanowanie adekwatnych działań.
-

- rozwijanie systemu **pomocy psychologicznej i psychiatrycznej dla dorosłych mieszkańców oraz dzieci i młodzieży**,
 - stwarzanie warunków do **integracji rodzin** z terenu Gminy,
 - zagwarantowanie uczniom możliwości korzystania w szkole z **pomocy psychologiczno-pedagogicznej**.
-

BIBLIOGRAFIA

1. Frysztacki K., Socjologia problemów społecznych, Wydawnictwo Naukowe Scholar, Warszawa 2009, s. 19-20.
2. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. 2020 poz. 2050 z późn.zm.).
3. Przewłocka, J., Bezpieczeństwo uczniów i klimat społeczny w polskich szkołach. Instytut Badań Edukacyjnych, Warszawa 2015, s. 9-11.
4. Habat B. (red.), Zaburzenia uprawiania hazardu i inne tak zwane nałogi behawioralne, Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa 2016, s. 83-84.
5. Skarbek W., Wybrane Zagadnienia Metodologii Nauk Społecznych, Naukowe Wydawnictwo Piotrkowskie, Piotrków Trybunalski 2013, s. 62-63.
6. Szatur-Jaworska B., Diagnozowanie w polityce społecznej, IPS UW, Warszawa 2002, s. 19.

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Wiek: N=253.....	9
Wykres 2. Klasa: N=253.....	9
Wykres 3. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się palić papierosy? N=253.....	12
Wykres 4. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się palić e-papierosy (papierosy elektroniczne)? N=253.....	13
Wykres 5. Ile razy w życiu zdarzyło Ci się zażywać środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=253.....	15
Wykres 6. Gdybyś chciał/a zdobyć narkotyki, dopalacze, alkohol, papierosy w swojej miejscowości byłoby to: N=253.....	17
Wykres 7. Jak oceniasz szkodliwość poniższych substancji dla zdrowia? N=253.....	18
Wykres 8. Czy kiedykolwiek zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? N=253.....	19
Wykres 9. Czy kiedykolwiek doszło do sytuacji w której zastosowałeś/aś przemoc wobec drugiej osoby? N=253.....	20
Wykres 10. Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami? N=253.....	22
Wykres 11. Czym według Ciebie jest cyberprzemoc? N=253.....	23
Wykres 12. Czy doznałeś/aś w przeciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)? N=253.....	24
Wykres 13. Czy stosowałeś/aś w przeciągu ostatnich 12 miesięcy cyberprzemoc (czyli przemoc w Internecie)? N=253.....	24
Wykres 14. Czy w przeciągu ostatnich 2 lat brałeś/aś udział w poniższych zajęciach profilaktycznych? Zaznacz na ile były one dla Ciebie przydatne, N=253.....	26
Wykres 15. Z jakich urządzeń elektronicznych korzystasz najczęściej? N=253.....	28
Wykres 16. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy grałeś/aś w gry na pieniądze? (np. zdraпки, lotto, gra na automatach, zakłady bukmacherskie itp.) N=253.....	30
Wykres 17. Jak oceniasz swój stan zdrowia psychicznego i fizycznego.? N=253.....	32

Wykres 18. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Ciebie takie stany jak: N=253.....	33
Wykres 19. Czy słyszałeś/aś o poniższych zaburzeniach odżywiania? N=253.....	34
Wykres 20. Jak oceniasz swoją wiedzę na temat zaburzeń odżywiania?	34
Wykres 21. Wiek: N=139.....	36
Wykres 22. Wykształcenie: N=139.	36
Wykres 23. Jak często spożywa Pan/i alkohol? N=139.....	37
Wykres 24. Jak często w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji w swojej miejscowości, kiedy ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu? N=139.	39
Wykres 25. Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka? N=139.....	39
Wykres 26. Czy zna Pan/i w swoim otoczeniu kobiety w ciąży spożywające alkohol? N=139.....	40
Wykres 27. Jak często pali Pan/i papierosy (wyroby tytoniowe, z pominięciem e-papierosów)? N=139.....	40
Wykres 28. Jak często pali Pan/i e-papierosy? N=139.....	41
Wykres 29. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? N=139.	42
Wykres 30. Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze? N=139.....	43
Wykres 31. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu? N=139.	44
Wykres 32. Jak często, w okresie 12 miesięcy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? N=139.....	44
Wykres 33. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doszło do sytuacji gdzie zastosował/a Pan/i przemoc wobec drugiej osoby? N=139.....	46

Wykres 34. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą? N=139.....	48
Wykres 35. Czy doznał/a Pan/i kiedykolwiek cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)? N=139.	48
Wykres 36. Czy stosował/a Pan/i kiedykolwiek cyberprzemocy (czyli przemocy w Internecie)? N=139.	49
Wykres 37. Jak często korzysta Pan/i z poniższych urządzeń elektronicznych (komputer, tablet, telefon komórkowy, konsola do gier)? N=139.	49
Wykres 38. Jak często Pan/i grał/a lub obstawiał/a gry na pieniądze w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=139.	51
Wykres 39. Jakie trudności napotykają osoby bezrobotne szukające pracy na terenie Gminy? N=139.....	53
Wykres 40. Czy doświadczył/a Pan/i ubóstwa w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=139.	54
Wykres 41. Czy w ciągu ostatnich 12 miesięcy doświadczył/a Pan/i osobiście odrzucenia ze względu na: N=139.....	55
Wykres 42. W jakim stopniu infrastruktura techniczna w Pana/i Gminie (instytucje publiczne, szkoły, ulice, przychodnie itp.) dostosowana jest do osób z niepełnosprawnościami tak, aby umożliwić im samodzielne funkcjonowanie? N=139.	56
Wykres 43. Czy uważa Pan/i, że oferta pomocy osobom starszym (opieka, pomoc, wsparcie, usługi opiekuńcze) jest wystarczająca w Gminie? N=139.....	56
Wykres 44. Jakie Pana/i zdaniem są najważniejsze problemy osób starszych i z niepełnosprawnościami w Gminie? N=139.....	57
Wykres 45. Jak się Pan/i czuje się Pan/i spacerując w swojej okolicy po zmroku? N=139.....	58
Wykres 46. Czy często dochodzi na terenie Gminy do sytuacji, które wzbudzają Pana/i niepokój i zagrażają bezpieczeństwu? N=139.....	58

Wykres 47. Jak ocenia Pan/i stan swojego zdrowia psychicznego i fizycznego? N=139.	59
Wykres 48. Czy słyszałeś/aś o poniższych zaburzeniach odżywiania? N=139.	61
Wykres 49. Wiek respondentów:	63
Wykres 50. Od ilu lat pracuje Pan/i w punkcie, gdzie prowadzona jest sprzedaż alkoholu?	63
Wykres 51. Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i miejscowości:	64
Wykres 52. Czy w okresie pandemii COVID-19 zaobserwował/a Pan/i wzrost ilości sprzedanego alkoholu w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?	64
Wykres 53. Proszę wskazać kto najczęściej kupuje alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie:	65
Wykres 54. Proszę wskazać w jakim przedziale wiekowym są najczęściej klienci kupujący alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie:	65
Wykres 55. Jaki alkohol najczęściej jest sprzedawany w punkcie, w którym Pan/i pracuje?	66
Wykres 56. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?	66
Wykres 57. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie niepełnoletniej w ciągu ostatnich 12 miesięcy?	67
Wykres 58. Czy pyta Pan/i o dowód osobisty młodo wyglądających klientów?	67
Wykres 59. Czy często zdarza się, że nieletnie osoby proszą o kupno alkoholu dorosłych klientów?	68
Wykres 60. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?	68
Wykres 61. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie nietrzeźwej w ciągu ostatnich 12 miesięcy?	69

Wykres 62. Jak często zdarza się Panu/i wzywać Policję z powodu zakłócania porządku przez osobę pod wpływem alkoholu na terenie punktu sprzedaży alkoholu lub w jego najbliższej okolicy?	69
Wykres 63. Czy zna Pan/i ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącą się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?	70
Wykres 64. Czy w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie znajdują się informacje na temat:	70
Wykres 65. Czy w ciągu ostatnich 2 lat brał/a Pan/i udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?	71
Wykres 66. Komu zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych według ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi?	72

SPIS TABEL

Tabela 1. W jaki sposób otrzymałeś/aś – zdobyłeś/aś alkohol po raz pierwszy? N=52	10
Tabela 2. W jakim wieku pierwszy raz spożyłeś/aś alkohol? N=50.	11
Tabela 3. Ile razy piłeś/aś alkohol w ciągu ostatnich 30 dni? N=51.	11
Tabela 4. W jakim wieku pierwszy raz paliłeś/aś papierosy? N=21.....	12
Tabela 5. Jak często paliłeś/aś papierosy w ciągu ostatnich 30 dni? N=22.	12
Tabela 6. W jakim wieku pierwszy raz paliłeś/aś e-papierosy? N=35.	13
Tabela 7. Jak często paliłeś/aś e-papierosy w ciągu ostatnich 30 dni? N=35.	14
Tabela 8. Ile miałeś/aś lat, kiedy po raz pierwszy zażyłeś/aś jakieś narkotyki/ dopalacze/ inne środki psychoaktywne? N=4.	15
Tabela 9. Jak często zażywałeś/aś narkotyki/dopalacze w ciągu ostatnich 30 dni? N=5.	16
Tabela 10. Jakie były to substancje? N= 5.....	16
Tabela 11. Kto stosował wobec Ciebie przemoc? N=100.....	19

Tabela 12. Jakiego rodzaju przemocy doznałeś/aś? N=100.....	20
Tabela 13. Jakiego rodzaju przemoc zastosowałeś/aś? N=84.....	21
Tabela 14. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc? N=84.....	21
Tabela 15. Czy chciał/aabyś brać udział w poniżej wymienionych zajęciach profilaktycznych? N=253.....	27
Tabela 16. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z urządzeń elektronicznych? N=249.....	29
Tabela 17. Z jakich powodów najczęściej korzystasz z urządzeń elektronicznych? N=250.....	29
Tabela 18. Czy zdarzyło Ci się kłamać aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z urządzeń elektronicznych np. przed rodzicami? N=250.....	30
Tabela 19. W jakie gry na pieniądze zdarzyło Ci się grać? N=79.....	31
Tabela 20. Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije? Porcja to szklanka piwa (250 ml), lampka wina (100 ml), kieliszek wódki (30 ml), N=110.....	37
Tabela 21. Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu? N=110.....	38
Tabela 22. Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu? N=112.....	38
Tabela 23. Ile sztuk papierosów dziennie Pan/i wypala? N=33.....	41
Tabela 24. Proszę zaznaczyć na poniższej liście, które substancje psychoaktywne stosował/a Pan/i? N=5.....	42
Tabela 25. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznał/a w ciągu ostatnich 12 miesięcy? N=17.....	45
Tabela 26. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? N=17.....	46
Tabela 27. W stosunku do kogo zastosował/a Pan/i zachowanie przemocowe? N=7.....	47
Tabela 28. Jak często korzysta Pan/i z poniższych urządzeń elektronicznych (komputer, tablet,.....)	50

Tabela 29. Czy zdarza się Panu/i korzystać z urządzeń elektronicznych/Internetu dłużej niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=132.	50
Tabela 30. Jaką kwotę pieniężną jednorazowo przeznaczają Pan/i na gry na pieniądze? N=14.	51
Tabela 31. Czy zdarzyło się Panu/i kiedykolwiek przeznaczyć na gry na pieniądze większą kwotę pieniężną niż wstępnie Pan/i zakładał/a? N=14.....	52
Tabela 32. Proszę o ustosunkowanie się do poniższych stwierdzeń, N=139:	54
Tabela 33. Czy w czasie ostatnich 12 miesięcy utrzymywały się u Pana/i takie stany jak: N=139.....	60

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Wykorzystane techniki badawcze.	6
Rysunek 2. Struktura badanej grupy.....	6
Rysunek 3. Płeć uczniów: N=253.	8
Rysunek 4. Płeć dorosłych mieszkańców: N=139.	35
Rysunek 5. Płeć sprzedawców napojów alkoholowych, N=20.....	62